

Addiko Bank

Godišnji izvještaj za 2021.godinu

Addiko Bank AD Podgorica

Finansijski Izvještaj

Finansijski Izvještaj	2
I. Izvještaj nezavisnog revizora	4
II. Bilans uspjeha	10
III. Bilans stanja	11
IV. Izvještaj o promjenama kapitala	12
V. Izvještaj o tokovima gotovine	13
VI. Napomene za finansijske izvještaje	14
Osnivanje i poslovanje Banke	14
Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza	15
(1) Osnova za sastavljanje finansijskih iskaza	15
(2) Korišćenje procjenjivanja	16
(3) Koncept nastavka poslovanja	17
Pregled značanih računovodstvenih politika	18
(4) Priznavanje prihoda i rashoda po osnovu kamata i naknada	18
(5) Preračunavanje deviznih iznosa	18
(6) Porezi i doprinosi	19
(7) Gotovina i gotovinski ekvivalenti	19
(8) Finansijski instrumenti	20
(9) Računovodstvene teme povezane sa COVID-19	26
(10) Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja	27
(11) Stečena aktiva	28
(12) Obaveze po kreditima	28
(13) Obaveze prema zaposlenima	28
(14) Zakupi	29
(15) Kapital	30
(16) Preuzete i potencijale obaveze po vanbilansnim stavkama	30
(17) Transakcije sa povezanim licima	31
Napomene za bilans uspjeha	32
(18) Prihodi i rashodi od kamata i slični prihodi i rashodi	32
(19) Prihodi i rashodi od naknada provizija	33
(20) Neto dobit od kursnih razlika	33
(21) Neto debitak po osnovu prestanka priznavanja imovine	33
(22) Ostali prihodi	34
(23) Troškovi zaposlenih	34
(24) Troškovi amortizacije	34
(25) Opšti administrativni troškovi	35
(26) Neto dobiti / gubici po osnovu modifikacija i reklasifikacije finansijskih instrumenata	36
(27) Neto prihodi / rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	36
(28) Troškovi rezervisanja	36
(29) Ostali rashodi	37
(30) Porez na dobit	37
Napomene za bilans stanja	38
(31) Novčana sredstva i računi depozita kod Centralnih banaka	38
(32) Krediti i potraživanja od banaka	38
(33) Krediti i potraživanja od klijenata	39
(34) Ostala finansijska sredstva	40
(35) Nekretnine, postrojenja i oprema	41
(36) Zakupi - Imovina sa pravom korišćenja	41
(37) Nematerijalna sredstva	42
(38) Tekuća poreska sredstva	42
(39) Ostala finansijska sredstva i ostala sredstva	42
(40) Depoziti klijenata	44
(41) Obaveze za pozajmljena sredstva	45
(42) Rezerve	46
(43) Ostale obaveze	47

(44)	Subordinisani dugovi	47
(45)	Kapital i ostale rezerve	47
(46)	Vanbilansna evidencija.....	48
(47)	Transakcije sa povezanim licima	49
(48)	Gotovina i gotovinski ekvivalenti (za potrebe sastavljanja iskaza o tokovima gotovine).....	51
Upravljanje rizicima		52
(49)	Koncept i principi upravljanja rizikom	52
(50)	Kreditni rizik	55
(51)	Tržišni rizik	76
(52)	Rizik likvidnosti	82
(53)	Rizik zemlje	87
(54)	Operativni rizik	87
(55)	Ostali rizici	88
(56)	Upravljanje kapitalom	89
(57)	Pravična (fer) vrijednost.....	93
(58)	Događaji nakon datuma izvještavanja	95
Izveštaj Uprave za 31. decembar 2021. godine		96

I. Izvještaj nezavisnog revizora

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Addiko bank AD Podgorica

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza Addiko bank AD Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2021. godine, bilans uspjeha, iskaz o ukupnom ostalom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene, koje sadrže pregled osnovnih računovodstvenih politika i ostala objelodanjivanja (u daljem tekstu: „finansijski iskazi“).

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski iskazi istinito i objektivno prikazuju, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembar 2021. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Osnove za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije (ISA) primjenjivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odeljku izvještaja koji je naslovljen *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza*. Nezavisni smo od Banke u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih iskaza u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom rasuđivanju, od najveće važnosti za reviziju finansijskih iskaza tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih iskaza kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizijska procedura
<i>Umanjenje vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke</i>	
Na dan 31. decembra 2021. godine, bruto vrijednost datih kredita i potraživanja od klijenata iznosila je EUR 178.790 hiljada (31. decembra 2020.: EUR 187.355 hiljada), dok je ukupan iznos ispravke vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata iznosio EUR 16.590 hiljada na dan 31. decembra 2021. godine (31. decembra 2020.: EUR 18.496 hiljada).	Na osnovu naše procjene rizika i poznavanja industrije, ispitali smo troškove obezvrjeđenja datih kredita i potraživanja od klijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke, i procjenili primjenjenu metodologiju, kao i korišćene pretpostavke, a u skladu sa opisom ključnog revizorskog pitanja.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizijska procedura
<p><i>Umanjenje vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke</i></p> <p>Odmjeravanje troškova umanjenja vrijednosti datih kredita i potraživanja i rezervisanja za vanbilansne stavke smatra se ključnim revizijskim pitanjem, s obzirom da određivanje iznosa rezervacija za umanjenje vrijednosti zahtjeva značajnu procjenu od strane rukovodstva koja se odnosi na određivanje trenutka priznavanja umanjenja vrijednosti kao i iznosa umanjenja vrijednosti.</p> <p>Najznačajnija rasudjivanja se odnose na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pretpostavke koje se koriste u modelima očekivanog kreditnog gubitka za procjenu kreditnog rizika vezanog za izloženost i očekivane buduće novčane tokove klijenta; • Pravovremena identifikacija izloženosti sa značajnim povećanjem izloženosti kreditnom riziku i kreditnom obezvređenju; • Vrednovanje kolaterala i pretpostavke budućih novčanih tokova na pojedinačno procjenjene izloženosti po kreditima; • potencijalni uticaj na ove pretpostavke, povećanje kreditnog rizika i obezvređenja, vrednovanje kolaterala i budućih novčanih tokova kao rezultat socio-ekonomskih posljedica COVID 19 krize uključujući moratorijum i ostale događaje. <p>Rukovodstvo je objelodanilo dodatne informacije o troškovima umanjenja vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata i rezervisanja za vanbilansne stavke u napomenama 2.1, 8, 9, 33, 42 i 50 uz finansijske iskaze.</p>	<p>Naše testiranje je obuhvatilo sljedeće elemente:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procjena ključnih kontrola nad pretpostavkama koje se koriste u modelima očekivanog kreditnog gubitka za procjenu kreditnog rizika vezanog za izloženost i očekivane buduće novčane tokove klijenta; • detaljno testiranje obračuna parametara rizika, na bazi zvanične metodologije banke koja je predmet ocjene usaglašenosti sa računovodstvenim zahtjevima. Navedeno testiranje podrazumeva i ocjenu pretpostavki modela sa posebnim osvrtom na pretpostavke koje se tiču uticaja krize izazvane COVID 19 virusom na očekivane kreditne gubitke; • procjena ključnih kontrola i testiranje njihove efikasnosti nad pravovremenom identifikacijom izloženosti sa značajnim povećanjem kreditnog rizika i blagovremenom identifikacijom izloženosti umanjenih vrijednosti kredita; • prikupljanje i detaljno testiranje dokaza na uzorku koji podržavaju odgovarajuće određivanje pretpostavki za troškove obezvređenja kredita i rezervisanja za garancije, uključujući vrednovanje kolaterala i pretpostavke budućih novčanih tokova na pojedinačno procijenjene izloženosti umanjene vrijednosti kredita; • procjena ključnih kretanja portfolija visokog rizika iz prethodnog perioda u odnosu na industrijske standarde i istorijske podatke; • procjena adekvatnosti različitih identifikovanih odluka Rukovodstva koji se tiču pretpostavki vezanih za obračun očekivanih kreditnih gubitaka za individualno procjenjivane kredite, kao i odluka o pristupu procjene očekivanih kreditnih gubitaka za kolektivno procjenjivane kredite, kao i evaluacija primjenjenih metodologija korišćenjem našeg znanja i iskustva u industriji; • ocjena adekvatnosti analize rukovodstva i korekcije kao rezultat uticaja COVID 19 krize na sve aspekte procjene očekivanih kreditnih gubitaka. Analiza uticaja uključuje procjenu rukovodstva na različite scenario analize i analize senzitivnosti i • procjenu tačnosti i potpunosti objelodanjivanja u finansijskim izvještajima.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Ostala pitanja

Finansijski iskazi Banke na dan i za godinu završenu 31. decembra 2020. godine su bili predmet revizije drugog revizora, koji je u svom izvještaju od 22. marta 2021. godine, izrazio pozitivno mišljenje na ove finansijske iskaze.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih iskaza u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za pripremu finansijskih iskaza koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed prevare ili greške.

Prilikom sastavljanja finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi da posluje u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, ukoliko je potrebno, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim navedene. Lica odgovorna za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski iskazi, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje.

Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usljed prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih iskaza.

Tokom obavljanja revizije u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Takođe:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usljed prevare ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevare je veći nego za pogrešne iskaze nastale usljed greške, zato što prevara može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilazanje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Banke.
- Vršimo ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza (nastavak)

- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezanu objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da Banka prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa licima ovlašćenim za upravljanje u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenom revizije i značajnim nalazima revizije, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje identifikujemo tokom naše revizije. Takođe, obezbeđujemo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koja se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost, i gdje je to primjenjivo, odgovarajuće mjere zaštite.

Od pitanja saopštenih licima ovlašćenim za upravljanje, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih iskaza tekućeg perioda i shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Izveštaj o drugim zakonskim i regulatornim zahtjevima

Rukovodstvo Banke je odgovorno za sastavljanje i objavljivanje godišnjeg izvještaja menadžmenta.

Naše mišljenje o finansijskim iskazima ne obuhvata godišnji izvještaj menadžmenta i osim u onoj mjeri u kojoj je izričito navedeno u našem izvještaju, ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima.

U vezi sa revizijom finansijskih iskaza naša odgovornost je da pročitamo godišnji izvještaj menadžmenta i tako razmotrimo da li je godišnji izvještaj menadžmenta materijalno nekonzistentan sa finansijskim iskazima ili sa našim znanjem stečenim tokom revizije ili se na drugačiji način čini da su materijalno pogrešno prikazani.

U skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu u Crnoj Gori razmotrili smo da li je godišnji izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa članom 11, 12, 13 i 14 ovog Zakona.

Isključivo na osnovu rada obavljenog tokom revizije finansijskih iskaza i procedura navedenih gore, po našem mišljenju:

- Informacije prezentirane u godišnjem izvještaju menadžmenta za finansijsku godinu za koju su pripremljeni finansijski iskazi su konzistentne sa finansijskim iskazima;
- Godišnji izvještaj menadžmenta je sastavljen u skladu sa članom 11, 12, 13, i 14. Zakona o računovodstvu u Crnoj Gori.

Dodatno, u svijetlu znanja i razumijevanja Banke i njenog okruženja dobijenog tokom revizije, od nas se zahtijeva da izvijestimo da li su identifikovani materijalno značajno pogrešni prikazi u godišnjem izvještaju menadžmenta. U tom smislu nemamo ništa da izvijestimo.

Ovlašćeni revizor u angažovanju na reviziji na osnovu kog je sastavljen ovaj izveštaj nezavisnog revizora je Đorđe Dimić.

Crowe MNE d.o.o. Podgorica

18. mart 2022. godine

Đorđe Dimić, Ovlašćeni revizor

II. Bilans uspjeha

		EUR 000	
	Napomene	01.01. - 31/12/2021	01.01. - 31/12/2020
Prihodi od kamata i slični prihodi	(4, 18.1)	12,580	13,008
Rashodi od kamata i slični rashodi	(4, 18.2)	-2,079	-2,479
Neto prihodi od kamata		10,501	10,529
Prihodi od naknada i provizija	(4, 19.1)	3,216	2,746
Rashodi naknada i provizija	(4, 19.2)	-1,952	-1,732
Neto prihodi od naknada i provizija		1,264	1,014
Neto dobiti / gubici od kursnih razlika	(5, 20)	230	161
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	(21)	-84	-223
Ostali prihodi	(22)	692	2,493
Troškovi zaposlenih	(13, 23)	-4,311	-4,138
Troškovi amortizacije	(10, 24)	-1,040	-1,001
Opšti administrativni troškovi	(25)	-4,084	-3,965
Neto dobiti/gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata	(26)	-44	-106
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjedjenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	(8, 27)	-2,273	-966
Troškovi rezervisanja	(28)	-175	-610
Ostali rashodi	(29)	-320	-63
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		356	3,125
Porez na dobit	(6, 30)	0	0
NETO PROFIT		356	3,125

Napomene na stranama 13 do 94 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 16. marta 2022. godine

Addiko Bank
Addiko Bank AD Podgorica

Christoph Schoen
Glavni izvršni direktor

Rade Bajić
Izvršni direktor za poslove
upravljanja rizicima i finansija

Boris Čabrilo
Direktor Odjeljenja za
računovodstvo i izvještavanje

III. Bilans stanja

EUR 000

	Napomene	01.01. - 31/12/2021	01.01. - 31/12/2020
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	(7, 31)	36,116	30,785
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		170,584	173,149
Kreditni i potraživanja od banaka	(8, 32)	8,087	4,014
Kreditni i potraživanja od klijenata	(8, 33)	162,200	168,858
Ostala finansijska sredstva	(34)	297	277
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje		0	0
Ostala finansijska sredstva		5	24
Nekretnine, postrojenja i oprema	(10, 35, 36)	1,609	1,410
Nematerijalna sredstva	(10, 37)	2,327	2,281
Tekuća poreska sredstva	(38)	1,597	1,597
Ostala sredstva	(39.1)	2,699	2,223
UKUPNA SREDSTVA		214,937	211,469
OBAVEZE			
Finansijska sredstva koja se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		176,907	173,686
Depoziti klijenata	(40)	162,625	156,932
Kreditni banaka i centralnih banaka	(12, 41.1)	0	3,503
Kreditni klijenata koji nijesu banke	(12, 41.2)	14,282	13,251
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja		36	49
Ostale finansijske obaveze		36	49
Rezerve	(8, 13, 42)	876	1,151
Ostale obaveze	(43)	3,525	3,346
Subordinisani dugovi	(44)	5,502	5,502
UKUPNE OBAVEZE		186,846	183,734
KAPITAL			
Aksijski kapital	(15, 45.1)	27,661	125,100
Gubitak iz prethodnih godina		0	-100,564
Dobit tekuće godine		356	3,125
Ostale rezerve	(45.2)	74	74
Ukupan kapital		28,091	27,735
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE		214,937	211,469
VANBILANSNA EVIDENCIJA	(16, 46)	332,918	334,490

Napomene na stranama 13 do 94 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 16. marta 2022. godine

Addiko Bank
Addiko Bank AD Podgorica

Christoph Schoen
Glavni izvršni direktor

Rade Bajić
Izvršni direktor za poslove
upravljanja rizicima i finansija

Boris Čabrilo
Direktor Odjeljenja za
računovodstvo i izvještavanje

IV. Izvještaj o promjenama kapitala

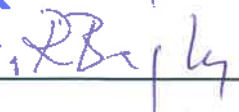
EUR 000

	Akcijski kapital	Ostale rezerve	Akumulirani gubitak	Ukupno
Stanje, 01. januar 2020. godine	125,100	74	-100,517	24,657
Implementacija MSF116 počev od 1.1.2020.	0	0	-47	-47
Dobit tekuće godine	0	0	3,125	3,125
Stanje, 31. decembar 2020. godine	125,100	74	-97,439	27,735
Stanje, 01. januar 2021. godine	125,100	74	-97,439	27,735
Pokriće akumuliranog gubitka	-97,439	0	97,439	0
Dobit tekuće godine	0	0	356	356
Stanje, 31. decembar 2021. godine	27,661	74	356	28,091

Napomene na stranama 13 do 94 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 16. marta 2022. godine

Addiko Bank
 Addiko Bank AD Podgorica
 Christoph Schoen
 Glavni izvršni direktor

 Rade Bajčić
 izvršni direktor za poslove
 upravljanja rizikom i finansija

 Boris Čabrilo
 Direktor Odjeljenja za
 računovodstvo i izvještavanje

V. Izvještaj o tokovima gotovine

EUR 000

	01.01. - 31/12/2021	01.01. - 31/12/2020
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	13,338	13,109
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	- 2,098	-2,622
Prilivi po osnovu naknada i provizija	3,326	2,988
Odlivi po osnovu naknada i provizija	- 1,953	-1,732
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	- 8,908	-8,272
Povećanje/smanjenje kredita i ostale aktive	2,769	13,045
Prilivi/odlivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	5,504	-14,315
Plaćeni porezi	-393	-455
Ostali prilivi	664	709
Neto prilivi/odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	12,249	2,455
Kupovina nekretnina i opreme	-111	-149
Nematerijalna ulaganja	-494	-1,060
Državni zapisi i druge hartije od vrijednosti	0	0
Neto prilivi/odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	-605	-1,209
Povećanje pozajmljenih sredstava	-2,471	-5,312
Emisija običnih akcija	0	0
Neto prilivi/odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	-2,471	-5,312
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	230	161
Neto povećanje/smanjenje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	9,403	-3,905
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	34,824	38,729
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	44,227	34,824

Podgorica, 16. marta 2022. godine

Addiko Bank
Addiko Bank AD Podgorica

Christoph Schoen
Glavni izvršni direktor

Rade Bajić
Izvršni direktor za poslove
upravljanja rizicima i finansija

Boris Čabrilo
Direktor Odjeljenja za
računovodstvo i izvještavanje

VI. Napomene za finansijske izvještaje

Osnivanje i poslovanje Banke

Addiko bank AD Podgorica (u daljem tekstu „Banka”) posluje u Crnoj Gori pod datim imenom od 11. jula 2016. godine i to promjenom imena prethodne banke Hypo Alpe-Adria-Bank AD, Podgorica, čija je promjena registrovana u Centralnom registru privrednih subjekata.

Hypo Alpe-Adria-Bank AD Podgorica osnovana je 6. decembra 2005. godine, Ugovorom o osnivanju banke, od strane Hypo Alpe-Adria-Bank International AG (sa 99% učešća u vlasništvu Banke) i Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o. Podgorica kao akcionarsko društvo na neodređeno vrijeme, radi obavljanja bankarskih poslova.

Centralna banka Crne Gore je 29. decembra 2005. godine izdala odobrenje za rad **Banke Rješenjem br. 0101-377/17-6**. U skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Banka je dana 21. februara 2006. godine upisana u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici pod registracionim brojem 4-0215615.

Aktivnost Banke uključuje kreditne, depozitne i garancijske poslove, kao i poslove unutrašnjeg platnog prometa i poslove platnog prometa sa inostranstvom, depo poslove, izdavanje, obradu i evidentiranje **platnih instrumenata (kreditne kartice)** i poslovanje zastupanja u osiguranju.

Sjedište Banke je u Podgorici, Bulevar Džordža Vašingtona 98.

Na dan 31. decembra 2021. godine Banku čini Centrala, Podružnice - Filijale u Kotoru, Baru i Podgorici i Podružnice - ekspoziture u Bijelom Polju, Nikšiću i Pljevljima.

U okviru Podružnice - Filijale u Podgorici posluju 3 ekspoziture - u Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog br. 37, Bulevaru Save Kovačevića br. 74 i Ulici Blaža Jovanovića br. 8.

U okviru Podružnice - Filijale Bar posluje ekspozitura Budva.

U okviru Podružnice - Filijale u Kotoru posluje ekspozitura Herceg Novi, šalter Sutroina u Herceg Novom i šalter Radanovići u Kotoru.

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka ima 166 zaposlenih radnika (31. decembra 2020. godine: 176 zaposlenih).

Banka je članica Addiko Bank AG grupe, sa sjedištem u Beču, Austrija.

Članovi Odbora direktora Banke, na dan 31. decembra 2021. godine, su:

Ime i prezime	Funkcija
Mirko Španović	Predsjednik Odbora direktora
Boris Grabovičkić	Zamjenik Predsjednika Odbora direktora
Zoran Vojnović	Član Odbora direktora
Belma Sekavić Bandić	Član Odbora direktora
Ivan Jandrić	Član Odbora direktora

Članovi Odbora za reviziju, na dan 31. decembra 2021. godine, su:

Ime i prezime	Funkcija
Zoran Vojnović	Predsjednik
Andrea Castellarin	Član
Marlene Schellander-Pinter	Član

Članovi Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO), na dan 31. decembra 2021 godine, su:

1. Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije/ **Rade Bajić**, predsjedavajući
2. Glavni izvršni direktor i izvršni direktor za poslove podrške poslovanju/ **Christoph Schoen**, član
3. Izvršni direktor za komercijalne poslove/ **Miloš Miketić**, član
4. Direktor Odjeljenja za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama (Financial Controlling&BSM)/ / **Milena Bevenja**, član
5. Direktor Odjeljenja za kontrolu rizika i upravljanje podacima (Risk Controlling)/ **Biljana Vujović**, član
6. Direktor Odjeljenja za poslovanje sa privredom i malim i srednjim preduzećima (Corporate & SME Banking)/ --
-
7. Direktor Sektora za prodaju proizvoda na malo (Retail Banking)/Rukovodilac Odeljenja za razvoj proizvoda (Product development and bankassurance department)/ **Ognjen Mijušković**, član
8. Direktor Odjeljenja za računovodstvo i izvještavanje (Accounting & Reporting)/ **Boris Čabrilo**, član
9. Viši specijalista za upravljanje bilansnim pozicijama, sredstvima i operacijama na finansijskom tržištu (BSM & Treasury)/ **Nina Mudreša**, član.

Na dan 31. decembra 2021. godine, Glavni izvršni direktor Addiko Bank AD, Podgorica, je gospodin Christoph Schoen.

Direktor Službe interne revizije Addiko Bank AD, Podgorica, je gospođa Aneta Kustudić Vujković.

Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

(1) Osnova za sastavljanje finansijskih iskaza

Banka sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Sl. list CG” br. 52/16) i odlukama Centralne banke Crne Gore koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka. Priloženi finansijski iskazi pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza banaka („Sl. list CG” br. 15/12 i 18/13, 24/18).

Prilikom sastavljanja ovih finansijskih iskaza Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u formatu prezentacije finansijskih iskaza razlikuju od zahtjeva Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS”) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja („MSFI”) primjenljivih na dan 31. decembra 2021. godine.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, MRS i MSFI objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti prevedeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji posjeduje pravo prevoda i objavljivanja istih, odobreno od strane Međunarodne federacije računovoda (IFAC). Dakle, samo MRS i MSFI zvanično prevedeni, odobreni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji zvanični prevodi su objavljeni za dio MRS koji su u primjeni od 1. januara 2009. godine, odnosno dio MSFI u

primjeni od 1. januara 2013. godine, te MSFI 9 koji je u primjeni od 1. januara 2018. godine a koji obuhvataju samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuju osnove za zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Dodatno, navedeni prevod ne sadrži prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Banke, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS i ne mogu se tretirati kao finansijski iskazi sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3.

Finansijski iskazi Banke su iskazani u hiljadama eura (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

(2) Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda (napomena 3). Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza i najvećim dijelom se odnose na: procjene iznosa ispravke vrijednosti po kreditima i kamatama, ispravke vrijednosti za depozite kod drugih banaka, ispravke vrijednosti za trajne uloge i vanbilansne stavke. Stvarna vrijednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrijednosti koja je procijenjena na ovaj način.

Banka vrši procjene i pretpostavke o efektima koje će vrijednosti sredstava i obaveza, iskazanih u finansijskim iskazima, imati u narednoj finansijskoj godini. Procjene i prosuđivanja se kontinuirano vrednuju i zasnivaju na istorijskom iskustvu i drugim relevantnim faktorima.

Banka na mjesečnom nivou vrši analizu kreditnog portfolija u cilju procjene obezvređivanja potraživanja, te vrši klasifikaciju stavki aktive i vanbilansa po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku u odgovarajuće klasifikacione grupe, u skladu sa usvojenom metodologijom usklađenom sa zahtjevima MSFI 9. Klasifikacione grupe pokazuju stepen izloženosti kreditnom riziku. U tom procesu, Banka prosuđuje da li postoje pouzdani dokazi koji pokazuju mjerljivo smanjenje u procijenjenim budućim novčanim tokovima od kreditnog portfolija na pojedinačnom nivou izloženosti ili na grupnom nivou (kad ne postoje objektivni dokazi o obezvređenju ili izloženost pojedinačno nije značajna). Procijenjeni iznos obezvređivanja vrijednosti stavki aktive i vanbilansa se priznaje u bilansu uspjeha Banke.

2.1. Obezvređenje bilanske aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama

Kriterijumi za klasifikaciju aktive uključuju procjenu kreditne sposobnosti dužnika, urednost dužnika u izmirivanju obaveza, procjenu kvaliteta kolaterala i procjenu drugih relevantnih faktora. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza, ali stvarni rezultati mogu odstupati od procjena. Rukovodstvo Banke koristi stope rezervisanja utvrđene interno razvijenom metodologijom za sva sredstva sa karakteristikama kreditnog rizika. Metodologija i pretpostavke koje se koriste za procjenu iznosa rezervisanja u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore objelodanjeni su u Napomeni 8, kao i detaljnije u Napomeni 52.

Poslovna politika Banke je da objelodani informacije o pravičnoj (fer) vrijednosti aktive ili pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije, kao i kada se pravična (fer) vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Ipak, treba istaći da ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje kredita i ostale finansijske aktive ili pasive, pošto zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. S toga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi. Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

2.2. Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu se dobija na osnovu objavljene tržišne cijene na datum odmjeravanja.

Određivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji uočljiva tržišna cijena zahtijeva korišćenje različitih tehnika vrednovanja. Iako tehnike vrednovanja u dobroj mjeri odražavaju tržišne uslove na dan odmjeravanja, isti se ipak mogu razlikovati od tržišnih uslova prije i poslije toga dana.

Za finansijske instrumente kojima se ne trguje često i koji imaju nisku cjenovnu transparentnost, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva određene stepene varijacije u procjenjivanju koji zavise od likvidnosti, koncentracije, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnih pretpostavki i ostalih rizika koji utiču na određeni instrument. Promjena procjena tih faktora bi mogla uticati na prikazanu fer vrijednost finansijskih instrumenata.

2.3. Dugoročne naknade zaposlenima

Trošak dugoročnih beneficija zaposlenih određen je na osnovu aktuarskog obračuna, uz primjenu aktuarskih pretpostavki: diskontna stopa, budući rast plata u skladu sa stopom inflacije i napredovanja, i rast plata po osnovu minulog rada, kao i promjene u broju zaposlenih koji stiču pravo za isplatu otpremnine. S obzirom na dugoročnu prirodu ovih planova, procjene su predmet značajne neizvjesnosti.

2.4. Korisni vijek trajanja nematerijalne imovine, nekretnina i opreme

Banka vrši pregled vijeka trajanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina i opreme u svakom periodu godišnjeg izvještavanja.

2.5. Sudski sporovi

Rukovodstvo Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda.

(3) Koncept nastavka poslovanja

Finansijski iskazi Banke za 2021. godinu sastavljeni su u skladu sa konceptom nastavka poslovanja.

Na dan 31. decembra 2021. godine, Banka je iskazala pokazatelj adekvatnosti kapitala u visini od 17,68%, što je znatno iznad propisanog limita od 10%.

Imajući u vidu solidnu kapitalnu bazu i stanje likvidnosti, menadžment Banke smatra da ovi finansijski iskazi mogu biti sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja koji podrazumijeva nastavak redovnih poslovnih aktivnosti u doglednoj budućnosti.

Pregled značanih računovodstvenih politika

(4) Priznavanje prihoda i rashoda po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamata, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda uz primjenu efektivne kamatne stope koja se utvrđuje u trenutku početnog priznavanja finansijskog sredstva/obaveze.

Metod efektivne kamatne stope je metod kojim se računaju troškovi otplate finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza, kao i troškovi dodjeljivanja prihoda ili rashoda od kamata u određenom periodu. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vijek finansijskog instrumenta ili, kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Kada se računa efektivna kamatna stopa, Banka procjenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorene uslove finansijskog instrumenta, ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Kalkulacija uključuje sve naknade i iznose plaćene ili primljene između dvije ugovorne strane koje su sastavni dio efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve druge premije ili diskonte. Kamate se priznaju na vremenskoj osnovi tako da visina kamate zavisi od protoka vremena.

Banka ostvaruje prihode i rashode kamate iz poslovanja sa Centralnom bankom, domaćim i stranim bankama i pravnim i fizičkim licima.

Naknada za odobravanje kredita, koja čini dio efektivne kamatne stope, evidentira se u okviru prihoda i rashoda od kamata. Naknade za odobravanje kredita se obračunavaju i naplaćuju jednokratno i knjiže se kao odloženi prihod, a priznaju se u prihode perioda u srazmjeri sa proteklim vremenom korišćenja kredita.

Prihodi po osnovu naknada za bankarske usluge i rashodi po osnovu naknada i provizija se utvrđuju u trenutku dospijeća za naplatu, odnosno kada su ostvareni.

Prihodi i rashodi od naknada uključuju i naknade za garancije i akreditive koje je Banka izdala u korist klijenata, naknade za usluge obavljanja platnog prometa u zemlji i sa inostranstvom, naknade za posredničke i druge usluge koje Banka pruža. Rashode od naknada čine i rashodi naknada za uzete kredite, naknada za usluge obavljanja platnog prometa u zemlji i sa inostranstvom, naknada za usluge CBCG i drugih banaka.

(5) Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Monetarna sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna monetarnih pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, knjiže se u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Nemonetrane stavke odmjerene po istorijskom trošku u stranoj valuti, preračunate su u EUR po važećem kursu strane valute na dan transakcije.

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine bili su:

	31.12.2021	31.12.2020
USD	1.1334	1.2281
CHF	1.0363	1.0857
GBP	0.8393	0.9031

(6) Porezi i doprinosi

6.1. Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG” br. 65/01, 12/02, 80/04, „Sl. list CG” br. 40/08, 86/09, 73/10, 40/11, 14/12, 61/13 i 55/16). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice. Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha, uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

6.2. Odloženi porezi

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove potraživanja i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

6.3. Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja Banke uključuju poreze na imovinu, doprinosi na zarade koji padaju na teret poslodavca, kao i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim državnim i lokalnim poreskim propisima.

(7) Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U iskazu o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumijevaju se novčanice i kovanice u blagajni i bankomatima, sredstva na računu kod Centralne banke Crne Gore, sredstva na računima kod poslovnih banaka kao i ostala visoko likvidna finansijska aktiva sa dospijanjem do tri mjeseca.

7.1. Obavezna rezerva

Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke („Sl. list CG” br. 73/15, 33/16, 15/17, 88/17 i 43/20) propisana je obaveza banaka da vrše izdvajanje obavezne rezerve na račun kod Centralne banke. U skladu sa ovom odlukom, obavezna rezerva se obračunava primjenom stope od:

- 5,5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana.
- 4,5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana.
- 5,5% - na depozite ugovorene sa ročnošću preko 365 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana.

Obračunatu obaveznu rezervu banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu. Obavezna rezerva se obračunava i izdvaja jednom mjesečno u EUR.

Na 50% sredstava obavezne rezerve izdvojene po principu iz prethodnog paragrafa, Centralna banka plaća bankama mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od EONIA umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.

(8) Financijski instrumenti

Prezentacija stavki u izvještaju o financijskom stanju kao takvom, odražava prirodu financijskih instrumenata. Iz tog razloga, klase su definisane prema onim stavkama u Bilansu stanja koje sadrže financijske instrumente u skladu sa zahtjevima MSFI 9 Financijski instrumenti.

Financijski instrument je bilo koji ugovor koji uvećava vrijednost financijske aktive jedne ugovorne strane i financijske obaveze ili kapitalnog instrumenta druge ugovorne strane.

8.1. Klasifikacija i mjerenje financijskih sredstava i financijskih obaveza

Na osnovu poslovnog modela i karakteristika novčanih tokova, MSFI 9 definiše tri osnovne kategorije za klasifikaciju financijskih sredstava:

- Financijsko sredstvo se mjeri po amortizovanoj vrijednosti samo ako je cilj poslovnog modela da se sredstvo drži radi naplate novčanih tokova, a ugovoreni novčani tokovi su isključivo naplata glavnice i kamate na neotplaćeni iznos glavnice („SPPi kriterijum”);
- Financijsko sredstvo se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (eng. FVOCI) ako se sredstvo drži u poslovnom modelu u kojem se imovina drži kako bi se naplatili ugovoreni novčani tokovi i da bi se imovina prodala, a ugovoreni novčani tokovi su isključivo naplata glavnice i kamate na neotplaćeni iznos glavnice (jednostavna karakteristika zajma);
- Financijska sredstva koja ne ispunjavaju ove kriterijume se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (eng. FVTPL). Pored toga, ugrađeni derivati više neće biti odvojeni od osnovnog ugovora o financijskom sredstvu. Takav financijski instrument se procjenjuje u cjelosti i mjeri se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Financijski instrumenti se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati tim sredstvima (MSFI 9.5.1.). Krediti i pozajmice priznaju se kada se sredstva prenesu korisniku. Fer vrijednost financijskog instrumenta pri inicijalnom priznavanju je obično cijena transakcije, to jest fer vrijednost date ili dobijene nadoknade (MSFI 9.B5.1.2A i MSFI 13). Međutim, ukoliko je dio dobijene ili date nadoknade različit od onoga priznatog kao financijski instrument, Banka će računovodstveno odmjeravati taj instrument po fer vrijednosti. Na primer, fer vrijednost dugoročnog zajma ili potraživanja koje ne nosi kamatu može da se odmjeri po sadašnjoj vrijednosti svih budućih dobitaka u gotovini diskontovanih korišćenjem preovladavajućih tržišnih kamatnih stopa za slične instrumente sa sličnom kreditnom sposobnošću. Svaki dodatni pozajmljeni iznos je rashod ili smanjenje prihoda osim ukoliko se ne kvalifikuje za priznavanje kao neka druga vrsta sredstva. Za ulaganja u vlasničke instrumente koji se ne drže za trgovanje, Banka može pri početnom priznavanju neopozivo odabrati da klasifikuje instrumente po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (eng. FVOCI), pri čemu se sve naknadne promjene u fer vrijednosti priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata (eng. OCI). Ova klasifikacija se može primjeniti na svako pojedinačno ulaganje.

Prema MSFI 9, ugrađeni derivati više neće biti odvojeni od osnovnih ugovora o finansijskoj imovini. Finansijski instrument se procjenjuje u cjelosti i mjeri se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Promjene fer vrijednosti obaveza koje proizilaze iz promjena sopstvenog kreditnog rizika obaveze priznaju se kroz ostali ukupni rezultat, dok se preostali iznos promjene fer vrijednosti prikazuje kroz bilans uspjeha.

8.2. Utvrđivanje poslovnog modela

Sva finansijska sredstva trebaju biti raspoređena u jedan od poslovnih modela opisanih ispod. Takođe, pri inicijalnom priznavanju, za svako sredstvo treba da se utvrdi da li su ugovoreni novčani tokovi samo plaćanja glavnice i kamate (eng. SPPI test). Nakon toga finansijsko sredstvo treba da se svrsta u jednu od kategorija poslovnih modela:

- Držanje imovine radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.
- Držanje imovine radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i radi prodaje.
- Ostali poslovni modeli - finansijska aktiva koja se drži sa namjerom trgovine ili koja ne ispunjava kriterijume kategorija iznad.

U rijetkom slučaju da entitet promijeni svoj model upravljanja određenim finansijskim sredstvima, reklasifikacija svih sredstava na koje utiče promjena bi bila potrebna. Takve promjene ne vode do reklasifikacija ili izmjena finansijskih izvještaja prethodnih perioda. Prodaje zbog povećanja kreditnog rizika, prodaje blizu datuma isteka kredita ili sporadične prodaje koje su proizvod specifičnih događaja nisu u suprotnosti sa poslovnim modelom držanja imovine radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

8.3. Karakteristike ugovorenih novčanih tokova

Za potrebe procjene da li ugovoreni novčani tokovi predstavljaju samo plaćanja glavnice i kamate, „glavnica” se definiše kao fer vrijednost finansijskog sredstva prilikom početnog priznavanja. „Kamata” se definiše kao naknada za vremensku vrijednost novca, za kreditni rizik povezan sa neotplaćenim iznosom glavnice tokom određenog perioda, kao i za druge osnovne kreditne rizike i troškove kreditnog posla (npr. rizik likvidnosti i administrativni troškovi) i profitnu maržu.

Prilikom procjene da li su ugovoreni gotovinski tokovi isključivo plaćanja glavnice i kamate (eng. „SPPI”), Banka je razmatrala ugovorene uslove instrumenta i analizirala postojeći portfolio na osnovu kontrolne liste za kriterijume isključivog plaćanja glavnice i kamata. To podrazumijeva procjenu da li finansijsko sredstvo sadrži ugovornu odredbu koja može promijeniti vremenski period ili iznos ugovorenih novčanih tokova tako da ne ispunjava ovaj uslov imajući u vidu sljedeće: potencijalne događaje koji bi promijenili iznos ili vremenski okvir novčanih tokova, karakteristike zaduženosti, uslove prijevremene otplate ili produžetka perioda otplate, uslove koji ograničavaju potraživanja Banke za novčanim tokovima navedenih sredstava i karakteristika koje mijenjaju naknadu za vremensku vrijednost novca.

Posebna pažnja pri analizi se odnosila na jednostrane promjene marži i kamatnih stopa, klauzule o plaćanju unaprijed, ostala potencijalna plaćanja, projektno finansiranje i benchmark testovi. Uskladjenost sa SPPI testom se ocjenjuje na sljedeći način:

- Procjenom jednostranih promjena marži i kamatnih stopa, Banka je zaključila da prenos troškova vezanih za osnovni ugovor o pozajmici, klauzule napravljene da bi se održala stabilan profitna margina, i promjene kamatne stope odražavaju pogoršavanje kreditnog rejtinga ali nisu štetni sa stanovišta SPPI testa;
- Klauzule o plaćanju unaprijed, nisu štetni ukoliko iznos plaćen unaprijed odražava neplaćenu glavnice, kamatu i naknadu povezanom sa prijevremenim vraćanjem kredita. Takva naknada mora biti manja od gubitka nastalog od kamatne margine i gubitka nastalog od kamate;

- Ostala potencijalna plaćanja su tipično klauzule o ostalim poslovnim transakcijama. Naknada za neispunjenje predstavlja povećani trošak za praćanje rizika ili nadoknadu za izgubljeni profit koji je povezan sa uzročnim događajem;
- Projektno finansiranje je procjenjeno u skladu sa činjenicom da li postoji povezanost sa učinkovitošću predmetnog poslovnog projekta. Ukoliko nema takve povezanosti i zajmoprimac ima dovoljno kapitala za projekat da apsorbuje gubitke prije nego što isti počnu da utiču na sposobnost plaćanja kredita, mogu proći SPPI test;
- Krediti sa varijabilnom kamatnom stopom mogu sadržati karakteristike kamatne neusklađenosti. Da bi se procijenilo da li je element vremenske vrijednosti novca značajno modifikovan, kvantitativni benchmark test treba da se uradi.

Kada se radi benchmark test, pri inicijalnom priznavanju, ugovorni nediskontovani tokovi gotovine finansijskog instrumenta su upoređeni sa tokom gotovine po benchmarku koji bi nastali da vremenska vrijednost novca nije modifikovana. Efekat modifikovane vremenske vrijednosti novca je razmatran u svakom izvještajnom periodu i kumulativno tokom životnog vijeka finansijskog instrumenta. Benchmark test je baziran u rasponu razumnih scenarija. Prihvatljivi uporedni finansijski instrument je onaj sa jednakim kreditnim kvalitetom i sa istim ugovornim uslovima osim za modifikacije.

Ukoliko entitet zaključi da bi ugovorni (nediskontovani) tokovi gotovine mogli biti značajno drugačiji (prag od 10%) od (nediskontovanih) tokova gotovine po benchmarku, finansijsko sredstvo ne ispunjava kriterijume definisane po MSFI 9, član 4.1.2 (b) i 4.1.2A(b) i shodno tome ne može biti odmjeraoan po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat.

Tokom 2021. godine, nije bilo finansijskih instrumenata kod kojih je identifikovana kamatna neusklađenost što bi dovelo do odmjeraoanja tih finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. S obzirom na činjenicu da je u internim politikama Banke za odobravanje novih proizvoda definisana obaveza uskladjenosti sa SPPi testom, značajan broj finansijskih instrumenata sa gore pomenutim karakteristikama nije očekivan.

8.4. Klasifikacija i odmjeraoanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Umanjenje vrijednosti

MSFI 9 propisuje model „očekivanih kreditnih gubitaka“ (eng. ECL) za obračun umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata.

Prilikom primjene ECL modela koji uzima u obzir i informacije o budućim događajima, Addiko banka priznaje očekivani gubitak za svaki izvještajni datum kako bi reflektovala promjene u kreditnom riziku datog finansijskog sredstva. Umanjenje vrijednosti kroz model očekivanog gubitka bazira se na istorijskim, sadašnjim i prognozama o budućim događajima, samim tim uzima u obzir različita scenarija o događajima koji mogu da prouzrokuju kreditni gubitak u budućnosti.

Prema MSFI 9, očekivani kreditni gubici tokom perioda trajanja finansijskog instrumenta, se računaju kao očekivana sadašnja vrijednost gubitaka koji nastaju ako dužnici ne ispune svoje obveze u određeno vrijeme tokom čitavog vijeka trajanja finansijskog instrumenta uz istovremeno razmatranje vjerovatnoće neispunjavanja obaveza kao i kreditnih gubitaka (gubitak zbog neispunjavanja obaveza).

8.5. Obračun očekivanih kreditnih gubitaka

Očekivani gubitak se definiše kao razlika između tokova gotovine koji Banci pripadaju prema ugovornim uslovima finansijskog instrumenta i tokova gotovine koje Banka očekuje da će primiti (uzimajući u obzir vjerovatnoću nastanka statusa neizvršenja i očekivanu naplatu). Iako MSFI 9 uvodi ovaj zahtjev, isti ne propisuje detaljne metode i tehnike koje treba primijeniti.

Prilikom određivanja novčanih tokova koje banka očekuje da će primiti, Addiko banka koristi pristup marginalnih gubitaka, pri čemu se ukupan očekivani gubitak računa kao zbir marginalnih gubitaka koji se pojavljuju u svakom trenutku od datuma izvještavanja. Marginalni gubici proizlaze iz pojedinačnih parametara koji procjenjuju izloženosti i gubitke u slučaju neispunjavanja obaveza i uslovne vjerojatnoće neispunjavanja obaveza za svaki period. Očekivani kreditni gubici tokom perioda trajanja finansijskog instrumenta (eng. Lifetime ECL) računaju se posebno za različite scenarije, uzimajući u obzir sadašnje i prognoziranje informacije o budućnosti. Ukupni očekivani kreditni gubici na kraju se ponderišu vjerojatnoćom pojedinačnih scenarija. Banka razmatra tri scenarija: osnovni scenario, optimistični scenario i pesimistični scenario, a povremeno se simuliraju i neki nepovoljniji scenariji kako bi se razumjela dinamika i potencijalni portfolio rizici (vidi poglavlje Informacije o budućim događajima).

Posmatrani period i primijenjeni parametri u izračunu ECL-a zavise od datuma dospjeća finansijskog instrumenta, MSFI 9 faze finansijskog instrumenta i primijenjenog makro scenarija. Za fazu 1 treba uzeti u obzir očekivani kreditni gubitak od jedne godine, dok se za faze 2 i 3 priznaje očekivani životni gubitak.

Procjena vjerovatnoće neizvršenja (eng. PD) su procjene na određeni datum, koje će se izračunati na osnovu statističkih modela rejtinga. Generalno, ovi modeli su prilagođeni različitim segmentima. Ovi statistički modeli uzimaju u obzir interne raspoložive kvantitativne i kvalitativne podatke. Tamo gdje je dostupno, mogu se koristiti i podaci dobijeni sa tržišta/eksterni podaci.

Banka je odabrala pristup indirektnog modeliranja. Odnosno, iskorištena je postojeća Basel II metodologija kao polazna tačka i prilagođena na način da bude u potpunosti usaglašena sa MSFI- 9 standardom. To uključuje uklanjanje bilo kakvog konzervativizma iz modela, uvrštavanje informacija o budućim događajima, kao i procjenu očekivane vjerovatnoće neizvršenja tokom životnog vijeka finansijskog instrumenta (eng. Lifetime PD).

Izloženost u trenutku neizvršenja obaveza (eng. exposure at default - EAD) je procjena izloženosti, uključujući otplate glavnice i kamate i očekivana povlačenja za okvire i garancije. EAD je bruto knjigovodstvena vrijednost u trenutku diskontovana na sadašnju vrijednost na datum izvještavanja koristeći efektivnu kamatnu stopu. U slučajevima u kojima nisu definisana ugovorna dospjeća, primjenjuju se kvantitativni i/ili kvalitativni kriterijumi za određivanje strukture novčanog toka (npr. Okviri).

Gubitak u trenutku neizvršenja obaveza (eng. LGD) je procjena ekonomskog gubitka pod uslovom neizvršenja obaveza. Za parametar LGD Banka primjenjuje interno razvijen empirijski model u segmentima sa statistički značajnim brojem klijenata u statusu neizvršenja obaveza. Za preostale segmente koristi se pojednostavljeni pristup. U okviru istog, Addiko banka koristi stručno utvrđene ukupne vrijednosti LGD-a u okviru MSFI 9 ECL obračuna. Te vrijednosti su interno usklađene, a vrše se kvalitativne i / ili kvantitativne provjere kako bi se osigurala adekvatnost procjene.

8.6. Znatno povećanje kreditnog rizika

Addiko banka obračunava očekivani kreditni gubitak za tri faze usljed pogoršanja kreditnog kvaliteta u skladu sa MSFI 9 standardom. Naime, za fazu 1 obračunava se 12-mjesečni očekivani kreditni gubitak, a za 2. i 3. fazu se priznaje očekivani kreditni gubitak tokom životnog vijeka finansijskog instrumenta.

Faza 1 počinje u trenutku izdavanja finansijskog instrumenta, a 12-mjesečni očekivani kreditni gubitak se priznaje kao trošak. Za finansijske instrumente prihod od kamata se obračunava u odnosu na bruto knjigovodstvenu vrijednost. Osim ako se kreditni kvalitet datog instrumenta ne promijeni, isti tretman vrijedi do dospjeća.

Kada se utvrdi da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika, finansijski instrument će biti prenešen u fazu 2, a na bazi već definisanih kriterijuma (kao što je detaljnije opisano u nastavku). U tom trenutku obračunava se očekivani kreditni gubitak tokom životnog vijeka instrumenta, što rezultira značajnim povećanjem ispravki vrijednosti.

Faza 3 nastaje kada se kreditni kvalitet finansijskog instrumenta pogorša do tačke u kojoj nastaju kreditni gubici ili ako je sredstvo već obezvrijeđeno u trenutku početnog priznavanja. Očekivani kreditni gubici tokom životnog vijeka instrumenta kontinuirano se primjenjuju za kredite u ovoj fazi, dok se prihod od kamata izračunava na bazi neto knjigovodstvene vrijednosti amortizovanog troška.

Banka će uzeti u obzir da je finansijski instrument u statusu neizvršenja kada:

- Se ne očekuje da će klijent ispuniti svoje kreditne obaveze u potpunosti, bez uzimanja u obzir prodaju kolaterala od strane Banke; ili
- Klijent kasni više od 90 dana sa plaćanjem materijalno značajnog iznosa.

Banka uključuje kvantitativne i kvalitativne informacije kako bi utvrdila da li je kreditni rizik nekog određenog finansijskog instrumenta značajno povećan u odnosu na početno priznavanje i samim tim klasifikovala finansijski instrument u fazu 2. Ovaj pristup je u skladu sa internim procesom upravljanja kreditnim rizikom. Kriterijumi za utvrđivanje da li se kreditni rizik značajno povećao zavisiće od portfolia gdje je kao krajnja tačka priznavanja značajnog povećanja kreditnog rizika definisano kašnjenje preko 30 dana. Banka će odrediti dane kašnjenja računajući broj dana od najranijeg dana dospjeća za koji nije primljena puna isplata. Dodatno, klijenti kojima je banka odobrila posebne mjere usljed finansijskih poteškoća (eng. Forborne) su predmet posebnog praćenja i kao takvi kvalifikovani u fazu 2. Ukoliko klijent ne ispoštuje dogovorene mjere biće kvalifikovan u fazu 3.

Dalji kvalitativni kriterijumi ranog upozoravanja odražavaju se u PD-u putem automatskog snižavanja rejtinga klijenta (uključeno u samom rejting modelu).

Kvantitativni kriterijumi primjenjuju se na bazi vjerovatnoće neizvršenja obaveza, odnosno značajnih nepovoljnih promjena u 12-mjesečnoj vjerovatnoći neizvršenja obaveza na datum izvještavanja u odnosu na početno priznavanje izloženosti. Da li je došlo do značajnih nepovoljnih promjena se određuje na osnovu različitih pragova promjene PD-a za različite segmente u okviru portfolia. Ti se pragovi redovno ocjenjuju s kvalitativnog i/ili kvantitativnog stanovišta kako bi se osigurala razumna klasifikacija finansijskih instrumenata u okviru odgovarajućih faza. Zbog ograničenih vremenskih serija postoje slučajevi gdje rejting na dan početnog priznavanja nije dostupan. U takvim slučajevima koristi se pojednostavljeni pristup baziran na istorijskim simuliranim rejtingima (PD u određenom trenutku se koristi kao zamjena za PD pri početnom priznavanju).

I kvalitativni i kvantitativni kriterijumi koji se koriste za određivanje faza prolaze kroz stalni postupak validacije i praćenja kako bi se osigurala njihova adekvatnost i primjenjivost tokom vremena.

8.7. Informacije o budućim događajima

U skladu sa MSFI 9, Banka je uvrstila informacije o budućim događajima u svoju procjenu o tome da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika po nekom instrumentu od početnog priznavanja i isto uzeti u obzir prilikom obračuna očekivanog kreditnog gubitka. Banka je identifikovala i dokumentovala ključne pokretače kreditnog rizika za svaki portfolio kreditnih instrumenata oslanjajući se na istorijske veze između makro ekonomskih varijabli i kreditnog rizika. Ovi ključni pokretači uključuju uz ostale važne faktore sledeće značajne faktore: stopu nezaposlenosti, stopu rasta BDP, cijene nekretnina i industrijsku proizvodnju. Sve varijable su uključene na nivou segmenta gdje god je to opravdano i moguće.

Prognoze kretanja makro ekonomskih varijabli za naredne godine se dobijaju na bazi interno i eksterno raspoloživih podataka. Posebna pažnja se posvećuje provjeri i prilagođavanju ovih podataka (ako je potrebno) kako bi se osiguralo da ove prognoze reflektuju očekivanja Banke za naredni period. Ovo takođe uključuje definisanje budućih scenarija sa pripadajućim vjerovatnoćama, a posebno osnovni, optimistični i pesimistični scenario uz odgovarajuće vjerovatnoće za svaki od njih. Prognozirane vrijednosti se konzistentno koriste i za ostale relevantne interne procese.

8.8. Validacija

Metodologija i pretpostavke u obračunu očekivanog kreditnog gubitka uključene su u proces interne validacije. To znači da se neprestano sprovodi kontrola kvaliteta modela i metodologije i predlažu poboljšanja. Primijenjeni standardi validacije unaprijed su formalizovani kako bi se osigurala konzistentna procjena tokom vremena. Validacija se obično vrši jednom godišnje.

Addiko razlikuje početnu i kontinuiranu validaciju:

- Početna validacija se vrši u slučaju razvoja novog modela, većih promjena u postojećoj metodologiji i/ili značajnih promjena u vrijednostima;
- Kontinuirana validacija predstavljaju redovni pregled postojeće metodologije.

Osim godišnjeg procesa uspostavljeno je i mjesečno praćenje kako bi se osiguralo da se promjene u razvoju portfolija i modela blagovremeno identifikuju.

8.9. Interni otpis

Kada Banka nema razumna očekivanja da će potraživanje naplatiti u cjelosti ili djelimično, nastaje događaj internog otpisa.

Otpis se može izvršiti samo na račun već priznatog očekivanog kreditnog gubitka. Otpisani iznos može biti puni otpis ili djelomični otpis.

Osim opštih kriterijuma za prestanak priznavanja (vidi poglavlje "Prestanak priznavanja i modifikacija ugovora") navedeni kriterijumi dovode do prestanka priznavanja finansijske imovine:

- Neosigurano finansijsko sredstvo ako je dužnik već u stečajnom postupku;
- Neosigurano finansijsko sredstvo ako nije bilo uplata po osnovu tog finansijskog sredstva u periodu od jedne godine;
- Osigurano finansijsko sredstvo ako nije bilo uplate u određenom razdoblju, u zavisnosti od vrste kolaterala;

A. Nekretnine kao kolateral, ako nije bilo uplate u posljednjih 5 godina

B. Pokretna imovina, ako nije bilo uplate u posljednje 2 godine

C. Ostalo, ako nije bilo uplate u periodu od jedne godine

- Finansijsko sredstvo koje je bilo restrukturirano tri ili više puta i banka je ocijenila da dužnik nije u mogućnosti vratiti svoje obaveze;

- Finansijsko sredstvo za koje je pravo na podmirenje potraživanja od dužnika u sudskom ili drugom postupku prekinuto odobrenjem prisilne nagodbe;

- Ostali kriterijumi definisani za finansijsko sredstvo za koje Banka smatra da se ne mogu nadoknaditi.

Definitivni otpis nenaplativih potraživanja se vrši na osnovu odluka suda, poravnanja zainteresovanih strana ili na bazi odluka Odbora direktora uz saglasnost Skupštine akcionara.

8.10. Prestanak priznavanja i modifikacija ugovora

MSFI 9 obuhvata uslove MRS 39 za prestanak priznavanja finansijske imovine i finansijskih obaveza bez suštinskih izmjena. Ovaj zahtjev nije imao materijalnog uticaja na Banku.

Finansijsko sredstvo prestaje se priznavati kada su:

- Ugovorna prava na primanje novčanih tokova od imovine istekla; ili

- Kada je Banka prenijela svoja prava na primanje novčanih tokova od imovine ili preuzela obavezu plaćanja primljenog novčanog toka u cjelosti bez značajnog kašnjenja trećoj strani u okviru "pass-through" ugovora; i/ili

- Je prenijela gotovo sve rizike i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom,
- Nije prenijela niti zadržala gotovo sve rizike i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom, ali je prenijela kontrolu nad imovinom.

Ugovorna usklađivanja koja proizlaze iz pregovora s dužnicima mogu dovesti do dvije vrste izmjena početnih ugovornih novčanih tokova.

8.11. Značajne modifikacije koje vode do prestanka priznavanja finansijskog sredstva

Ukoliko se ugovorni novčani tokovi finansijskog sredstva bitno modifikuju, to rezultira prestankom priznavanja (zbog isteka ugovornih prava na novčane tokove) tog finansijskog sredstva u skladu sa MSFI 9. Novo finansijsko sredstvo s izmijenjenim uslovima priznaje se, a razlika između amortizovanog troška finansijskog sredstva koji se prestao priznavati i fer vrijednosti novog finansijskog sredstva iskazuje se u Bilansu uspjeha. Ako dužnik nije u statusu neizvršenja ili ako značajna modifikacija ne dovodi do statusa neizvršenja, tada će novo sredstvo biti klasifikovano u Fazu 1. Ako je dužnik u statusu neizvršenja ili ako značajna modifikacija dovodi do statusa neizvršenja, tada će se novo sredstvo tretirati kao kupljena ili nastala kreditno umanjena sredstva (eng. POCI). Za POCI finansijska sredstva se ne priznaju ispravke vrijednosti a očekivani kreditni gubici tokom životnog vijeka trajanja finansijskog instrumenta su uključeni u kreditno usklađenoj efektivnoj kamatnoj stopi pri početnom priznavanju. Nakon toga, iznos promjene očekivanih kreditnih gubitaka tokom životnog vijeka finansijskog instrumenta od početnog priznavanja POCI finansijskog sredstva se treba priznati kao dobit ili gubitak od umanjenja vrijednosti u Bilansu uspjeha.

Ako se kriterijumi za prestanak priznavanja primjenjuju na dužnike koji se suočavaju sa finansijskim poteškoćama klasifikovanim u Fazi 3, tada se procjena promjena očekivanih novčanih tokova vrši umjesto procjene ugovornih novčanih tokova. Revidirani uslovi ugovora mogu odražavati sposobnost dužnika da otplati inicijalne novčane tokove, kao što je već izraženo u procjeni umanjenja vrijednosti.

Sljedeći glavni kriterijumi su prepoznati kao značajne modifikacije:

- Kvantitativni - značajna promjena ugovornih novčanih tokova kada se sadašnja vrijednost novčanih tokova prema novim uslovima diskontuje koristeći izvornu efektivnu kamatnu stopu i razlikuje se od diskontovane sadašnje vrijednosti izvornog finansijskog instrumenta za najmanje 10%.
- Kvalitativna:
  - promjena dužnika;
  - promjena valute;
  - promjena svrhe finansiranja;
  - SPPI kritične karakteristike su uklonjene ili uključene u novi ugovor o zajmu.

8.12. Neznačajne modifikacije koje ne vode do prestanka priznavanja finansijskog sredstva

Ukoliko se ugovoreni novčani tokovi finansijskog sredstva modifikuju na način koji ne rezultira prestankom priznavanja tog finansijskog sredstva u skladu s MSFI 9 Finansijski instrumenti, subjekti bi trebali ponovo izračunati bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva na osnovu modifikovanih ugovoreni novčanih tokova primjenom inicijalne efektivne kamatne stope za diskontovanje. Dobitak ili gubitak od modifikacije priznaje se u Bilansu uspjeha.

(9) Računovodstvene teme povezane sa COVID-19

Epidemija Covid-19, nastavila je da utiče kako na globalnu ekonomiju tako i na ekonomiju Crne Gore, a budući efekti pandemije su i dalje neizvjesni.

Brzina kojom će Crna Gora biti u mogućnosti da se vrati na nivo ekonomske aktivnosti prije Covid-19, zavisice od nivoa podrške Vlade, kontinuiranog nivoa infekcije te stepena vakcinacije stanovništva. Ostaje neizvjesnost u pogledu efikasnosti i nuspojava vakcina u različitim vremenskim horizontima, posebno kada se pojavljuju nove varijante virusa.

Potpuni povratak na nivo društvene interakcije prije pandemije na svim ključnim tržištima malo je vjerovatan u kratkom i srednjem roku, uprkos očekivanom ublažavanju Vladinih ograničenja.

Pandemija i dalje utiče na modele očekivanih kreditnih gubitaka, posebno kao rezultat različitih vladinih mjera koje su uvedene za podršku zajmoprimcima tokom epidemije. Ovo i dalje zahtjeva pojačano praćenje izlaznih rezultata modela i korištenje preklapanja modela, uključujući prilagođivanja rukovodstva Banke, zasnovanih na stručnoj procjeni menadžera kreditnog rizika, te ponovne kalibracije ključnih modela gubitaka kako bi se uzeli u obzir uticaji Covid-19 na kritične parametre modela.

U svjetlu širenja Covid-19, Vlada Crne Gore preduzela je niz mjera s ciljem rješavanja ekonomskih posljedica epidemije na pojedince, domaćinstva i preduzeća. Takve mjere uključuju obavezne moratorijume na otplatu kredita. Kamata nastavlja da se akumulira na neotplaćeni iznos tokom perioda moratorijuma. U slučaju da je nastao ekonomski gubitak, gubici od modifikacije se priznaju u skladu sa računovodstvenim standardom MSFI 9. Ovo proizilazi iz činjenice da se obračunata kamata, umjesto da se otplaćuje ili kapitalizuje na kraju moratorijuma, otplaćuje u periodu nakon moratorijuma (Napomena 53).

(10) Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja

Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja su iskazana po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti i obezvrjeđenje. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti. Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, u zavisnosti od toga šta je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano utvrditi. Knjigovodstvena vrijednost zamijenjenog sredstva se iskknjižava. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha perioda u kome su nastali.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja, primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se osnovna sredstva odnosno nematerijalna ulaganja u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Stope amortizacije su definisane na nivou grupe osnovnih sredstava i to:

Kompjuterska oprema	20%
Namještaj i druga oprema	10%
Vozila	15%

Ulaganja na tuđim nekretninama se kapitalizuju i amortizuju se u toku njihovog korisnog vijeka, tj. u toku trajanja zakupa, na osnovu ugovora o dugoročnom zakupu poslovnog prostora. Ova ulaganja se priznaju na poziciji osnovna sredstva-nekretnine, na osnovu propisanog kontnog okvira CBCG. Sva naknadna ulaganja u ove objekte se priznaju kao rashodi perioda. Amortizacija ulaganja na tuđim nekretninama se obračunava proporcionalnom metodom u roku korišćenja utvrđenim ugovorom o zakupu.

Obračun amortizacije nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja počinje kada se sredstva stave u upotrebu. Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja. Knjigovodstvena vrijednost sredstva svodi se odmah na njegovu nadoknadivu vrijednost ukoliko je knjigovodstvena vrijednost veća od njegove procijenjene nadoknadive vrijednosti.

Nematerijalna ulaganja obuhvataju prava korišćenja licenci i softvera.

10.1. Umanjenje vrijednosti

Za sredstva koja podliježu amortizaciji testiranje na umanjenje njihove vrijednosti vrši se kada događaji ili izmijenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se

priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je vrijednost veća od fer vrijednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrijednosti u upotrebi. Za svrhu procjene umanjavanja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu).

(11) Stečena aktiva

Zemljište, građevinski objekti i oprema nad kojima je Banka stekla vlasništvo po osnovu naplate potraživanja (koja ne ispunjavaju uslove priznavanja u okviru pozicije sredstva namijenjena prodaji u skladu sa zahtjevima MSFI 5) iskazuju se na poziciji „Ostala aktiva” u skladu sa MRS 2 - Zalihe. Stečena aktiva je iskazana po nižoj od nabavne vrijednosti koja uključuje nabavnu cijenu i poreske dažbine koje se mogu pripisati sticanju sredstava i procijenjene tržišne vrijednosti.

(12) Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti priliva, bez nastalih transakcionih troškova. U narednim periodima obaveze po kreditima se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti. Sve razlike između ostvarenog priliva (umanjeno za transakcione troškove) i iznosa otplata, priznaju se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope. Naknade plaćene pri pribavljanju kredita priznaju se kao transakcioni troškovi do iznosa za koji je vjerovatno da će dio ili cio kredit biti povučen. U tom slučaju, naknada se razgraničava do konačnog povlačenja kredita. Banka ima obaveze po osnovu kratkoročnih i dugoročnih kredita. Dugoročni krediti predstavljaju kredite koji su uzeti na period duži od godinu dana.

(13) Obaveze prema zaposlenima

13.1. Primanja zaposlenih

Kratkoročne naknade zaposlenima uključuju zarade i naknade zarada, kao i doprinose za socijalno osiguranje. Kratkoročne naknade zaposlenima priznaju se kao rashod u periodu u kome su nastale. Banka i njeni zaposleni su u zakonskoj obavezi da vrše plaćanja u skladu sa definisanim planovima doprinosa Fondu PIO Crne Gore. Banka nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Fonda. Porezi i doprinosi koji se odnose na definisane planove naknada po osnovu zarada, evidentiraju se kao rashod perioda na koji se odnose.

13.2. Otpremnine i jubilarne nagrade

Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa od strane Banke prije datuma redovnog penzionisanja, ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa u zamjenu za otpremninu. Banka priznaje otpremninu pri raskidu radnog odnosa kada je evidentno obavezno da: ili raskine radni odnos sa zaposlenim u skladu sa detaljnim zvaničnim planom, bez mogućnosti odustajanja; ili da obezbijedi otpremninu za prestanak radnog odnosa u cilju smanjenja broja zaposlenih.

Banka je u zakonskoj obavezi da isplati naknadu zaposlenima prilikom odlaska u penziju. Naknada se isplaćuje u visini šest prosječnih zarada kod poslodavca. Otpremnine koje dopijevaju u razdoblju dužem od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja svode se na sadašnju vrijednost. Procjena i obračun ovih rezervisanja vrši se interno. U skladu sa Granskim kolektivnim ugovorom, povodom radnog jubileja Banke i zaposlenog, kao i za posebno angažovanje i rezultate rada, zaposlenom se mogu dodjeljivati nagrade. Radnim jubilejom zaposlenog smatra se njegov rad kod istog poslodavca u trajanju od 10, 20 i 30 godina. Odluku o vrsti i visini nagrade zaposlenom za posebno angažovanje i rezultate rada donosi Banka. Jubilarne nagrade nijesu definisane internim politikama Banke.

(14) Zakupi

MSFI 16 "Zakupi" je objavljen od strane IASB-a u Januaru 2016. Primjena ovog standarda je po odluci Centralne Banke Crne Gore otpočela od 01. januar 2020. godine. MSFI 16 mijenja prethodni standard koji se bavio zakupima MRS 17 "Zakupi".

14.1. Finansijski lizing

Pri prijemu ugovora koji počinje da važi na ili nakon 01. januara 2020. godine, Banka vrši procjenu da li isti predstavlja sporazum o zakupu, odnosno da li sadrži elemente zakupa. Sporazum o zakupu, odnosno sporazum koji sadrži elemente zakupa je onaj u kome se ustupa pravo kontrole nad korištenjem određene imovine tokom datog perioda u zamjenu za naknadu.

Ova procjena sadrži prosuđivanje da li ugovor sadrži informacije o jasno identifikovanoj imovini, da li Banka dobija sve ekonomske koristi od korišćenja te imovine tokom cjelokupnog perioda korišćenja, te da li Banka ima pravo direktnog korišćenja te imovine.

Trošak imovine s pravom korišćenja uključuje:

- iznos početno mjerene obaveze po osnovu najma
- sva plaćanja po osnovu najma izvršena na ili prije prvog dana trajanja najma, umanjeno za eventualne primljene podsticaje u vezi s najmom
- sve početne direktne troškove koje je stvorio najmoprimac; i
- procjenu troškova koje će najmoprimac stvoriti prilikom demontaže i uklanjanja predmetne imovine, obnavljanja lokacije na kojoj se imovina nalazi ili vraćanja imovine u stanje kakvo iziskuju uslovi sporazuma o najmu, osim ako ti troškovi nisu napravljeni za potrebe proizvodnje zaliha.

Obaveza za navedene troškove po najmoprimca nastaje s prvim danom trajanja najma ili kao posljedica korišćenja predmetne imovine tokom određenog perioda.

Pravo korišćenja imovine se inicijalno mjeri po trošku, koji se sastoji od iznosa početno mjerene obaveze po osnovu zakupa, korigovano za sva plaćanja po osnovu zakupa izvršena na ili prije prvog dana trajanja zakupa, uvećano za sve početne direktne troškove i procjenu troškova koje će zakupoprimac stvoriti prilikom demontaže i uklanjanja predmetne imovine, te umanjeno za eventualne primljene podsticaje u vezi sa zakupom.

14.2. Zakoni u kojima je Banka Zakupoprimac

Pravo korišćenja imovine je naknadno amortizovano tokom kraćeg od vremena trajanja zakupa i korisnog vijeka određene imovine koristeći pravolinijsku metodu amortizacije. Banka takodje procjenjuje pravo korišćenja imovine u vezi sa obezvređenjem iste ukoliko takvi indikatori postoje. Obaveza po osnovu zakupa se inicijalno mjeri kao sadašnja vrijednost svih plaćanja po osnovu zakupa određene imovine tokom perioda zakupa, diskontovana koristeći kamatnu stopu navedenu u ugovoru o zakupu, ili ukoliko takva stopa ne može biti jasno određena, Bančinu inkrementalnu stopu pozajmljivanja. Zbog ovoga, obaveze po zakupu su generalno priznate po principu "prava korišćenja" u Bilansu stanja. Jedini izuzetak su zakupi čiji je ukupni period manji od 12 mjeseci kao i za zakupu kod kojih je vrijednost imovine kada je nova, niža od USD 5 hiljada po preporuci IASB-a. U ovim slučajevima ugovori o zakupu se ne priznaju u Bilansu stanja i troškovi zakupa su priznati po pravolinijskoj metodi tokom vijeka trajanja ugovora o zakupu.

Priznavanje prava korišćenja imovine na strani aktive Bilansa stanja i povezane obaveze po osnovu zakupa na strani pasive, dovodi do povećanja ukupne aktive/pasive. S obzirom na činjenicu da samo obaveze rastu na strani pasive, ratió kapitala se smanjuje. Ova promjena takodje ima uticaja i na Bilans uspjeha. Ukupni iznos troškova koji se knjiže tokom vijeka trajanja ugovora o zakupu ostaju isti, ali privremena distribucija i alokacija troškova će se promijeniti. U skladu sa MRS 17, troškovi u vezi sa operativnim lizingom (zakupom) su generalno priznavani po pravolinijskom osnovu na stvarni iznos plaćanja u administrativnim troškovima. Medjutim, u skladu sa MSFI 16, kako je ovo već bilo definisano za finansijske lizinge (zakup) - troškovi se dijele između kamatnog troška i troška amortizacije. Kako je kamatni trošak

izračunat po osnovu metoda efektivne kamatne stope i smanjuju se tokom vijeka trajanja ugovora o zakupu, dok se amortizacija priznaje po pravolinijskom osnovu, ovo rezultira digresivnim razvojem troškova sa prenosom troškova u ranije periode ugovora o zakupu. Kamatni troškovi su priznati pod stavkom Neto kamatni prihod. Dodatno, s obzirom da je godišnja amortizacija imovine sa pravom korišćenja pod MSFI 16 manja od rata zakupa a da su ostale stavke ostale iste, administrativni troškovi će se smanjiti. Nastavno na inicijalno mjerenje, obaveze po zakupu se smanjuju za plaćene obaveze i uvećane za kamatu.

Pod MSFI 16, podsticaji u vezi sa zakupom su priznati kao dio mjerenja imovine sa pravom korišćenja i obaveza po osnovu zakupa gdje su po MRS 17 isti priznati kao podsticaji u obavezama i amortizovani kao smanjenje troškova zakupa po pravolinijskom osnovu.

Takodje, pod MSFI 16, imovina sa pravom korišćenja je testirana na obezvređenje u skladu sa MRS 36 - Obezvređenje imovine.

Što se tiče zakupodavca, odredbe MRS 17 su u mnogome prihvaćene u novi MSFI 16. Računovodstvo zakupodavca još uvijek zavisi od činjenice koja strana snosi materijalne prilike i rizike u zakupu imovine.

Za klasifikaciju i priznavanje zakupa kao zakupodavac, ekonomski efekat ugovora o zakupu prevladava u odnosu na zakonsko vlasništvo zakupljene imovine. Finansijski tizing (zakup) po MRS 17 je zakup koji prenosi sve rizike i prilike povezane sa vlasništvom imovine na zakupoprimca; svi ostali zakupi su operativni.

Pod operativnim lizingom (zakupom) zakupodavac će prezentovati zakupljenu imovinu po trošku umanjenu za predviđenu amortizaciju tokom korisnog vijeka imovine i gubitka usljed obezvređenja.

14.3. Prezentacija u finansijskim izvještajima

Banka kao zakupoprimac će u Bilansu Stanja prezentovati imovinu sa pravom korišćenja na poziciji "Ostala aktiva" dok će obaveze po osnovu zakupa biti prezentovane na poziciji "Ostale obaveze". Trošak amortizacije imovine sa pravom korišćenja će se prezentovati na poziciji "Troškovi amortizacije" dok će se kamatni trošak po osnovu obaveza za zakup prezentovati na poziciji "Rashodi kamata i slični rashodi" u Bilansu Uspjeha. Kao zakupodavac, Banka će nastaviti da isto prezentuje iznajmljenu imovinu kao i do sada.

(15) Kapital

15.1. Osnovni kapital

Obične akcije se klasifikuju kao kapital. Nominalna vrijednost akcije predstavlja proizvod nominalne cijene pojedinačne akcije i ukupnog broja akcija.

15.2. Zarada po akciji

Akcije Banke su akcije koje su kotirane na berzi. Banka izračunava i objavljuje zarade/gubitke po akciji u skladu sa MRS 33 „Zarada po akciji”. Osnovna zarada/gubitak po akciji izračunava se dijeljenjem zarade/gubitka koji pada na teret akcionara Banke sa ponderisanim prosječnim brojem redovnih akcija za period (Napomena 45). Banka nema druge potencijalno umanjujuće obične akcije kao što su konvertibilni dug i opcije na akcije.

(16) Preuzete i potencijalne obaveze po vanbilansnim stavkama

Kao dio redovnog poslovanja Banka je preuzela ugovorene i potencijalne obaveze po vanbilansnim stavkama kao što su: garancije, obaveze za kreditiranjem i akreditive. Ovi finansijski instrumenti se evidentiraju u bilansu, ako i kada postanu plativi. Rezervisanja za moguće gubitke po preuzetim i potencijalnim obavezama se formiraju na osnovu procjene mogućih gubitaka, u skladu sa kriterijumima utvrđenim u Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom Centralne banke Crne Gore.

(17) Transakcije sa povezanim licima

Prema definiciji MRS 24 „Objelodanjivanja povezanih strana“ povezane strane su strane koje predstavljaju:

- Društva koja direktno ili indirektno putem jednog ili više posrednika kontrolišu izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom, odnosno koja izvještajno društvo kontrolišu zajedno sa drugim subjektima;
- Pridružena društva u kojima Banka ima značajan uticaj, a koja nisu ni povezano lice, niti zajedničko ulaganje investitora;
- Fizičke osobe koje direktno ili indirektno imaju pravo glasa u Banci koje im omogućava značajan uticaj na Banku, kao i bilo koji drugi subjekt za koji se očekuje da će uticati ili biti pod uticajem povezane osobe u poslovanju sa Bankom;
- Rukovodioci na ključnim položajima, odnosno osobe koje imaju ovlaštenja i odgovornosti za planiranje, usmjeravanje i kontrolisanje aktivnosti Banke, uključujući direktore i ključno rukovodstvo.

Prilikom posmatranja svake moguće transakcije sa povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu ekonomskih odnosa, a ne samo na pravni oblik.

Na osnovu odredbi Zakona o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, 44/10 i 40/11 i 73/17), lica povezana sa Bankom su:

- Članovi organa banke, akcionari, zaposleni u banci, kao i članovi njihove uže porodice (bračni drug i djeca),
- Pravno lice u kojem lice koje ima kvalifikovano učešće u Banci takođe ima kvalifikovano učešće;
- Pravno lice u kojem jedno od lica iz alineje 1 i 2 ove tačke ima značajan uticaj ili je lice iz alineje 1 ove tačke direktor ili član odbora direktora ili drugog odgovarajućeg organa tog pravnog lica;
- Lice koje ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima od najmanje 50% u pravnom licu koje ima kvalifikovano učešće u Banci.

Napomene za bilans uspjeha

(18) Prihodi i rashodi od kamata i slični prihodi i rashodi

18.1. Prihodi od kamata i slični prihodi

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Po osnovu depozita kod:	0	0
- inostranih banaka	0	3
Ukupno po osnovu depozita	0	0
Po osnovu kredita datih:	0	0
- državnim organizacijama i opštinama	1	1
- preduzećima u privatnom vlasništvu	2,485	2,489
- preduzećima u državnom vlasništvu	192	144
- preduzetnicima	0	0
- fizičkim licima	9,899	10,360
- nevladinim i neprofitnim organizacijama	3	11
Ukupno po osnovu kredita	12,580	13,005
Troškovi obezvrjeđenja po kamatnim potraživanjima	436	310
Ukupno prihodi od kamata	12,580	13,008
Od toga: kamate na obezvrjeđene kredite	798	767

18.2. Rashodi od kamata i slični rashodi

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Po osnovu depozita primljenih od:	0	0
- banke	80	63
- finansijskih institucija	44	65
- državnih organizacija i opština	18	52
- preduzeća u privatnom vlasništvu	275	203
- preduzeća u državnom vlasništvu	15	23
- preduzetnika	0	0
- fizičkih lica	636	995
- nevladinih i neprofitnih organizacija	248	299
Ukupno po osnovu depozita	1,316	1,700
Rashodi kamata po primljenim kreditima	19	32
Rashodi kamata po subordiniranim dugovima	725	727
Rashodi kamata - poslovi lizinga MSFI 16	18	20
Ukupno po osnovu kredita	762	779
Ukupno rashodi kamata	-2,079	-2,479
Neto prihodi od kamata	10,501	10,529

(19) Prihodi i rashodi od naknada provizija

19.1. Prihodi od naknada i provizija

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Naknade po kreditima	131	116
Naknade po vanbilansnim poslovima	152	149
Naknade za usluge platnog prometa i vodjenja računa	1,449	1,331
Naknade za kartično i bankomatsko poslovanje	984	665
Ostale naknade i provizije	500	485
Prihodi od naknada	3,216	2,746

19.2. Rashodi od naknada i provizija

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Naknade Centralnoj banci	177	145
Naknade za usluge platnog prometa i e-banking poslova	73	58
Naknade za kartično i bankomatsko poslovanje	822	670
Ostale naknade i provizije	38	33
Osiguranje depozita	842	826
Rashodi od naknada	1,952	1,732

(20) Neto dobit od kursnih razlika

	31.12.2021	31.12.2020
Prihodi iz poslovanja sa devizama	230	161
Neto dobiti od kursnih razlika	230	161

(21) Neto debitak po osnovu prestanka priznavanja imovine

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Dobici od prodaje osnovnih sredstava	3	0
Neto dobiti (gubici) od prodaje imovine stečene po osnovu naptate potraživanja	17	0
Gubitak od otpisa osnovnih sredstava	-104	-223
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	-84	-223

(22) Ostali prihodi

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Prihodi od naplaćenih otpisanih kredita i kamata	485	109
Prihod od izdavanja poslovnog prostora	10	11
Vanredni prihodi	111	1,764
Ostali poslovni prihodi	86	609
Ostali poslovni prihodi	692	2,493

(23) Troškovi zaposlenih

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Neto zarade	2,262	2,250
Porezi i doprinosi na zarade	1,473	1,466
Troškovi stručnog usavršavanja zaposlenih	52	65
Naknade članovima Upravnog odbora	16	22
Troškovi zakupa radne snage	106	164
Troškovi službenih putovanja	35	41
Troškovi rezervisanja za neiskorišćene godišnje odmore i bonuse	293	120
Ostali troškovi zaposlenih	58	7
Ukidanje rezervisanja za otpremnine	16	3
Ukupno troškovi zaposlenih	4,311	4,138

(24) Troškovi amortizacije

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Troškovi amortizacije		
-nekretnina i opreme	657	708
-nematerijalnih ulaganja	383	293
Ukupno troškovi amortizacije	1,040	1,001

(25) Opšti administrativni troškovi

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Troškovi zakupa	45	50
Troškovi održavanja imovine	1,509	1,482
Troškovi obezbjeđenja	144	135
Troškovi osiguranja	123	71
Ostali troškovi poslovnog prostora i fiksne aktive	65	70
Troškovi reklame	362	264
Usluge telekomunikacija	150	164
Kancelarijski materijal	51	68
Stručne usluge	979	1,047
Sudski troškovi	2	8
Ostali troškovi	654	606
Ukupno administrativni troškovi	4,084	3,965

Stručne usluge u 2021. godini, u iznosu od EUR 979 hiljada se najvećim dijelom odnose na usluge kontrole Centralne banke Crne Gore EUR 297 hiljada, advokatske usluge EUR 180 hiljada, konsultantske usluge EUR 161 hiljada, intelektualne usluge EUR 231 hiljada i ostale.

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	9	4
Ostali troškovi poreza i taksi	139	38
Ispravke prethodne godine	172	21
Vanredni troškovi	0	0
Ostali rashodi	320	63

(26) Neto dobiti / gubici po osnovu modifikacija i reklasifikacije finansijskih instrumenata

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Dobici od modifikacija	5	58
Gubici od modifikacija	-49	-164
Neto uticaj modifikacija	-44	-106

(27) Neto prihodi / rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

	01.01. - 31/12/2021	01.01. - 31/12/2020
Neto ispravke po osnovu:		
- kredita	3,124	712
- depoziti kod banaka	0	10
- po vanbilansnim stavkama	-609	554
- po kamatnim potraživanjima	-436	-310
- obezbjeđenje AVR	194	0
Ukupno troškovi obezvrjeđenja	2,273	966

(28) Troškovi rezervisanja

	01.01. - 31/12/2021	01.01. - 31/12/2020
Neto rezervisanja po osnovu:		
Trošak rezervisanja za sudske sporove	-10	46
Troškovi rezervisanja štetnih ugovora	0	-121
Troškovi rezervisanja - ostala aktiva	136	560
Troškovi rezervisanja - ostalo	49	125
Trošak rezervisanja	175	610

(29) Ostali rashodi

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	9	4
Ostali troškovi poreza i taksi	139	38
Ispravke prethodne godine	172	21
Vanredni troškovi	0	0
Ostali rashodi	320	63

(30) Porez na dobit

30.1. Komponente poreza na dobit

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Tekući porez na dobit	0	0
Odloženi poreski prihodi	0	0
Neto odloženih poreskih sredstava i obaveza	0	0

30.2. Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i rezultata prije oporezivanja

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Gubitak / (dobitak) prije oporezivanja	356	3,125
Porez na dobit po zakonskoj stopi od 9%	32	281
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	40	-44
Nepriзнata poreska sredstva	-72	-237
Poreski efekti priznati u bilansu uspjeha	0	0

30.3. Nepriзнata odložena poreska sredstva

Banka nije priznala odložena poreska sredstva po osnovu neiskorišćenih prenosivih poreskih gubitaka zbog opreznosti u realizaciji planiranih poslovnih aktivnosti.

Prava na prenose neiskorišćenih poreskih gubitaka za koja nisu priznata odložena poreska sredstva u naprijed navedenim iznosima su istaknuta u sljedećim periodima.

	Godina nastanka 2013/godina isteka 2018	Godina nastanka 2014/godina isteka 2019	Godina nastanka 2015/godina isteka 2020	Godina nastanka 2016/godina isteka 2021	Ukupno
Prenešeni poreski gubici	0	0	0	-8,353	-8,353
Iznos gubitaka za pokriće oporezive dobiti	0	0	0	799	799
Poreski gubici koji se ne mogu iskoristiti	0	0	0	-7,554	-7,554
Neiskorišćeni poreski gubici	0	0	0	0	0

Napomene za bilans stanja

(31) Novčana sredstva i računi depozita kod Centralnih banaka

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Gotovina u blagajni		
u EUR	9,275	8,357
u stranoj valuti	791	753
Žiro račun	17,349	13,490
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	8,701	8,185
Gotovina u blagajni	36,116	30,785

Obavezna rezerva sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine izdvojena je u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“ 35/11, 22/12, 61/12, 57/13, 52/14, 73/15, 33/16, 15/17 i 43/20).

(32) Krediti i potraživanja od banaka

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Korespondentni računi kod inostranih banaka		
- kod matične banke i banaka Grupe	4,642	824
- kod ostalih banaka	0	0
-depoziti kod banaka - nerezidenti	3,469	3,215
-ispravka vrijednosti depoziti kod banaka	-24	-25
Korespondentni računi kod inostranih banaka	8,087	4,014

Korespondentski računi su otvoreni kod banaka članica Addiko Grupe, Citibank London, Citibank New York, Citibank Europ PLC - Dublin i Raiffeisen Bank International AG Beč.

(33) Krediti i potraživanja od klijenata

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Dospjeli krediti:	3,291	6,129
privredna društva u privatnom vlasništvu i preduzetnici	339	943
privredna društva u državnom vlasništvu	203	0
opštine i javne organizacije	0	0
zaposleni	0	0
fizička lica	2,749	5,186
Kratkoročni krediti:	2,599	3,980
privredna društva u privatnom vlasništvu i preduzetnici	2,338	3,749
fizička lica	261	231
Dugoročni krediti:	173,086	177,010
domaće finansijske institucije	0	0
privredna društva u privatnom vlasništvu i preduzetnici	47,662	48,195
privredna društva u državnom vlasništvu	3,721	2,775
opštine i javne organizacije	0	83
neprofitne organizacije	2	2
zaposleni	2,086	2,530
fizička lica	119,615	123,425
Kamatna potraživanja	481	1,012
Vremenska razgraničenja - naknade	-667	-777
Kredit i potraživanja od klijenata	178,790	187,354
Ispravka vrijednosti kredita	-16,272	-17,717
Ispravka vrijednosti kamata	-318	-779
Ukupno krediti i potraživanja od klijenata	162,200	168,858

Tokom 2021. godine Banka je nastavila sa praksom odobravanja kredita za obrtna sredstva privrednim društvima, koji se odobravaju sa rokom do 60 mjeseca - prosječni rok 30 mjeseci, dok su investicioni krediti odobravani na period do 96 mjeseca - prosječni rok 69 mjeseca i uglavnom se odnose na privredna društva iz oblasti trgovine, usluga i ugostiteljstva. Lizing aranžmane Banka nema u ponudi nakon jula 2016. godine. Ukupna potraživanja po osnovu finansijskog lizinga na dan 31. decembra 2021. godine iznose EUR 0 hiljada (31. decembra 2020. godine: EUR 5 hiljada).

Kredit i za obrtna sredstva privrednim društvima se odobravaju uz nominalnu kamatnu stopu u rasponu od 2,25% do 10,49% na godišnjem nivou - prosječna kamata 5,46%. Investicioni krediti privrednim društvima se odobravaju uz kamatne stope na godišnjem nivou od 2,5% do 5,95% koje su uglavnom vezane za tromjesečni EURIBOR - prosječna kamata 3,40%.

Gotovinski krediti stanovništvu se odobravaju sa kamatom u rasponu od 5,59% do 14,99% na godišnjem nivou i mogu biti kratkoročni i dugoročni sa dospeljećem do 10 godina. Najveći dio ovih kredita odobren je po kamatnoj stopi od 8,49% (13% portfolija), 7,49% (12% portfolija), 6,49% (12% portfolija), 7,99% (9% portfolija), 9,99% (8% portfolija) dok su ostale kamatne stope zavisile od kategorije klijenta, primarno određenoj na osnovu vrste, iznosa kredita, roka otplate kao i ugovornog odnosa sa Bankom i periodično organizovanih aktivnosti sa diskontima na redovnu kamatnu stopu.

Dugoročni krediti stanovništvu koji obuhvataju kredite za kupovinu i izgradnju stambenih prostora kao i za ostale namjene (stambeni i hipotekarni krediti) nijesu odobravani tokom 2021 godine.

Koncentracija ukupnih bruto kredita plasiranih komitentima od strane Banke po djelatnostima je sljedeća:

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2,668	3,072
Vađenje rude i kamena	797	1,410
Prerađivačka industrija	6,078	5,032
Snabdijevanje električnom energijom	6,658	7,778
Snabdijevanje vodom	215	83
Građevinarstvo	7,079	4,592
Trgovina na veliko i trgovina na malo	10,820	14,265
Saobraćaj i skladištenje	6,662	4,380
Usluge pružanja smještaja i ishrane	7,659	9,414
Informisanje i komunikacije	1,133	1,655
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	6	5
Poslovanje nekretninama	51	0
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1,734	1,336
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1,146	816
Državna uprava	0	0
Obrazovanje	45	27
Zdravstvo i socijalna zaštita	1,450	1,991
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	7	7
Ostale uslužne djelatnosti	61	15
Fizička lica - rezidenti	124,453	131,346
Nerezidenti	68	130
Ukupno pregled po gramana djelatnosti	178,790	187,354

(34) Ostala finansijska sredstva

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Garantovani depoziti	296	275
Ostala finansijska potraživanja	1	2
Ukupno ostala finansijska sredstva	297	277

(35) Nekretnine, postrojenja i oprema

	Gradjevinski objekti	Oprema i ostala sredstva	Investicije u toku	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje na dan 01. januara 2020. godine	2,377	3,972	175	6,524
Povećanja	0	0	149	149
Prodaja	0	0	0	0
Prenosi	69	120	-189	0
Ostalo	-506	-1,822	-85	-2,413
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	1,940	2,270	50	4,260
Povećanja	0	0	111	111
Prodaja	0	0	0	0
Prenosi	6	43	-49	0
Ostalo	-965	-435	0	-1,400
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	981	1,878	112	2,971
Ispravka vrijednosti				
Stanje na dan 01. januara 2020. godine	2,036	3,383	0	5,419
Amortizacija	121	113	0	234
Ostalo	-504	-1,797	0	-2,301
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	1,653	1,699	0	3,352
Amortizacija	93	109	0	202
Ostalo	-912	-431	0	-1,343
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	834	1,377		2,211
Neotpisana vrijednost na dan:				
31. decembar 2021. godine	147	501	112	760
31. decembar 2020. godine	287	571	50	908

Banka nema hipoteke ili zaloge nad svojim nekretninama ili opremom na dan 31. decembra 2021. godine

(36) Zakupi - Imovina sa pravom korišćenja

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Početno stanje	502	924
Nabave tokom godine	618	70
Izmjene zakupa tokom godine	184	-17
Amortizacija nematerijalnih sredstava	-455	-475
Ukupno zakupi u skladu sa MSFI 16	849	502

Banka je tokom 2021 godine zaključila nove ugovore o imovini sa pravom korišćenja u iznosu od 618 hiljada EUR. Pored ovoga, Banka je imala više aneksa postojećih ugovora u ukupnom iznosu od 184 hiljade EUR.

(37) Nematerijalna sredstva

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Nematerijalna sredstva	5,280	5,029
Amortizacija ostalih nematerijalnih sredstava	-3,447	-3,245
Nematerijalna sredstva u pripremi	494	497
Ukupno nematerijalna sredstva	2,327	2,281

(38) Tekuća poreska sredstva

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Tekuća poreska sredstva	1,597	1,597

Tokom 2020. godine, Poreska Inspekcija je po Rješenju Ministarstva Finansija formirala komisiju za ponovni inspekcijski nadzor Banke na osnovu usvojene žalbe koju je Banka uložila na Odluku iz 2014. godine. Naime, po pomenutoj odluci Poreska uprava je tokom 2014. godine naplatila iznos od EUR 1.596 miliona od Banke na osnovu poreza na dobit i poreza po odbitku. U procesu ponovne inspekcije, Poreska Uprava je ustanovila da je Bančina inicijalna poreska prijava u skladu sa zakonskom regulativom te odbacila navedenu Odluku iz 2014 godine kao neosnovanu. U skladu sa istim, Banka je tokom 2020. godine proknjižila potraživanja od Poreske Uprave u iznosu od EUR 1.596 EUR. Ova potraživanja još uvijek nijesu naplaćena.

(39) Ostala finansijska sredstva i ostala sredstva

39.1. Ostala sredstva

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Dati avansi	61	61
Potraživanja po naknadama i provizijama	830	448
Potraživanja po naknadama po vanbilasnim poslovima	12	16
Potraživanja po naknadama u platnom prometu	107	123
Naknade za porodijsko odsudstvo / bolovanje koje se potražuju od države	107	123
Ostala potraživanja	836	502
Ispravka ostalih potraživanja	-294	-213
Unaprijed plaćeni troškovi za zakupnine	335	463
Stečena aktiva	705	700
Ukupno ostala sredstva	2,699	2,223

39.2. Stečena aktiva

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Nekretnine	705	700

Ostala potraživanja na dan 31. decembra 2021. godine iznose EUR 836 hiljade. Najveći dio ovih potraživanja se odnosi na potraživanja po kartičnom poslovanju u iznosu od EUR 798 hiljada.

Na dan 31. decembra 2021. godine, Banka ima stečenu aktivu u iznosu od EUR 705 hiljada (31. decembra 2020. godine: EUR 700 hiljada). Aktiva je stečena u postupcima vansudskih prodaja, radi namirenja neizmirenih potraživanja po kreditima Banke kao hipotekarnog povjerioca. Stečena aktiva Banke je cijelim dijelom stečena po osnovu naplate spornih potraživanja klijenata koji su u portfoliju Banke imali izloženosti obezbijedene nepokretnostima. U nekim slučajevima namirena su cjelokupna potraživanja, dok je u određenom broju slučajeva, vrijednost stečene aktive bila niža od ukupnih potraživanja od klijenta.

U toku 2021. godine došlo je do povećanja stečene aktive za 88 hiljada, te prodaje u iznosu od 83 hiljade.

(40) Depoziti kljfenata

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Depoziti po viđenju	94,268	72,525
Ostale finansijske institucije, rezidenti	33	86
Privredna društva koja se bave finansijskom djelatnošću, rezidenti	446	184
Privredna društva u državnom vlasništvu	2,307	1,619
Privredna društva u privatnom vlasništvu	29,397	28,594
Preduzetnici	598	511
Javne službe jedinica lokalne samouprave	452	1,493
Privredna društva, nerezidenti	629	42
Vlada Crne Gore	7,667	883
Jedinice lokalne samouprave	166	2
Drugi korisnici sredstava u Budžetu Crne Gore	79	52
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	305	325
Nevladine i druge neprofitne organizacije, nerezidenti	54	52
Fizička lica, rezidenti	39,954	30,650
Fizička lica, nerezidenti	12,181	8,032
Kratkoročni depoziti	55,090	52,146
Privredna društva koja se bave finansijskom djelatnošću, rezidenti	1,450	2,800
Privredna društva u državnom vlasništvu	1,500	1,500
Privredna društva u privatnom vlasništvu	13,810	8,562
Vlada Crne Gore	2,140	2,155
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	2,000	0
Fizička lica, rezidenti	29,283	28,925
Fizička lica, nerezidenti	4,907	8,204
Dugoročni depoziti	12,638	31,614
Privredna društva koja se bave finansijskom djelatnošću, rezidenti	0	350
Privredna društva u državnom vlasništvu	0	0
Privredna društva u privatnom vlasništvu	1,400	4,063
Vlada Crne Gore	1,189	3,308
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	0	2,000
Fizička lica, rezidenti	7,719	15,672
Fizička lica, nerezidenti	2,330	6,221
Ukupno depoziti	161,996	156,285
Obaveze za kamatu	161	19
Razgraničena kamata po depozitima	468	628
Ukupno depoziti kljfenata	162,625	156,932

Depoziti stanovništva po viđenju u EUR su deponovani po nominalnoj kamatnoj stopi od 0,01% na godišnjem nivou po transakcionim i avista štednim računima. Depoziti stanovništva po viđenju u stranoj valuti su deponovani u zavisnosti od valute po kamatnoj stopi od 0,001% za CHF do 0,01% na godišnjem nivou za USD i GBP valutu.

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u EUR su deponovani po nominalnoj kamatnoj stopi od 0,01% do 1,30% godišnje (do 12 mjeseci ročnosti), odnosno od 1,10% do 1,40% (za ročnost preko 12 a do 36 mjeseci) na godišnjem nivou u zavisnosti od deponovanog iznosa. Redovna kamatna stopa na rok do 12 mjeseci je iznosila od 0,01% do 1,30% godišnje. Tokom godine su organizovane određene depozitne kampanje za depozite sa ročnošću 6 mjeseci, gdje je odobravana kamatna stopa i do 2,50% godišnje.

Depoziti tokom 2021. godine su deponovani po sljedećoj strukturi: kratkoročni depoziti preduzeća u EUR-ima su deponovani po nominalnim kamatnim stopama u rasponu od 0,55% do 2,1% (prosjek 1,60%) na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročenja; dugoročni depoziti preduzeća u EUR-ima su deponovani uz nominalnu kamatnu stopu od 1,75% (prosjek 1,75%) na godišnjem nivou; kratkoročni depoziti preduzeća u EUR-ima koji su kolaterali - deponovani su po nominalnim kamatnim stopama od 0% DO 1,7% na godišnjem nivou (prosjek 0,31%); dugoročni depoziti preduzeća u EUR-ima koji su kolaterali - deponovani su uz nominalnu kamatnu stopu od 0% do 1,60% (prosjek 0,29%) na godišnjem nivou.

(41) Obaveze za pozajmljena sredstva

41.1. Krediti banaka i centralnih banaka

	Valuta	01.01. - 31/12/2021	01.01. - 31/12/2020
Obaveze po kratkoročnim kreditima:		0	3,500
Addiko Bank DD, Ljubljana	EUR	0	0
Addiko Bank AG, Beč	EUR	0	3,500
Ukupno			3,500
Razgraničene naknade po kreditima		0	3
Ukupno pozajmljena sredstva od banaka		0	3,503

41.2. Krediti klijenata koji nijesu banke

	Valuta	01.01. - 31/12/2021	01.01. - 31/12/2020
Obaveze po kratkoročnim kreditima:		0	0
Tekuća dospjeća po dugoročnim kreditima	EUR	0	0
Obaveze po dugoročnim kreditima:		14,280	13,251
Investiciono-razvojni fond Crne Gore	EUR	10,078	12,899
Ministarstvo finansija	EUR	4,051	0
Evropska Investiciona banka	EUR	151	352
Ukupno		14,280	13,251
Razgraničene naknade po kreditima		2	0
Ukupno pozajmljena sredstva od ostalih klijenata		14,282	13,251

Na dan 31. decembar 2021. godine, obaveze po dugoročnim kreditima u iznosu od EUR 10.078 hiljada se odnose na kreditne linije od Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore, koji dospijevaju u periodu od 31. jula 2022. godine do 28. februara 2029. godine, uz kamatnu stopu od 1% do 3%.

Obaveze po dugoročnim kreditima u iznosu od EUR 4.051 hiljade odnosi se na kreditne linije od Ministarstva finansija, koje dospijevaju 19. jula 2030. godine.

Obaveza u iznosu od EUR 151 hiljada odnosi se na kreditnu liniju od Evropske investicione banke, koja dospijeva jula 2022. godine, sa kamatnom stopom od 2,483% na godišnjem nivou.

(42) Rezerve

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Rezerve za gubitke po vanbilansnoj aktivni	128	729
Rezervisanja za sudske sporove (MRS 37)	16	69
Rezervisanja za štetne ugovore (MRS 37) (napomena 3.10)	0	0
Rezervisanja za CHF gubitke pri konverziji	52	65
Rezervisanja za otpremnine zaposlenih (MRS 37) (napomena 3.9)	23	105
Rezervisanja za zaposlene - bonusi i godišnji odmori	657	152
Rezervisanja za ostalo	0	31
Ukupna rezerve	876	1,151

Sudski sporovi**Pasivni postupci**

Na dan 31. decembra 2021. godine protiv Banke se vodi više sudskih postupaka od strane pravnih i fizičkih lica. Broj sudskih sporova pokrenutih protiv Banke na dan 31. decembar 2021. godine je 53. Broj postupaka protiv Banke pokrenutih od strane fizičkih lica je 46, a od strane pravnih lica je 7. Predmet spora u većini predmeta su: poništavanje ugovora o hipoteci, poništavanje ugovora o kreditu, utvrđivanje prava vlasništva, i slično. Po procjeni advokatskih kancelarija i pravne službe Banke, ukupna utvrđena vrijednost ovih postupaka iznosi EUR 7.475 hiljada, bez eventualnih zateznih kamata koje mogu biti utvrđene po okončanju sudskih sporova. Banka očekuje uspjeh u sporu u većini predmeta.

U skladu sa MRS 37 izvršeno je rezervisanje za sudske sporove i to za 2 predmeta u ukupnom iznosu od EUR 16 hiljada.

Aktivni postupci

Banka učestvuje kao povjerilac u izvršnim predmetima naplate potraživanja za 361 klijenta čija izloženost na dan 31. decembra 2021. godine iznosi EUR 5.362 hiljada.

Predmet spora u većini predmeta pokrenutih protiv fizičkih lica, malih i srednjih preduzeća je namirenje duga nastalog po osnovu neplaćanja obaveza po kreditu, putem tužbe, predloga za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave kroz prodaju nepokretnosti, blokadom računa pravnog lica, koje je dalo mjenicu i mjenično ovlašćenje kao obezbjeđenje kredita fizičkog lica, sudskim izvršenjem blokade zarade klijenta i/ili žiranata, a na osnovu administrativne zabrane i slično. Ukupan broj klijenata je 323 vrijednost ovih sporova na dan 31. decembra 2021. godine je EUR 2.921 hiljada.

Broj sudskih sporova koje za Banku vode advokatske kancelarije na 31. decembar 2021. godine je 38. Banka je kao povjerilac započela postupak prodaje nepokretnosti u izvršnom postupku i postupku vansudske prodaje nepokretnosti za 38 klijenata čija izloženost na dan 31. decembar 2021. godine iznosi EUR 2.441 hiljada.

(43) Ostale obaveze

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Dobavljači	384	219
Ukalkulisani troškovi za otpremnine	30	14
Ostali ukalkulisani troškovi	564	734
Unaprijed izvršene uplate komitenata po primljenim kreditima	30	30
Ostali prolazni računi	326	432
Primljeni avansi	1,091	1,034
Obaveze po osnovu lizinga MSFI 16	954	629
Ostale obaveze	146	254
Ukupno ostale obaveze	3,525	3,346

Ostali ukalkulisani troškovi se uglavnom sastoje od IT troškova u iznosu od EUR 127 hiljada, podsticaja prodaji i troškova popisne komisije i prekovremenog rada EUR 28 hiljada, troškova komunalija, vode, struje, osiguranja u ukupnom iznosu od EUR 69 hiljada, troškovi marketinga EUR 23 hiljada, telekomunikacionih usluga EUR 15 hiljada, raznih troškova od strane CBCG u iznosu od EUR 42 hiljada, troškovi naknada članovima Odbora direktora 10 hiljade, konsultantske usluge EUR 76 hiljada i ostalo.

Primljeni avansi se odnose na primljene avanse za kredite u iznosu od EUR 1.054 hiljade, na lizing u iznosu od EUR 1 hiljada i ostalo.

Obaveze po osnovu lizinga u skladu sa MSFI 16 na 31.12.2021. iznose EUR 954 hiljada. Novi ugovori o zakupu potpisani tokom godine su iznosili EUR 618 hiljada, promjene uslijed aneksa tokom godine iznosile su EUR 184 hiljada, dok su promjene tokom godine uzrokovane isplatom iznosile EUR 514 hiljade.

(44) Subordinisani dugovi

Na dan 31. decembra 2021. godine, subordinisani dug u iznosu od EUR 5.502 hiljade (31. decembra 2020. godine: EUR 5.502 hiljade) odnosi se na subordinisane, dugoročne kredite primljene od Addiko Bank AG, Beč. Subordinisani dug odobren je na 10 godina, 16. decembra 2016. godine sa jednokratnim rokom dospelja na dan 16. decembra 2026. godine uz kamatnu stopu od 13% na godišnjem nivou. Sve obaveze koje proističu iz ovih ugovora se smatraju subordinisanim, odnosno u slučaju likvidacije ili stečaja Banke, otplaćuju se samo nakon isplate obaveza prema svim ostalim povjeriocima. Subordinisani dug se uključuje u dopunski kapital I ili dopunski kapital II u skladu sa odredbama CBCG o adekvatnosti kapitala banaka, i doprinosi održavanju stabilnog i konzistentnog koeficijenta adekvatnosti kapitala Banke.

(45) Kapital i ostale rezerve

45.1. Akcijski kapital

Na dan 31. decembra 2021. godine akcijski kapital Banke čini 125.100 običnih akcija nominalne vrijednosti EUR 0,221 hiljadu.

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine je sljedeća:

	31.12.2021			31.12.2020		
	Broj akcija	U EUR	% učešća	Broj akcija	U EUR	% učešća
Addiko Bank AG, Beč	125,100	27,661	100	125,100	125,100	100
Ukupno	125,100	27,661	100	125,100	125,100	100

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Dobit / (gubitak) Banke (000 EUR)	356	3,125
Ponderisani broj akcija	125,100	125,100
Osnovni dobitak / gubitak po akciji	2.85	24.98

45.2. Ostale rezerve

Banka je na 31. decembar 2021. godine na stanju ostalih rezervi imala EUR 74 hiljade zbog preuzetih obaveza od strane matične Banke iz 2018. godine.

(46) Vanbilansna evidencija

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Garancije, jamstva i preuzete neopozive obaveze	21,360	24,517
Izdane garancije:		
- plative	2,156	2,481
- činidbene	6,828	6,485
- ostale (carinske)	1,386	891
Ostali akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	0	0
Preuzete neopozive obaveze za neiskorišćene odobrene kredite	10,990	14,660
Druge vanbilansne pozicije	311,558	309,973
Primljene garancije od drugih banaka	574	594
Sredstva obezbjeđenja	310,825	309,123
Ostale vanbilansne stavke	159	256
Ukupno vanbilans	332,918	334,490

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Otpisani krediti	1,871	6,284
Ostala otpisana potraživanja	1,372	1,372
Stečena aktiva - potencijalna imovina	2,382	2,382

Garancije su date klijentima Banke za izmirenje obaveza po osnovu uzetih kredita i izvršenja ugovorenog posla.

Na dan 31. decembra 2021. godine, Banka je procijenila rezervu za potencijalne gubitke po vanbilansnim stavkama u iznosu od EUR 128 hiljada (31. decembra 2020. godine: EUR 729 hiljade). Ova rezerva je iskazana kao obaveza u bilansu stanja (Napomena 41).

Na dan 31. decembra 2021. godine, Banka je u vanbilansu imala aktivu koja u skladu sa MRS 37 nije zadovoljavala uslov da bude priznata kao bilansna imovina, ali je u skladu sa MRS 37 u obavezi da ih objelodani.

(47) Transakcije sa povezanim licima

Banka obavlja brojne transakcije sa povezanim licima u toku svog redovnog poslovanja. Povezana lica su: matična banka, druga pravna lica koja su članovi ADDIKO grupe, kao i ključno rukovodstvo Banke. Transakcije uključuju plasmane, depozite, transakcije u stranoj valuti i lična primanja članova Uprave i lica sa zaključenim individualnim ugovorima u Banci.

Obim transakcija sa povezanim licima, stanje sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2021. i 2020. godine i odnosni rashodi i prihodi u bilansu uspjeha prikazani su u sljedećim tabelama:

Potraživanja

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Korespondentni računi kod inostranih banaka:	4,643	824
- Addiko Bank DD, Slovenija	87	49
- Addiko Bank DD, Sarajevo	45	61
- Addiko Bank A.D., Banja Luka	40	4
- Addiko Bank A.D., Beograd	469	204
- Addiko Bank DD, Zagreb	3,807	459
- Addiko AG, Beč	195	47
Potraživanja po kreditnim karticama:	0	17
- Addiko Bank A.D., Beograd	0	0
- Addiko Bank DD, Zagreb	0	13
- Addiko Bank A.D., Banja Luka	0	4
Ostala finansijska potraživanja:	60	78
- Addiko AG, Beč	60	78
Ukupno potraživanja	4,703	919

Obaveze

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Pozajmljena sredstva od banaka:	0	3,500
- Addiko AG, Beč	0	3,500
Razgraničena kamata:	0	1
- Addiko AG, Beč	0	1
Ukupno pozajmljena sredstva od banaka	0	3,501
Ostale obaveze	161	162
- Addiko Bank DD, Zagreb	99	33
- Addiko AG, Beč	17	81
- Addiko Bank A.D., Banja Luka	0	3
- Addiko Bank A.D., Beograd	39	39
- Addiko Bank D.D, Sarajevo	6	6
- Addiko Bank D.D, Slovenija	0	0
Subordinisani dug	5,502	5,502
- Addiko AG, Beč	5,502	5,502
Ukupno obaveze	5,663	9,165
Obaveze, neto	-960	-8,246

Prihodi

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Prihodi od kamata:	0	3
- Addiko AG, Beč	0	3
Prihodi od naknada i provizija:	20	17
- Addiko Bank DD, Zagreb	20	17
Ostali prihodi:	90	125
- Addiko AG, Beč	87	125
- Addiko Bank DD, Zagreb	3	0
Ukupno prihodi	110	145

Rashodi

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Rashodi kamata:	-750	-764
- Addiko AG, Beč	-744	-761
- Addiko Bank DD, Zagreb	-6	-3
- Addiko Bank D.D, Slovenija	0	0
Rashodi naknada i provizija:	-14	-11
- Addiko AG, Beč	-1	-7
- Addiko Bank DD, Zagreb	-12	-3
- Addiko Bank A.D., Beograd	-1	-1
Opšti i administrativni troškovi	-325	-256
- Addiko AG, Beč	-84	-48
- Addiko Bank DD, Zagreb	-158	-133
- Addiko Bank A.D., Beograd	-63	-51
- Addiko Bank D.D, Sarajevo	-20	-24
Ukupno rashodi	-1,089	-1,031
Rashodi, neto	-979	-886

Vanbilans

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Primljene garancije	0	20
- Addiko Bank A.D., Banja Luka	0	20

Na dan 31. decembra 2020. godine, krediti zaposlenima iznose EUR 2.083 hiljada uključujući i izloženost po kartičnim proizvodima, overdraftu i lizingu (31. decembra 2020. godine: EUR 2.526 hiljada). Krediti se najvećim dijelom odnose na stambene kredite sa prosječnom kamatnom stopom od 3,37% na godišnjem nivou (31. decembra 2020. godine: 3,38%). Gotovinski krediti zaposlenima u 2021. godini odobravani su po kamatnoj stopi od 6,05 do 8,49% (u 2020. godini odobravani su po kamatnim stopama: od 5,62 do 8,99%).

Ukupan iznos bruto naknada, koje obuhvataju zarade i naknade zarada isplaćene tokom 2021. godine licima sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima (Uprava Banke, direktori sektora i odjeljenja Banke) iznosi EUR 952 hiljada (2020. godine: EUR 1.214 hiljada).

(48) Gotovina i gotovinski ekvivalenti (za potrebe sastavljanja iskaza o tokovima gotovine)

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Gotovina u blagajni u eurima	9,274	8,357
Gotovina u blagajni u <i>stranoj</i> valuti	791	753
Žiro račun	17,349	13,490
Korespodentni račun kod inostranih banaka	8,112	4,039
Korespodentni račun kod domaćih banaka	0	0
Obavezna rezerva kod Centralne banke	8,701	8,185
Ukupno gotovina	44,227	34,824

Upravljanje rizicima

(49) Koncept i principi upravljanja rizikom

Kontrola i praćenje rizika

Banka kontroliše i prati svoje rizike u svim segmentima poslovanja, sa ciljem optimizacije rizika/učinka i garantuje sposobnost snošenja rizika u svakom trenutku. U skladu sa tim, donosi poslovne politike i politike za upravljanje rizicima.

Sljedeća osnovna načela se primjenjuju u okviru sistema upravljanja rizicima Banke:

1. princip: Odgovornost Odbora direktora Banke za Strategiju rizika Banke

Odbor direktora Banke definiše sveukupnu poslovnu strategiju. Bazirano na rizicima svojstvenim usvojenoj poslovnoj strategiji, Odbor direktora uz podršku Izvršnog direktora nadležnog za rizike i Odjeljenja kontrole rizika definiše Strategiju upravljanja rizicima. Ovim dokumentom se postavljaju koncepti preuzimanja definisanih rizika i način limitiranja izloženosti.

2. princip: Jasna definicija organizacione strukture i procesa upravljanja rizicima

Organizaciona struktura u procesu upravljanja rizikom u Banci je jasno definisana i ustanovljena na način koji pokriva sve kategorije rizika kojima Banka upravlja. Sve uloge i odgovornosti u procesu upravljanja rizikom su definisane, usaglašene i dokumentovane.

3. princip: Odvajanje odgovornosti

U svrhu izbjegavanja konflikta interesa, izvršeno je jasno odvajanje funkcija u sve tri komponente procesa upravljanja rizikom na svim nivoima organizacije. Upravljanje u smislu usmjeravanja i vršenja akcija, koje uključuje sve tržišne organizacione jedinice limitiranja rizika i kontrola rizika.

4. princip: Rizični kapital je glavni parametar u upravljanju

Rizični kapital služi kao mjerna jedinica za ekvivalentne izloženosti riziku u različitim oblastima poslovanja. Rizični kapital predstavlja osnovu za upravljanje rizikom sa adekvatnom strukturom limita. Dodatno, uz upravljanje koje proizilazi iz (ekonomskog) koncepta rizičnog kapitala, Banka treba da ispuni regulatorne zahtjeve solventnosti (minimalni standardi kapitala ustanovljeni od strane Centralne banke Crne Gore), a u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.

5. princip: Adekvatan sistem limita

Ograničenja izloženosti data od strane Centralne banke Crne Gore su uključena u sistem limita Banke. Takođe, usvojeni su i limiti važeći na nivou Grupe za upravljanje izloženošću i upotrebu kapitala. Ovi limiti su predloženi od strane Sektora kontrole rizika i odobreni od strane Izvršnog odbora za rizik na nivou Grupe. U slučaju prekoračenja postavljenih limita, odmah se preduzimaju akcije na smanjenju rizika od strane odgovornih organizacionih jedinica i komiteta u Banci.

6. princip: Blagovremeno i dosljedno praćenje rizika

Svi identifikovani rizici se blagovremeno i dosljedno prate. Mjerljivi rizici se mjere primjenom kvantitativnih metoda, dok se nemjerljivi rizici analiziraju kvalitativno. Kvantitativne metode uključuju praćenje unaprijed utvrđenih limita, gdje je moguće kvantifikovati izloženost pojedinoj vrsti rizika. Kvalitativno se prati izloženost operativnom riziku do

trenutka prikupljanja kritične mase podataka za njegovo kvantitativno praćenje. Određene kvalitativne ocjene se primjenjuju i kod mjerenja izloženosti riziku zemlje.

7. princip: Blagovremeno i dosljedno izvještavanje i obavještavanje o rizicima

Svestran i efikasan interni sistem izvještavanja o rizicima je neophodan za postizanje blagovremene i sadržajne kontrole postojećih rizika u poslovnim aktivnostima Banke. Interni izvještaji o riziku se formiraju u predefinisanim vremenskim intervalima (npr. izvještaji Odboru direktora banke, Odboru za upravljanje aktivom i pasivom) i po potrebi. Eksterna izvještavanja o riziku su u skladu sa tekućim zahtjevima Centralne banke Crne Gore i sektora Grupe, koji uspostavljaju i minimalne standarde izvještajnih instrumenata i procesa.

8. princip: Jasna i sveobuhvatna dokumentacija

Sve relevantne metode, procedure, organizacione i operativne strukture i procesi su dokumentovani na jasan i blagovremen način, da bi se obezbijedila transparentnost i preciznost.

9. princip: Usaglašenost sa zahtjevima Centralne banke Crne Gore

Upravljanje rizicima u Banci je u saglasnosti sa tekućim zakonskim i podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore.

49.1. Strategija i okvir za upravljanje rizicima

Strategija rizika Addiko banke proizilazi iz poslovne strategije i opisuje planiranu strukturu poslovanja, strateški razvoj i rast uzimajući u obzir procese, metodologije i organizacionu strukturu relevantnu za upravljanje faktorima rizika. Kao takva, Strategija rizika, predstavlja sponu između bankine poslovne strategije i pozicioniranja rizika. Ista je alat menadžmenta za upravljanje rizicima na najvećem nivou i definiše okvir za praćenje, kontrolisanje i limitiranje rizika kojima se Banka izlaže u svom poslovanju, dok ujedno osigurava adekvatnost internog kapitala, likvidnosnu poziciju i ukupnu profitabilnost.

Strategija rizika odražava ključne principe upravljanja rizicima koji su integrisani u poslovnoj strategiji. Na ovaj se postiže siguran i održiv rast, uz očuvanje nivoa sopstvenih sredstava dovoljnih da podrže poslovanje Banke uz dati nivo rizika, u skladu sa regulatornim zahtjevima.

Banka je uspostavila okvir za upravljanje rizicima (eng. RAF) koji određuje sklonost Banke ka rizicima i čini dio procesa razvoja i implementacije poslovne i strategije upravljanja rizicima. Nadalje, određuje nivo nivo preuzetog rizika u odnosu na kapacitet za podnošenje rizika. Okvir za upravljanje rizicima definiše nivo rizika koji je Banka spremna da prihvati. Mjere kojima je definisan RAF su kalibrisane uzimajući u obzir Budžet, Strategiju rizika i Plan oporavka koji predstavljaju okvir za pravilno unutrašnje upravljanje i nadzor rizika.

49.2. Organizaciona struktura za upravljanje rizicima

Za obezbjeđivanje adekvatne strukture i procesa upravljanja rizicima odgovoran je Izvršni direktor za rizike (CRO) koji je član Upravnog odbora ABM-a. CRO djeluje nezavisno od tržišnih sektora sa fokusom na standarde Centralne banke Crne Gore za kreditno poslovanje, kao i na odgovarajuće interne kontrole.

Osnovni zadaci upravljanja rizicima su individualno upravljanje rizikom neizvršenja obaveza druge strane, restrukturiranje problematičnih kredita, poravnanje obaveza po kreditima, kao i kontrola rizika i praćenje neizvršenja obaveza druge strane i drugih rizika na nivou portfolija.

U 2021 godini sljedeće organizacione jedinice su bile operativne u dijelu upravljanja kreditnim rizikom:

- Sektor za upravljanje kreditnim rizikom pravnih lica je odgovoran za upravljanje kreditnim rizikom za sve segmente klijenata koji nisu na malo, tj. mala i srednja preduzeća, velika preduzeća, javne finansije (državni i određena društva). To obuhvata operativnu i stratešku ulogu. Operativno obuhvata analizu i odobravanje kreditnih zahtjeva iznad interno definisanih nivoa pomoćnih organa za odobravanje, dok strateški definiše politike, procedure, uputstva, smjernice i sva druga dokumenta za gore navedene segmente upravljanja kreditnim rizikom. Tokom 2021. ovaj Sektor je spojen sa Sektorom za ocjenu rizika poslova na malo u novu jedinicu: Sektor za upravljanje kreditnim rizikom.

- Primarni cilj Sektora za ocjenu rizika poslova na malo je da podrži profitabilni rast portfolia fizičkih lica i mikro kompanija, istovremeno osiguravajući da je kreditni rizik usklađen sa ukupnim budžetom banke. Uspostavljeno je mjesečno izvještavanje i analiza portfolia kvaliteta portfolia kako bi se osiguralo da se prati razvoj portfolia, da se problemi identifikuju u ranoj fazi i blagovremeno pokrenu korektivne akcije. Sektor za upravljanje rizikom od prodaje na malo takođe je ključni učesnik procesa odobravanja proizvoda. Ovo omogućava da apetit za rizikom po kreditnim proizvodima bude u skladu sa cjelokupnim apetitom za rizikom. Tokom 2021. godine ovaj Sektor za upravljanje kreditnim rizikom je spojen sa Sektorom za upravljanje kreditnim rizikom pravnih lica u novu jedinicu: Sektor za upravljanje kreditnim rizikom.

- Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima upravlja temama iz domena rizika, kao i regulatornim temama koje su od strateškog značaja u celoj Addiko banci. Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima definiše strategiju rizika, upravljanja ekonomskim kapitalom, sprovodi stresno testiranje i koordinira jedinice za upravljanje rizikom u u aktivnostima vezanim za teme oporavka, kao i koordinaciju projekata iz domena rizika u celoj Addiko banci. U domenu rada Odjeljenja za kontrolu rizika je i upravljanje modelima kreditnog rizika iz perspektive upravljanja portfoliom. U tom smislu Odjeljenje za kontrolu rizika osigurava da primjenjeni modeli ispunjavaju očekivane standarde kvaliteta i da se uklapaju se u arhitekturu modela u pogledu budžeta i strategije. Uz to, Odjeljenje za kontrolu rizika je odgovorno za validaciju modela rizika. U domenu svog rada, Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima pokriva i zadatke koji se odnose na poslovne aspekte upravljanja podacima u Banci. Funkcija za upravljanje podacima je odgovorna za razvijanje i održavanje metoda, standarda i definicija kako bi se osigurao jedinstven i harmonizovan pogled za podatke u okviru Banke. Pored navedenog, Odjeljenje za kontrolu rizika je zaduženo za standardizovano i regulatorno izveštavanje o rizicima.

Odjeljenje za prevenciju prevara i sistem internih kontrola je odgovorno je za postavljanje strateškog pravca za efikasnu prevenciju prevara, kao i za praćenje sistema internih kontrola. Uspostavljanjem čvrstog okvira za upravljanje operativnim rizikom koji uključuje identifikaciju, mjerenje, praćenje i izvještavanje o operativnom riziku, pruža informacije koje su menadžmentu Banke potrebne kako bi se efikasno upravljalo ovim rizicima na svim nivoima. Tokom 2021. godine, ovo Odjeljenje je integrisano u okviru Odjeljenja za kontrolu rizika i upravljanje podacima.

49.3. Interna dokumenta za upravljanje rizicima

Addiko banka je definisala set internih smjernica za upravljanje rizicima (strategije, metodologije, politike, procedure, priručnike) kako bi se osiguralo da se rizicima upravlja na standardizovani način. Ova dokumenta se prilagođavaju tako da odražavaju organizacione promjene, kao i promjene djelova propisa kao što su procesi, metodologije i procedure. Postojeće smjernice se preispituju godišnje da bi se utvrdilo da li je potrebno ažuriranje. Ovo osigurava podudaranje stvarnih i dokumentovanih procesa. Addiko banka ima jasno definisane odgovornosti za sva interna dokumenata iz domena upravljanje rizicima, uključujući pripremu, pregled i ažuriranje. Pridržavanje ovih smjernica obezbeđuju oni koji su direktno uključeni u proces upravljanja rizicima.

(50) Kreditni rizik

50.1. Definicija

Kreditni rizik je definisan kao vjerovatnoća potpunog ili djelimičnog gubitka usljed neizvršavanja ugovorenih obaveza uzrokovanih slabljenjem kreditne sposobnosti zajmoprimca, odnosno komitenta banke. Ako zajmoprimac ne ispuni svoje obaveze, gubici rezultiraju iznosom preostalog potraživanja umanjenog za vrijednost obezbjeđenja, umanjenim za ostvarenu stopu oporavka kod neobezbijedenih dijelova. Ova definicija uključuje rizike neplaćanja i jamstva iz kreditnih transakcija kao i rizike izdavatelja, zamjene i ispunjenja iz trgovanja. Kreditni rizik sa stanovišta razmjera predstavlja najznačajniji rizik za Addiko banku.

Kreditni portfolio Banke se sastoji od kredita korporativnim privrednim subjektima, malim i srednjim preduzećima, preduzetnicima, javnom sektoru, fizičkim licima.

Tri glavne komponente procesa upravljanja kreditnim rizikom su:

- Usmjeravanje i vršenje akcija u cilju mjerenja, preuzimanja, izbjegavanja i disperzije rizika;
- Limitiranje rizika; i
- Kontrola rizika (mjerenje, praćenje, izvještavanje).

50.2. Metode mjerenja i praćenja izloženosti kreditnom riziku

Metodologija za praćenje kreditnog rizika je uređena internim procedurama Banke koje se bave kreditnim rizikom. Ova interna metodologija za praćenje kreditnog rizika osnova je za identifikaciju, mjerenje, praćenje i kontrolisanje kreditnog rizika u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama.

Banka koristi sopstvene procedure za ocenjivanje, analizu i procjenu kreditnog rejtinga svakog pojedinačnog dužnika. Alokacija dužnika na rejting klase vrši se na osnovu vjerovatnoće neplaćanja na skali za rangiranje od 25 nivoa.

Rejting klijenta procjenjuje se na kraju izvršene finansijske analize, a na osnovu određenih kriterijuma koji se koriste u analizi. Takođe, redovna mjesečna rekalkulacija internog rejtinga vrši se na osnovu informacija o:

- Danima kašnjenja klijenta;
- Eksternih faktora koji mogu uticati na pogoršanje finansijske situacije klijenata; i
- Bilo koje eksterne ili interne informacije koja ukazuje na materijalno uvećanje kreditnog rizika.

Praćenje, mjerenje i kontrola poštovanja uspostavljenih limita za preuzimanje kreditnog rizika odvijaju se na dva nivoa - po pojedinačnoj izloženosti i na nivou portfolija.

Banka je internu metodologiju praćenja kreditnog rizika za izloženosti na pojedinačnoj osnovi prilagodila nivou procjena na pojedinačnoj osnovi propisanih od strane CBCG, a to je nivo od EUR 50 hiljada.

izloženost kreditnom riziku po kategorijama internih rejtinga, data je u nastavku:

	Privreda		Stanovništvo		Ukupno	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
31. decembar 2021. godine						
bez rejtinga	816	22	149	3	965	25
1A-1E	11,478	66	1,451	2	12,929	68
2A-2E	37,699	629	16,322	125	54,021	754
3A-3E	49,035	2,003	18,758	185	67,793	2,189
4A-4E	14,812	1,998	10,212	810	25,023	2,808
5A-5E	10,767	8,306	7,291	2,439	18,058	10,745
Ukupno	124,607	13,024	54,183	3,565	178,790	16,590
Ukupno (neto)		111,582		50,618		162,200

	Privreda		Stanovništvo		Ukupno	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
31. decembar 2020. godine						
bez rejtinga	0	0	338	9	338	9
1A-1E	1,050	1	11,441	198	12,491	199
2A-2E	10,875	58	58,619	2,133	69,494	2,191
3A-3E	28,474	496	33,236	1,517	61,709	2,013
4A-4E	11,731	1,604	13,989	1,648	25,720	3,252
5A-5E	3,745	722	13,855	10,111	17,601	10,832
Ukupno	55,876	2,880	131,478	15,616	187,354	18,496
Ukupno (neto)		52,996		115,862		168,858

Pregled izloženosti prema internom rejtingu i fazama obezvrjeđenja data je u tabeli u nastavku:

	Stage1		Stage2		Stage3		Ukupno	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
31. decembar 2021. godine								
bez rejtinga	838	20	127	5	0	0	965	25
1A-1E	12,494	59	436	9	0	0	12,929	68
2A-2E	51,412	643	2,609	111	0	0	54,021	754
3A-3E	54,897	1,354	12,896	835	0	0	67,793	2,189
4A-4E	3,653	177	21,370	2,631	0	0	25,023	2,808
5A-5E	0	-1	0	0	18,058	10,747	18,058	10,745
Ukupno	123,294	2,253	37,438	3,590	18,058	10,747	178,790	16,590
Ukupno (neto)		121,042		33,847		7,311		162,200

	Stage1		Stage2		Stage3		Ukupno	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
31. decembar 2020. godine								
bez rejtinga	307	7	32	2	0	0	338	9
1A-1E	11,007	132	1,484	67	0	0	12,492	199
2A-2E	64,847	771	4,647	1,420	0	0	69,494	2,191
3A-3E	47,841	1,266	13,868	746	0	0	61,709	2,011
4A-4E	1,912	120	23,808	3,132	0	0	25,720	3,252
5A-5E	0	0	2	0	17,598	10,834	17,601	10,834
Ukupno	125,914	2,296	43,842	5,367	17,598	10,834	187,355	18,496
Ukupno (neto)		123,619		38,475		6,765		168,858

Pregled izloženosti prema klasifikaciji aktive i fazama obezvrjeđenja prikazana je u tabeli u nastavku:

	Stage1		Stage2		Stage3		Ukupno	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
31. decembar 2021. godine								
A	117,781	2,150	27,339	2,640	2,697	1,927	147,818	6,716
B	5,511	103	10,098	950	2,721	2,009	18,330	3,063
C	0	0	0	0	7,169	3,430	7,169	3,430
D	0	0	0	0	2,515	845	2,515	845
E	2	0	0	0	2,955	2,536	2,957	2,536
Ukupno	123,294	2,253	37,438	3,590	18,058	10,747	178,790	16,590
Ukupno (neto)		121,042		33,847		7,311		162,200

Klasifikacija je definisana shodno Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama.

	Stage1		Stage2		Stage3		Ukupno	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
31. decembar 2020. godine								
A	120,491	2,163	29,732	3,492	2,232	1,232	152,454	6,887
B	5,423	133	13,435	1,834	3,452	1,793	22,310	3,760
C	0	0	674	40	5,104	1,772	5,778	1,812
D	0	0	1	0	984	796	985	796
E	1	0	0	0	5,827	5,240	5,828	5,240
Ukupno	125,914	2,296	43,842	5,367	17,598	10,834	187,355	18,496
Ukupno (neto)		123,619		38,475		6,765		168,858

Tabele u nastavku analiziraju pregled kretanja izloženosti po klasama aktive:

	Stage1	Stage2	Stage3	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2020. godine	125,914	43,842	17,598	187,354
Promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti				
Prelazak u stage 1	9,001	-8,463	-760	-221
Prelazak u stage 2	-17,720	15,891	-1,012	-2,840
Prelazak u stage 3	-2,164	-5,944	7,785	-322
Uplate anuiteta u toku godine, plasmani aktivni na dan 01.januar 2021. godine	-12,342	-2,501	-570	-15,413
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem, aktivni na dan 01.januar 2020. godine	-20,553	-10,587	-5,702	-36,843
Nova finansijska sredstva, stanje na dan 31. decembar 2021.godine	41,164	5,294	4,548	51,005
Otpisani plasmana	-6	-95	-3,829	-3,930
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2021. godine	123,294	37,438	18,058	178,789
Ispravka vrijednosti na 31 decembar 2021.godine	2,253	3,590	10,747	16,590
Neto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2021.godine	121,041	33,848	7,311	162,199

	Stage1	Stage2	Stage3	Ukupno
Ispravka vrijednosti na 31 decembar 2021. godine	2,296	5,366	10,834	18,496
Promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti				
Prelazak u stage 1	463	-751	-468	-756
Prelazak u stage 2	-397	1,641	-558	686
Prelazak u stage 3	-50	-860	4,677	3,766
Od cega efekat modela				0
Neto ispravke vrijednosti u toku godine, plasmani aktivni na dan 01.januar 2021.godine	-424	-687	-235	-1,346
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem, aktivni na dan 01.januar 2020.godine	-353	-1,589	-2,076	-4,017
Ispravka vrijednosti otpisana potrazivanja	0	-10	-3,541	-3,551
Ispravka vrijednosti za nova finansijska sredstva, stanje na dan 31. decembar 2021. godine	717	470	2,115	3,302
Ispravka vrijednosti na dan 31. decembar 2021. godine	2,253	3,580	10,747	16,580

Pregled izloženosti prema vrsti plasmana i fazama obezvrjeđenja data je u tabeli u nastavku:

	Stage1	Stage2	Stage3	Ukupno	Ispravka vrednosti S1	Ispravka vrednosti S2	Ispravka vrednosti S3	Ukupno ispravka vrednosti	Neto
Stambeni	12,266	6,382	4,275	22,923	103	511	3,071	3,685	19,239
Gotovinski	71,387	22,214	6,270	99,872	1,754	2,297	5,037	9,088	90,783
Ostalo	1,098	407	221	1,726	24	28	200	252	1,475
Ukupno stanovništvo	84,752	29,003	10,767	124,521	1,881	2,836	8,308	13,024	111,497
Mikrobiznis	4,759	1,015	412	6,187	43	151	255	449	5,738
Velika preduzeća	3,818	0	0	3,818	26	0	0	26	3,792
Srednja preduzeća	11,435	1,862	3,842	17,139	145	154	1,238	1,537	15,602
Mała preduzeća	17,674	4,365	1,127	23,166	155	361	308	824	22,342
Država	850	1,192	1,902	3,945	1	88	631	721	3,224
Ostalo	6	0	7	13	1	0	7	9	5
Privredni klijenti	38,543	8,435	7,291	54,268	372	755	2,439	3,565	50,703
Ukupno 31.12.2021.	123,294	37,438	18,058	178,790	2,253	3,590	10,747	16,590	162,200

	Stage1	Stage2	Stage3	Ukupno	Ispravka vrednosti S1	Ispravka vrednosti S2	Ispravka vrednosti S3	Ukupno ispravka vrednosti	Neto
Stambeni	13,248	8,027	5,680	26,955	231	732	3,220	4,183	22,772
Gotovinski	77,956	17,155	8,012	103,123	1,526	2,982	6,748	11,256	91,867
Ostalo	1,001	238	161	1,400	19	14	144	177	1,223
Ukupno stanovništvo	92,205	25,420	13,853	131,478	1,776	3,728	10,112	15,616	115,862
Mikrobiznis	311	89	398	798	5	6	252	263	535
Velika preduzeća	3,913	733	0	4,646	55	2	0	57	4,589
Srednja preduzeća	13,761	9,547	2,134	25,442	216	626	77	919	24,523
Mała preduzeća	14,742	6,166	1,213	22,121	240	702	393	1,335	20,786
Država	975	1,887	0	2,862	3	302	0	305	2,557
Ostalo	7	0	0	7	1	0	0	1	6
Privredni klijenti	33,709	18,422	3,745	55,876	520	1,638	722	2,880	52,996
Ukupno 31.12.2020.	123,914	43,842	17,598	187,354	2,296	5,366	10,834	18,496	168,858

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 1

	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Ukupno
Stambeni	9,510	2,756			12,266
Gotovinski	71,059	328			71,387
Ostalo	1,092	5			1,097
Ukupno stanovništvo	81,661	3,089	0	0	84,750
Mikro biznis	3,596	1,163			4,759
Velika preduzeća	3,816	2			3,818
Srednja preduzeća	11,435	0			11,435
Mala preduzeća	12,754	4,920			17,674
Država	850	0			850
Ostalo	6	0			6
Privredni klijenti	32,458	6,084	0	0	38,542
Ukupno 31.12.2021.	114,119	9,174	0	0	123,292
od čega: restrukturirana	6,156	382			6,538
Potraživanja od banaka	8,112				8,112

	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Ukupno
Stambeni	10,660	2,588			13,248
Gotovinski	77,110	846			77,956
Ostalo	973	28			1,001
Ukupno stanovništvo	88,743	3,462	0	0	92,205
Mikro biznis	311	0			311
Velika preduzeća	3,911	2			3,913
Srednja preduzeća	13,761	0			13,761
Mala preduzeća	9,346	5,396			14,742
Država	975	0			975
Ostalo	7	0			7
Privredni klijenti	28,311	5,398	0	0	33,709
Ukupno 31.12.2020.	117,054	8,860	0	0	125,914
od čega: restrukturirana	8,033	511			8,544
Potraživanja od banaka	4,039				4,039

Potraživanja uključuju glavnice, kamatu i razgraničene naknade.

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 2

	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	2,915	3,002	447	18	0	6,382
Gotovinski	19,001	2,540	468	206	0	22,214
Ostalo	374	25	4	4	0	407
Ukupno stanovništvo	22,289	5,566	919	228	0	29,003
Mikro biznis	897	118	0			1,015
Velika preduzeća	0	0	0			0
Srednja preduzeća	1,058	804	0			1,862
Mala preduzeća	3,284	1,081	0			4,365
Država	0	0	1,192			1,192
Ostalo	0	0	0			0
Privredni klijenti	5,239	2,003	1,192	0	0	8,435
Ukupno 31.12.2021.	27,529	7,569	2,111	228	0	37,438
od čega: restrukturirana	6,032	2,900	132	0	0	9,064
Potraživanja od banaka	0	0	0	0	0	0

	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	3,782	3,077	1,035	133	0	8,027
Gotovinski	14,217	2,167	507	264	0	17,155
Ostalo	217	10	9	2	0	238
Ukupno stanovništvo	18,216	5,254	1,551	399	0	25,420
Mikro biznis	87	0	2			89
Velika preduzeća	733	0	0			733
Srednja preduzeća	7,286	2,261	0			9,547
Mala preduzeća	2,431	3,500	235			6,166
Država	0	1,887	0			1,887
Ostalo	0	0	0			0
Privredni klijenti	10,537	7,648	237	0	0	18,422
Ukupno 31.12.2020.	28,753	12,902	1,788	399	0	43,842
od čega: restrukturirana	4,454	7,439	527	6	0	12,426
Potraživanja od banaka	0	0	0	0	0	0

Potraživanja uključuju glavnica, kamatu i razgraničene naknade.

POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA-STAGE 3

	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	713	1,108	771	254	1,429	4,275
Gotovinski	2,614	626	530	253	2,247	6,270
Ostalo	31	2	4	5	179	221
Ukupno stanovništvo	3,358	1,737	1,305	512	3,856	10,767
Mikro biznis	8	64	163		177	412
Velika preduzeća	0				0	0
Srednja preduzeća	626	3,215		333		4,175
Mala preduzeća	644	102			48	794
Država	0			1,902		1,902
Ostalo					7	7
Privredni klijenti	1,278	3,382	163	2,235	233	7,291
Ukupno 31.12.2021.	4,636	5,118	1,468	2,747	4,089	18,058
od čega: restrukturirana	1,957	4,051	565	453	1,187	8,213

	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	1,186	670	1,217	470	2,137	5,680
Gotovinski	1,531	463	638	382	4,998	8,012
Ostalo	23	8	2	4	124	161
Ukupno stanovništvo	2,740	1,141	1,857	856	7,259	13,853
Mikro biznis	138	14	46		199	397
Velika preduzeća	0				0	0
Srednja preduzeća	0				2,134	2,134
Mala preduzeća	215			129	870	1,214
Država	0					0
Ostalo						0
Privredni klijenti	353	14	46	129	3,203	3,745
Ukupno 31.12.2020.	3,093	1,155	1,903	985	10,462	17,598
od čega: restrukturirana	1,677	358	650	239	1,308	4,232

Potraživanja uključuju glavnice, kamatu i razgraničene naknade.

Kreditni i potraživanja od komitenata pokrivena kolateralima prikazani su kako slijedi:

	S1					S2					S3				
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno
Stambeni	11,812	26	52	375	12,266	5,627	4		752	6,382	3,731	7		538	4,275
Gotovinski	0	280	0	71,107	71,387	0	82		22,132	22,214	0	5		6,265	6,270
Ostalo	0	0	0	1,098	1,098	0	1		406	407	0	0		221	221
Stanovništvo	11,812	306	52	72,581	84,752	5,627	87	0	23,289	29,003	3,731	12	0	7,024	10,767
Mikro biznis	360	0	0	4,399	4,759	822	0		193	1,015	227			186	412
Velika preduzeća	2,036	0	0	1,782	3,818	0	0		0	0	0			0	0
Srednja preduzeća	6,600	180	0	4,655	11,435	1,651	0		211	1,862	3,564			278	3,842
Mala preduzeća	4,436	50	7	13,180	17,674	3,593	0		772	4,365	1,021	10		96	1,127
Država	850	0	0	0	850	0	0		1,192	1,192	1,882			21	1,902
Ostalo	0	0	0	6	6	0	0		0	0	0			7	7
Privredni klijenti	14,282	230	7	24,023	38,543	6,066	0	0	2,368	8,435	6,694	10	0	588	7,291
Ukupno 31.12.2021.	26,095	536	59	96,604	123,294	11,693	87	0	25,658	37,438	10,425	22	0	7,611	18,058
Potraživanja od banaka				8,112	8,112										

	S1					S2					S3				
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno
Stambeni	12,648	61	52	487	13,248	7,737	18		271	8,026	4,988	0		691	5,679
Gotovinski	0	387	0	77,569	77,956	0	31		17,125	17,156	0	0		8,012	8,012
Ostalo	0	4	0	957	1,001	0	0		238	238	0	0		161	161
Stanovništvo	12,648	452	52	79,053	92,205	7,737	49	0	17,634	25,420	4,988	0	0	8,864	13,852
Mikro biznis	184	0	0	127	311	63	0		26	89	199			199	398
Velika preduzeća	2,784	0	0	1,129	3,913	0	0		733	733	0			0	0
Srednja preduzeća	9,183	0	0	4,578	13,761	8,964	0		582	9,546	2,111			24	2,135
Mala preduzeća	5,408	133	7	9,194	14,742	3,845	50		2,272	6,167	1,027			186	1,213
Država	975	0	0	0	975	1,882	0		5	1,887	0			0	0
Ostalo	0	0	0	7	7	0	0		0	0	0			0	0
Privredni klijenti	18,534	133	7	15,035	33,709	14,754	50	0	3,618	18,422	3,337	0	0	409	3,746
Ukupno 31.12.2020.	31,182	585	59	94,088	125,914	22,491	99	0	21,252	43,842	8,325	0	0	9,273	17,598
Potraživanja od banaka				4,039	4,039										

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

RIZIK KONCENTRACIJE

	Potraživanja od S1 i S2 klijenata					Potraživanja od S3 klijenata				
	Crna Gora	Srbija	BiH	EU	Ostalo	Crna Gora	Srbija	BiH	EU	Ostalo
Stanovništvo	114,176	50	4	2	1	10,467	10	1	0	2
Stambeni	18,692	0	0	0	0	4,110		0	0	0
Gotovinski	93,982	49	4	0	1	6,147	2	0	0	0
Ostalo	1,503	2	0	2	0	210	8	1	0	2
Privredni klijenti	47,040	0	0	0	0	7,225	0	0	0	0
Poljoprivreda	768					1,882				
Prerađivačka industrija	3,931					2,141				
Građevinarstvo	5,877					1,209				
Trgovina na veliko i malo	9,773					1,050				
Saobraćaj i skladištenje	6,310					365				
Uslužne delatnosti	7,136					532				
Ostalo	13,245					47				
Ukupno 31.12.2021.	161,216	50	4	2	1	17,691	10	1	0	2
Potraživanja od banaka	0	469	85	6,452	1,106					

	Potraživanja od S1 i S2 klijenata					Potraživanja od S3 klijenata				
	Crna Gora	Srbija	BiH	EU	Ostalo	Crna Gora	Srbija	BiH	EU	Ostalo
Stanovništvo	118,117	55	5	2	58	13,126	6	1	0	1
Stambeni	21,263	8	0	0	57	5,449		0	0	0
Gotovinski	95,620	45	5	0	1	7,524		0	0	0
Ostalo	1,234	2	0	2	0	153	6	1	0	1
Privredni klijenti	52,143	0	0	0	0	3,606	0	0	0	0
Poljoprivreda	3,070					0				
Prerađivačka industrija	2,710					2,280				
Građevinarstvo	4,558					29				
Trgovina na veliko i malo	13,531					684				
Saobraćaj i skladištenje	3,978					400				
Uslužne delatnosti	9,292					126				
Ostalo	15,004					87				
Ukupno 31.12.2020.	170,260	58	5	2	58	16,732	6	1	0	1
Potraživanja od banaka	0	204	65	3,040	730					

Potraživanja uključuju potraživanja po glavnici, bez kamata i razgraničenja naknada.

RESTRUKTURIRANA POTRAŽIVANJA

	Restruktuirana potraživanja-Bruto izloženost			S1			S2			S3			Ispravka vrednosti restrukturiranih potraživanja			Ispravka vrednosti S 1 restrukturiranih potraživanja			Ispravka vrednosti S 2 restrukturiranih potraživanja			Ispravka vrednosti S 3 restrukturiranih potraživanja			Učešće rest potraživanja u bruto izloženosti				
	Restruktuirana potraživanja-Bruto izloženost	S1	S2	S3	Ispravka vrednosti restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 1 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 2 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 3 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 1 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 2 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrednosti S 3 restrukturiranih potraživanja	Učešće rest potraživanja u bruto izloženosti																
Stanovništvo	8,402	1,460	3,382	3,559	3,088	30	254	2,804	6,74%																				
Stambeni i hipotekarni	4,931	1,009	2,145	1,777	1,449	15	130	1,304	21,62%																				
Gotovinski	3,471	451	1,237	1,782	1,638	15	124	1,500	3,46%																				
Ostalo				0	0																								
Privredni klijenti	15,293	5,080	5,680	4,533	1,816	37	556	1,223	28,18%																				
Poljoprivreda	749	277	472	0	86	1	85	0	28,25%																				
Prerađivačka industrija	2,223	49	56	2,118	450	1	2	447	36,61%																				
Gradevinarstvo	2,417	0	1,864	553	229	0	154	75	34,10%																				
Trgovina na veliko i malo	3,684	2,004	752	928	657	24	94	539	34,04%																				
Saobraćaj i skladištenje	2,216	1,850	0	365	131	6	0	125	33,19%																				
Uslužne delatnosti	3,266	441	2,293	531	201	4	197	0	42,59%																				
Ostalo	740	459	244	37	63	2	24	37	5,59%																				
Ukupno 31.12.2021.	23,694	6,541	9,062	8,092	4,904	67	810	4,027	13,24%																				
Restruktuirana potraživanja-Bruto izloženost	8,248	1,666	3,252	3,330	2,346	34	291	2,021	6,28%																				
Stambeni i hipotekarni	5,305	1,246	2,068	1,991	1,131	23	175	933	19,81%																				
Gotovinski	2,943	420	1,184	1,339	1,215	11	116	1,088	2,85%																				
Ostalo				0	0																								
Privredni klijenti	16,806	6,885	9,154	767	1,876	91	1,396	389	30,14%																				
Poljoprivreda	3,014	465	2,549	0	411	5	406	0	98,18%																				
Prerađivačka industrija	256	123	0	133	10	4	0	6	5,13%																				
Gradevinarstvo	2,971	0	2,971	0	459	0	459	0	64,78%																				
Trgovina na veliko i malo	5,165	2,850	1,891	424	729	54	317	358	36,33%																				
Saobraćaj i skladištenje	2,031	1,922	65	44	10	6	4	0	46,37%																				
Uslužne delatnosti	2,129	1,169	834	126	159	13	146	0	22,60%																				
Ostalo	1,240	356	844	40	98	9	64	25	8,22%																				
Ukupno 31.12.2020.	25,054	8,551	12,406	4,097	4,222	125	1,687	2,410	13,39%																				

PROMJENE RESTUKTUIRANIH S1 POTRAŽIVANJA

	Bruto restrukturirana S1 potraživanja 31.12.2020	Nova restrukturirana S1 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S1 potraživanja	Bruto 31.12.2021.	Neto 31.12.2021.
Stambeni	1,246	324	-561	1,009	994
Gotovinski	420	144	-113	451	437
Ostalo	0				
Stanovništvo	1,666	468	-674	1,460	1,431
Mirko biznis	112	78	-35	155	152
Velika preduzeća	2,784	0	-748	2,036	2,016
Srednja preduzeća	0	0	0	0	
Mala preduzeća	3,906	412	-1,427	2,891	2,875
Država	83	0	-83	0	
Ostalo	0	0	0		
Privredni klijenti	6,885	491	-2,294	5,082	5,043
Ukupno 31.12.2021.	8,551	959	-2,968	6,542	6,474

	Bruto restrukturirana S1 potraživanja 31.12.2019	Nova restrukturirana S1 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S1 potraživanja	Bruto 31.12.2020.	Neto 31.12.2020.
Stambeni	1,708	399	-861	1,246	1,224
Gotovinski	390	99	-69	420	409
Ostalo	0				
Stanovništvo	2,098	498	-930	1,666	1,633
Mirko biznis	7	105	0	112	108
Velika preduzeća	646	2,320	-182	2,784	2,737
Srednja preduzeća	464	0	-464	0	
Mala preduzeća	2,324	3,698	-2,116	3,906	3,866
Država	971	0	-888	83	81
Ostalo	0	0	0		
Privredni klijenti	4,412	6,123	-3,650	6,885	6,793
Ukupno 31.12.2020.	6,510	6,621	-4,580	8,551	8,426

PROMJENE RESTUKTUIRANIH S2 POTRAŽIVANJA

	Bruto restrukturirana S2 potraživanja		Smanjenje restrukturiranih S2 potraživanja	Druge promjene	Bruto i Neto	
	31.12.2020	Nova restrukturirana S2 potraživanja			31.12.2021.	31.12.2021.
Stambeni	2,068	847	-770		2,144	2,015
Gotovinski	1,184	534	-480		1,237	1,113
Ostalo			0			
Stanovništvo	3,252	1,380	-1,251	0	3,381	3,127
Mirko biznis	0	118	0	787	905	763
Velika preduzeća		0	0			
Srednja preduzeća	3,604	0	-1,740		1,864	1,710
Mala preduzeća	3,668	2,160	-1,771	-1,144	2,913	2,651
Država	1,882	0	-1,882		0	0
Ostalo	0	0	0			
Privredni klijenti	9,154	2,278	-5,515	-357	5,680	5,124
Ukupno 31.12.2021.	12,406	3,658	-6,766	-357	9,061	8,251

	Bruto restrukturirana S2 potraživanja		Smanjenje restrukturiranih S2 potraživanja	Druge promjene	Bruto i Neto	
	31.12.2019	Nova restrukturirana S2 potraživanja			31.12.2020.	31.12.2020.
Stambeni	686	1,727	-345		2,068	1,893
Gotovinski	392	964	-172		1,184	1,068
Ostalo			0			
Stanovništvo	1,078	2,691	-517	0	3,252	2,961
Mirko biznis	164	0	-164		0	
Velika preduzeća	0	0	0		0	
Srednja preduzeća	1,249	3,604	-1,249		3,604	3,014
Mala preduzeća	1,539	3,668	-1,539		3,668	3,163
Država	0	1,882	0		1,882	1,581
Ostalo	0	0	0		0	
Privredni klijenti	2,952	9,154	-2,952	0	9,154	7,759
Ukupno 31.12.2020.	4,030	11,845	-3,469	0	12,406	10,720

PROMJENE RESTUKTUIRANIH S3 POTRAŽIVANJA

	Bruto restrukturirana S3 potraživanja 31.12.2020	Nova restrukturirana S3 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S3 potraživanja	Druge promjene	Bruto 31.12.2021.	Neto 31.12.2021.
Stambeni	1,992	649	-863	0	1,778	473
Gotovinski	1,339	1,232	-661	-128	1,783	283
Ostalo	0			0		
Stanovništvo	3,331	1,881	-1,523	-128	3,561	755
Mirko biznis	203	163	-107	0	259	154
Velika preduzeća	0	0	0	0	0	
Srednja preduzeća	0	3,219	0	0	3,219	2,389
Mala preduzeća	563	1,007	-280	-236	1,054	766
Država	0	0	0	0		
Ostalo	0	0	0	0		
Privredni klijenti	766	4,389	-387	-236	4,532	3,310
Ukupno 31.12.2021.	4,097	6,269	-1,911	-364	8,092	4,065

	Bruto restrukturirana S3 potraživanja 31.12.2019	Nova restrukturirana S3 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S3 potraživanja	Druge promjene	Bruto 31.12.2020.	Neto 31.12.2020.
Stambeni	2,100	853	-942	-19	1,992	1,058
Gotovinski	956	712	-283	-46	1,339	251
Ostalo	0			0		
Stanovništvo	3,056	1,565	-1,225	-65	3,331	1,309
Mirko biznis	190	169	-18	-138	203	141
Velika preduzeća	0	0	0	0	0	
Srednja preduzeća	0	0	0	0	0	
Mala preduzeća	250	313	0	0	563	237
Država	0	0	0	0		
Ostalo	0	0	0	0		
Privredni klijenti	440	482	-18	-138	766	378
Ukupno 31.12.2020.	3,496	2,047	-1,243	-203	4,097	1,687

PROMJENE S3 POTRAŽIVANJA

	Bruto 31.12.2020.	Novi S3 klijenti	Smanjenje S3 klijenata	Druge promene	Bruto 31.12.2021.	Neto 31.12.2021.
Stambeni i hipotekarni	5,681	1,044	-2,029	-421	4,275	1,204
Gotovinski	8,011	4,203	-1,803	-4,142	6,269	1,233
Ostalo	160	83	-23	1	221	21
Stanovništvo	13,852	5,331	-3,854	-4,563	10,766	2,459
Mirko biznis	397	179	-129	-35	412	157
Velika preduzeća	0				0	0
Srednja preduzeća	2,136	3,842	-2,135		3,842	2,604
Mala preduzeća	1,213	1,079	-864	-301	1,127	819
Država	0	1,902	0	0	1,902	1,271
Ostalo	0	1	0	7	7	0
Privredni klijenti	3,746	7,003	-3,128	-329	7,291	4,852
Ukupno 31.12.2021.	17,598	12,333	-6,982	-4,892	18,057	7,311

	Bruto 31.12.2019.	Novi S3 klijenti	Smanjenje S3 klijenata	Druge promene	Bruto 31.12.2020.	Neto 31.12.2020.
Stambeni i hipotekarni	6,177	1,478	-1,765	-209	5,681	2,460
Gotovinski	6,662	3,963	-1,167	-1,447	8,011	1,264
Ostalo	109	75	-23	-1	160	17
Stanovništvo	12,948	5,516	-2,955	-1,657	13,852	3,741
Mirko biznis	306	196	-18	-87	397	146
Velika preduzeća	0	0	0	0	0	0
Srednja preduzeća	2,335	0	-189	-10	2,136	2,058
Mala preduzeća	291	939	0	-17	1,213	820
Država	0	0	0	0	0	0
Ostalo	3	0	0	-3	0	0
Privredni klijenti	2,935	1,135	-207	-117	3,746	3,024
Ukupno 31.12.2020.	15,883	6,651	-3,162	-1,774	17,598	6,765

50.3. Metodologija obezvrjeđenja

Odjeljenje za kontrolu rizika, za stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke po osnovu kojih je banka izložena kreditnom riziku, vrši mjesečnu procjenu obezvrjeđenja u skladu sa već definisanom metodologijom. Metodologija koju Banka koristi je u skladu sa novim međunarodnim računovodstvenim standardom za finansijske instrumente (MSFI 9). Banka primjenjuje različite pristupe, u zavisnosti od faze kojoj je dodijeljen dati finansijski instrument. Faza 1 zahtijeva priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka za period od 12. mjeseci. Ukoliko dođe do značajnog povećanja u kreditnom riziku, obračunava se očekivani gubitak tokom životnog vijeka trajanja finansijskog sredstva. U slučaju da klijent dođe u status neizvršenja (NPL, Faza 3), obračunava se kreditni gubitak koji se odnosi na životni vijek trajanja kredita.

Očekivani kreditni gubitak tokom životnog vijeka trajanja finansijskog instrumenta se računa za različita scenarija odvojeno, uzimajući u obzir informacije o budućnosti. Agregacija do konačnog iznosa očekivanog kreditnog gubitka vrši se tako što se svaki od pojedinačnih scenarija ponderiše odgovarajućom vjerovatnoćom. Kod portfolia koji je prepoznat kao problematičan (Faza 3), dva pristupa su relevantna:

- Individualni pristup
- Kolektivni pristup

Najznačajniji kriterijum za utvrđivanje koji će se metod koristiti za procjenu pojedinačnih rezervacija za rizike jeste da li je ukupni iznos izloženosti individualno značajan ili ne. Banka tretira određenu izloženost kao individualno značajnu u slučaju kada ukupna bruto izloženost grupe povezanih lica prelazi EUR 50 hiljada bez umanjena za vrijednost kolaterala.

Rezervacije za pojedinačne rizike predstavljaju mjeru rizika za identifikovane gubitke i mogu se uvijek izdvojiti za pojedinačnu izloženost. U zavisnosti od tipa procjene novčanih tokova, razlikujemo:

- Individualno utvrđene rezervacije (SRP II), gdje se budući očekivani novčani tokovi procjenjuju i priznaju za svaku pojedinačnu izloženost/klijenta. U ovom obračunu se uzimaju u obzir otplate iz poslovanja (primarni tokovi gotovine), korišćenje kolaterala i sporednih sredstava (sekundarni tokovi gotovine). U zavisnosti od pretpostavljenih scenarija, pojedinačne otplate su procijenjene pojedinačno u smislu iznosa i vremena. Pretpostavke u pozadini svakog od relevantnih scenarija, zajedno sa odgovarajućim vjerovatnoćama, su dokumentovane i opravdane na bazi pojedinačnih slučajeva.
- Kolektivno utvrđene rezervacije (SRP CI), gdje se budući očekivani novčani tokovi procjenjuju za grupu izloženosti sličnih karakteristika, ali se mogu priznati (izdvojiti) za svaku pojedinačnu izloženost koja pripada grupi izloženosti.

Vremenske serije korišćene za modelovanje (pod istom metodologijom koja je korištena u pripremi finansijskih izvještaja za 2021. godinu) produžene su, uzimajući u obzir najnovije dostupne informacije. Sprovedena je kvalitativna procjena kako bi se osiguralo da su primijenjeni statistički modeli ekonomski opravdani.

Rezervisanja za rizik su modelirana na nivou transakcije i odražavaju najnoviju makroekonomsku prognozu koju je dao Bečki institut za ekonomske studije (wiiw). Uopšteno govoreći, tržišna očekivanja se kontinuirano poboljšavaju kao što je pokazano i opštom revizijom javno dostupnih prognoza do decembra 2021. godine. Međutim neizvesnost ostaje relativno visoka. Addiko i dalje smatra da su nivoi neizvesnosti istorijski visoki u odnosu na vrijednosti prije Covid-a. Snažan oporavak nasuprot prisutnih kratkoročnih i srednjoročnih rizika pruža manje šanse za dodatno značajno poboljšanje, stoga su vjerovatnoće scenarija koje se koriste za dodeljivanje težine određenom scenariju prilagođene u korist negativnog scenarija, kao što je prikazano na slici ispod.

	Osnovni scenario	Optimistični scenario	Pesimistični scenario
Vjerovatnoće scenarija			
Maj 2021 prognoza	55%	20%	25%
Oktober 2021 prognoza	55%	10%	35%

Tabele u nastavku prikazuju osnovni, optimistični i pesimistični scenario za predviđene odabrane varijable korištene za procjenu očekivanih gubitaka na kraju 2021. godine. Prikazani iznosi predstavljaju prosječne vrijednosti tokom cijelog prognostičkog perioda (3 godine), po svakom od scenarija.

Scenario	Istorijski	Osnovni scenario				Optimistični	Pesimistični
		2021	Narednih 12 mjeseci	2-godišnji period	3-godišnji period		
Period		2021			2022-2024		
Pod-nivo	2020	2021	Narednih 12 mjeseci	2-godišnji period	3-godišnji period	3-godišnji period	
Realna stopa rasta BDP (%)	-15.3	8.4	4.8	3	4.9	2.2	
Stopa nezaposlenosti (prosječna %)	17.9	16	15.5	15.2	13.1	17.2	
Stopa inflacije (prosječna %)	-0.3	2.1	1.6	1.5	1.7	1.3	

Scenarija se zasnivaju na podacima od 24.09.2021. godine. Ista se razlikuju po težini i trajanju povezanog ekonomskog Covid-19 uticaja, uzimajući u obzir očekivane obrasce ekonomskog oporavka, efikasnost pretpostavljenih po sva tri scenarija:

- **Polazna osnova (osnovni scenario):** Nakon značajnog pada iz 2020. godine, postoje znaci snažnog oporavka privrede u 2021. godini. Oporavak je prije svega podstaknut snažnim oporavkom izvoza i potrošnje, prije svega usljed oporavka u turizmu, dok je potrošnja domaćinstava porasla zbog ponovnog otvaranja privrede i odložene potrošnje. Rast će biti snažan i 2022. godine (4,8%), pošto nivo prije pandemije još neće biti dostignut, ali će se u godinama nakon toga umjeren na nivou normalne stope rasta za Crnu Goru. Tempo oporavka i srednjoročni razvoj će najviše zavistiti od strukturnih reformi koje će država preduzeti, od in-frastrukturnih ulaganja i priliva stranih direktnih investicija, pod pretpostavkom da nema iznenađenja usljed vi-rusa koji mutira. Optimistični scenario: Kombinacija prirodnog imuniteta i imuniteta od vakcinacije (očekuje se da će stope vakcinacije nastaviti da rastu i dostižu 60% na Zapadnom Balkanu), pretvoriće Covid-19 u virus koji ne predstavlja opasnost po globalno zdravlje u ovom scenariju. Društveni i ekonomski obrasci života i mobilnosti dostižu nivoe prije pandemije tokom 2022. godine. Štaviše, tržišta u razvoju će generalno uživati u povećanim tokovima kapitala. Ipak, inflacija raste brže nego što se očekivalo, tako da centralne banke prije očekivanog nastavljaju sa ukidanjem kvantitativnog popuštanja i strožom monetarnom politikom. Kreditni rizici se neće materijalizovati, dok će finansijske institucije ostati zdrave i biće ključna podrška oporavku.
- **Pesimistični scenario:** Negativan scenario uključuje pojavu jedne ili više mutacija koje se brže šire i ne mogu se staviti pod kontrolu korišćenjem postojećih vakcina. Međutim, dok su procjene pokazale da je u prvom talasu 2020. udar na ekonomski rast od negativnih ishoda javnog zdravlja i zatvaranja bio veoma jak, drugi/treći talas je pokazao ovaj odnos postaje sve manje izražen, što ukazuje da se društva i privrede mogu prilagoditi. Stoga bismo vremenom očekivali da se negativni uticaj na ekonomski rast od daljih zatvaranja smanji. Ipak, tržišta u razvoju suočavaju se sa odlivom kapitala. Kreditni rizici se materijalizuju u zemljama sa niskim dohotkom. Centralne banke nastavile da produžavaju period fleksibilnije monetarne politike do 2024. kako bi podržale ekonomiju. Puna recesija bi i dalje bila izbegnuta, ali bi realne stope rasta BDP-a ostale znatno ispod osnovne, u ovom scenariju simetrično u odnosu na optimističan slučaj u smislu apsolutnih odstupanja (u suprotnom smjeru).

Sljedeća tabela prikazuje izloženost kreditnom riziku umanjenu za rezervisanja:

	Bruto krediti i potraživanja	Rezervacije	Neto potraživanja kreditni	Pokrivenost rezervacijama
Stage 1 (12-mjesečni ECL)	123,294	2,253	121,042	1.83%
Stage2 (lifetime ECL)	37,438	3,590	33,847	9.59%
Stage 3	18,058	10,747	7,311	59.51%
od cega portfolio obračun	8,340	6,628	1,712	79.47%
od cega individualni obračun	9,718	4,119	5,599	42.39%
Total 31.12.2021.	178,790	16,590	162,200	9.28%

Na osnovu Odluke Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“ 22/12, 55/12, 57/13, 44/17, 82/17, 86/18 i 42/19), krediti i druga aktiva izložena kreditnom riziku klasifikuju se u sljedeće kategorije a za potrebe izračunavanja potencijalnih gubitaka (regulatorni zahtjev):

- grupu A - „dobra aktiva“ klasifikuje stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, za koje se procjenjuje da će u skladu sa ugovorom biti u cjelosti naplaćene;
- grupu B - „aktiva sa posebnom napomenom“ - sa podgrupama B1 i B2, klasifikuje stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, za koje postoji niska vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, a te stavke aktive zahtijevaju posebnu

pažnju banke jer bi potencijalni rizik, ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu naplate po osnovu tih stavki aktive;

- grupu C - „substandardna aktiva“ - sa podgrupama C1, C2, klasifikuje stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, za koje postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju naplatu po osnovu tih stavki aktive;
- grupu D - „sumnjiva aktiva“ klasifikuje stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, za koje je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost dužnika, vrijednost i mogućnost realizacije kolaterala, malo vjerovatna;
- grupu E - „gubitak“ klasifikuje stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, koje će biti u potpunosti nenaplative, ili će biti naplative u neznatnom iznosu.

Procijenjeni iznos rezerve za potencijalne gubitke je obračunat primjenom procenata od 0,5% na plasmane klasifikovane u kategoriju A, 2% i 7% na plasmane klasifikovane u kategoriju B, od 20% do 40% na plasmane kategorije C, 70% na plasmane kategorije D i 100% na plasmane kategorije E.

Prema Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa Odlukom i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa odredbama Odluke kojima se propisuje način vrednovanja stavki aktive primjenom Međunarodnih računovodstvenih standarda. Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke predstavlja odbitnu stavku od sopstvenih sredstava banke.

Instrumenti obezbjeđenja

Procjena kvaliteta kolaterala vrši se na osnovu njegove procijenjene vrijednosti, tržišnih i drugih uslova za realizaciju tog kolaterala, uzimajući naročito u obzir rokove u kojima se kolateral može realizovati.

Instrumenti obezbeđenja koje Banka koristi u poslovanju su:

- hipoteke nad poslovnim i stambenim objektima;
- jemstva pravnih i fizičkih lica;
- zaloga nad nepokretnom i pokretnom imovinom;
- zaloga nad hartijama od vrijednosti;
- garancije banaka i korporativne garancije;
- položeni garantni depoziti

Pregled finansijskih sredstava prema amortizovanoj vrijednosti prikazan je u sljedećoj tabeli:

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Kredit i potraživanja od banaka	8,112	4,039
Kredit i potraživanja od klijenata (bruto)	178,790	187,355
- Preduzeća	47,996	54,991
- Stanovništvo (uključujući kreditne kartice)	101,683	104,611
- Hipotekami i stambeni krediti	22,923	26,955
- Preduzetnici i mikro preduzeća	6,187	798
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	0
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća	0	0
Ostala finansijska potraživanja	296	276
Ukupna bilansna izloženost	187,198	191,670
Finansijske garancije i akreditivi	10,370	9,858
Nepovučena sredstva i ostale nepozive obaveze	10,991	14,660
Ukupna vanbilansna izloženost	21,360	24,517
Ukupna izloženost kreditnom riziku	208,558	216,187

Pregled izloženosti prema pokrivenosti kolateralima do nivoa izloženosti prikazan je u sljedećoj tabeli:

Kolateral	Procijenjena vrijednost kolaterala 31.12.2021	Bruto krediti 31.12.2021	Bruto krediti 31.12.2020
Novčani depozit	3,178	835	683
Hipoteka ili fiducija na nepokretnostima	142,629	48,219	62,006
od čega: stambene nepokretnosti	70,011	25,337	30,182
od čega: poslovne nepokretnosti	51,331	15,934	21,881
od čega: ostale vrste nepokretnosti	21,286	6,948	9,943
Zaloga na hartijama od vrijednosti i pokretnim stvarima	8,469	3,324	1,942
Jemstvo i garancije	60	7	59
Mjenice korisnika kredita	9,759,202	124,569	117,019
Žiranti	55,768	429	3,374
Polise osiguranja vinkulirane u korist banke	130,873	1,592	2,037
Ostalo	0		
Ukupno	10,100,179	178,976	187,120

Pregled strukture potraživanja po IRB danima kašnjenja i obezvrjeđenju:

	Bruto krediti i potraživanja	Ispravka vrijednosti	Neto potraživanja kredit
Kredit i potraživanja koja nisu u kašnjenju	146,393	7,824	138,569
Kredit i potraživanja koja su u kašnjenju i nisu obezvrjeđena	629	0	629
Obezvrjeđena potraživanja u kašnjenju	31,768	8,766	23,002
Ukupno 31.12.2021	178,790	16,590	162,200

	Bruto krediti i potraživanja	Ispravka vrijednosti	Neto potraživanja krediti
Kredit i potraživanja koja nisu u kašnjenju	149,044	7,440	141,603
Kredit i potraživanja koja su u kašnjenju i nisu obezvrijedjena	774	0	774
Obezvrijedjena potraživanja u kašnjenju	37,537	11,056	26,481
Ukupno 31.12.2020	187,355	18,496	168,858

Obezvrijeđeni krediti i potraživanja u kašnjenju:

	Bruto krediti i potraživanja	Ispravka vrijednosti	Neto potraživanja krediti
Preduzeća	13,026	1,992	11,034
Stanovništvo (uključujući kreditne kartice)	7,425	3,614	3,812
Hipotekarni i stambeni krediti	9,786	2,978	6,808
Preduzetnici i mala preduzeća	1,530	182	1,348
Ukupno 31.12.2021	31,768	8,766	23,002

	Bruto krediti i potraživanja	Ispravka vrijednosti	Neto potraživanja krediti
Preduzeća	15,625	1,641	13,984
Stanovništvo (uključujući kreditne kartice)	10,446	6,075	4,371
Hipotekarni i stambeni krediti	11,328	3,218	8,110
Preduzetnici i mala preduzeća	138	122	17
Ukupno 31.12.2020	37,537	11,056	26,481

Kredit i potraživanja koja su u kašnjenju i nisu obezvrijeđena:

	Preduzeća	Stanovništvo	Stambeni hipotekarni	Mikro i preduzetnici	Ukupno
do 30 dana	542	0	0	0	542
od 30 do 90 dana	87	0	0	0	87
preko 90 dana	0	0	0	0	0
Ukupno 31.12.2021	629	0	0	0	629

	Preduzeća	Stanovništvo	Stambeni hipotekarni	Mikro i preduzetnici	Ukupno
do 30 dana	214	0	0	0	214
od 30 do 90 dana	129	1	0	0	129
preko 90 dana	430	0	0	0	430
Ukupno 31.12.2020	773	1	0	0	774

Forborn aktiva

Pod forborn aktivom se smatraju oni klijenti koji nisu u mogućnosti da ispoštuju rokove i uslove iz ugovora zbog finansijskih poteškoća. Zbog novonastalih finansijskih poteškoća, Banka može da se odluči na izmjenu rokova i uslova iz ugovora, kako bi omogućila klijentu da vraća dug i da refinansira ugovor, u cijelom iznosu ili samo dio.

U tom smislu, sljedeće je dozvoljeno:

- Izmjena dogovorenih uslova i rokova koje klijent nije u mogućnosti da ispoštuje zbog finansijskih poteškoća i koje se odobravaju zbog novonastale situacije klijenta.
- Totalno ili djelimično refinansiranje problematičnog ugovora, koje ne bi bilo odobreno da se klijent ne nalazi u finansijskim poteškoćama.

Izloženosti se neće smatrati forborn aktivom ukoliko se klijent ne nalazi u finansijskim poteškoćama.

Forborn mjere i rizici su kontrolisani od strane Odjeljenja rizika zaduženih za pravna i fizička lica. Dodatno, odborenje forborn mjere predstavlja događaj koji inicira test obezvrijeđenja u skladu sa MSFI 9 zahtjevima.

Tokom 2021. godine, moratorijumi na plaćanja su odobreni značajnom broju klijenata zbog specifičnih okolnosti u vezi sa Covid-19 virusom. Veliki broj moratorijuma, odobrenih u Addiko Banci, ispunjavaju sve pretpostavke u skladu sa lokalnom regulativom i odlukama Centralne Banke Crne Gore. Kao posledica toga, moratorijumi odobreni klijentima na koje je uticao Covid-19, nijesu se smatrali automatskim pokretačem forborn događaja (ili statusa neispunjena obaveza). Isti će biti objelodanjeni u okviru sledeće tačke.

Sljedeća tabela prikazuje iznos forborn aktive na kraju 2021. i 2020. godine:

	31.12.2021	promjene u toku godine	31.12.2020
Bruto krediti			
Pravna lica	10,911	2,616	8,295
Fizička lica	8,818	3,078	5,740
Ukupna forborn aktiva	19,728	5,694	14,034

50.4. Moratorijum zbog COVID-19

Na osnovu intervencija Vlade Crne Gore i Centralne Banke Crne Gore koji se odnose na moratorijum na otplatu duga, Banka je tokom 2020. i 2021. odobrile 9.224 takvih moratorijuma od kojih je 39 računa (36 klijenta) još uvijek bilo aktivno na dan 31.12.2021. Po Odluci Centralne banke svi odobreni moratorijumi prestaju da važe nakon 31.12.2021. godine.

Sljedeća tabela prikazuje iznos izloženosti pod moratorijumima na dan 31.12.2021:

	Bruto krediti stage 1&2	Stage 1 i 2		Stage 3		Ukupno Isptavke vrijednosti
		Ispravke stage 1 & 2	Bruto krediti stage 3	Ispravke stage 3	Bruto krediti	
Pravna lica	0	0	0	0	0	0
Fizička lica	276	28	473	281	749	309
Ukupno 31.12.2021	276	28	473	281	749	309

(51) Tržišni rizik

51.1. Definicija

Tržišni rizik se definiše kao vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka po finansijskim instrumentima evidentiranim bilansno i vanbilansno, uzrokovane promjenama u kamatnim stopama, deviznim kursovima, cijenama, indeksima i/ili ostalim tržišnim faktorima koji utiču na vrijednost finansijskih instrumenata, kao i na rizike povezane sa prometom finansijskih instrumenata na tržištu, kao što su rizik druge ugovorne strane, emitenta i plasmana.

Banka kroz poslovanje upravlja svim tržišnim rizicima, a posebno:

- Deviznim rizikom;
- Rizikom promjene kamatne stope;
- Rizikom promjene cijena finansijskih instrumenata i novčanih tokova.

51.2. Metode mjerenje i praćenje izloženosti tržišnom riziku

Oblasti u kojima se vrši identifikacija, kontrola i ograničavanje rizika uključuju:

Oblasti/djelatnosti/aktivnosti Banke za koje je identifikovano da predstavljaju područja izvora izloženosti tržišnom riziku, za koje se uspostavljaju limiti i vrši kontrola, kategorisane su kako slijedi:

- 1) Trgovačka knjiga koja predstavlja grupisane aktivnosti trgovine u kratkom roku (kraćim od godine dana) i sa namjerom ostvarivanja dobiti u kratkom roku od stvarne ili očekivane razlike između njihove nabavne i prodajne cijene, ili od drugih promjena cijena ili kamatnih stopa;
- 2) Bankarska knjiga je definisana kao skup svih bilansnih i vanbilansnih stavki Banke koje se ne smatraju pozicijama iz trgovačke knjige. Osim pozicija nastalih trgovinom u bankarskoj knjizi investicija, obuhvata i sve pozicije otvorene kreditnom aktivnošću, kao i emisijom dužničkih hartija od vrijednosti.

Uspostavljeni limiti za pozicije Trgovačke i Bankarske knjige investicija se prate na dnevnom nivou.

Sve pozicije Trgovačke i Bankarske knjige investicija se iskazuju po tržišnoj vrijednosti („mark to market“ princip). Za praćenje limita na portfolio nivou zaduženo je Odjeljenje kontrole rizika i kvaliteta podataka, kao i za praćenje pojedinačnih limita i perioda držanja instrumenata u Trgovačkoj knjizi.

Devizni rizik

Devizni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka po bilansnim i vanbilansnim pozicijama usljed promjena u valutnim kursovima i/ili neusklađenosti na nivou aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti. Mjerenje i praćenje deviznog rizika vrši se kroz dnevno utvrđivanje neto otvorene devizne pozicije u apsolutnom iznosu pojedinačno i agregatno za sve valute, kao i procentualno u odnosu na sopstvena sredstva Banke, pojedinačno i agregatno. Neto devizna pozicija se utvrđuje u skladu sa podzakonskim aktima Centralne banke koji regulišu ovu oblast. Devizni rizik se prati dnevno, i kao izražen VaR (Value at Risk) za neto otvorene pozicije u svim valutama pojedinačno. VaR izračun po Monte Carlo simulaciji predstavlja iznos potencijalnog gubitka na dnevnom nivou po osnovu promjene deviznog kursa sa vjerovatnoćom od 99% da stvarni gubitak neće biti veći od izračunatog.

Kvartalno se vrši stres testiranje osjetljivosti na promjenu kursa svih valuta $\pm 15\%$ i o tome izvještava Komitet za upravljanje aktivom i pasivom. Dnevno se testira uticaj promjene kursa uzimanjem tekućih vrijednosti kurseva Evropske Centralne Banke i njihove promjene -1%. Upravljanje deviznim rizikom se zasniva na uspostavljanju odgovarajućeg sistema ograničenja, kao i na kontroli poštovanja tih limita. Limiti se postavljaju na iznos ukupne neusklađene pozicije, kao i dnevni VaR, a kontrolišu dnevno.

Naredna tabela prikazuje neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembra 2021. godine.

	USD	CHF	GBP	Ostale valute	Ukupno strane valute	Lokalna valuta	Ukupno
Sredstva							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	353	316	122	0	791	35,325	36,116
Kredit i potraživanja od banaka	1,078	12	231	13	1,334	6,753	8,087
Kredit i potraživanja od klijenata	0	2,361	0	0	2,361	159,839	162,200
Financijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	0	0	0	0	5	5
Ostala financijska sredstva	260	0	0	0	260	36	296
Ugovori o kupovini stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu	3,293	0	0	0	3,293	0	3,293
Ukupno sredstva	4,984	2,689	353	13	8,039	201,958	209,997
Obaveze							
Depoziti klijenata	4,658	337	290	1	5,286	157,339	162,625
Pozajmljena sredstva od banaka	0	0	0	0	0	0	0
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	0	0	0	0	0	14,282	14,282
Subordinisani dugovi	0	0	0	0	0	5,502	5,502
Ostale financijske obaveze	0	0	0	0	0	36	36
Ostale obaveze	0	0	0	0	0	3,525	3,525
Ugovori o prodaji stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu	0	2,444	0	0	2,444	0	2,444
Ukupno obaveze	4,658	2,781	290	1	7,730	180,684	188,414
Neto devizna pozicija							
- 31. decembar 2021. godine	326	-92	63	12	309	21,274	21,583
- 31. decembar 2020. godine	342	66	80	13	501	21,491	21,992

Naredna tabela prikazuje neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembra 2020. godine.

	USD	CHF	GBP	Ostale valute	Ukupno strane valute	Lokalna valuta	Ukupno
Sredstva							
Novčana sredstva i računski depoziti kod centralnih banaka	297	324	132	0	753	30,032	30,785
Kredit i potraživanja od banaka	697	16	35	14	762	3,252	4,014
Kredit i potraživanja od klijenata	0	2,654	0	0	2,654	166,204	168,858
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	0	0	0	0	0	0
Ostala finansijska sredstva	234	0	0	0	234	66	300
Ugovori o kupovini stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu	3,322	0	0	0	3,322	0	3,322
Ukupno sredstva	4,550	2,994	167	14	7,725	199,554	207,279
Obaveze							
Depoziti klijenata	4,200	223	87	1	4,511	152,421	156,932
Pozajmljena sredstva od banaka	0	0	0	0	0	3,503	3,503
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	0	0	0	0	0	13,251	13,251
Subordinisani dugovi	0	0	0	0	0	5,502	5,502
Ostale finansijske obaveze	0	0	0	0	0	49	49
Ostale obaveze	8	1	0	0	9	3,337	3,346
Ugovori o prodaji stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu	0	2,704	0	0	2,704	0	2,704
Ukupno obaveze	4,208	2,928	87	1	7,224	178,063	185,287
Neto devizna pozicija							
- 31. decembar 2020. godine	342	66	80	13	501	21,491	21,992
- 31. decembar 2019. godine	58	-106	144	10	106	21,034	21,140

Kretanje kursa švajcarskog franka (CHF), britanske funte (GBP) i američkog dolara (USD) ima najveći uticaj na neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembar 2021. godine. Ukoliko bi se kurs navedenih valuta povećao/smanjio za 10% uticaj bi bio dobitak/gubitak EUR 30 hiljada. Za CHF bi donijela gubitak/dobitak od EUR 9 hiljada, a za GBP bi bio EUR 6 hiljada. Rast kursa američkog dolara (USD) za 10% vodio bi do dobitka od EUR 32 hiljada, dok bi slabljenje USD valute od 10% dovelo do gubitka od EUR 32 hiljada, uz pretpostavku da iznos neusklađene pozicije ostane isti. Banka smatra da trenutno nije izložena deviznom riziku.

Rizik promijene kamatne stope

Rizik kamatne stope je vjerovatnoća ostvarivanja gubitka usljed promjena kamatnih stopa i obuhvata:

- Rizik neusklađenosti dospijeca, koji predstavlja izloženost nastalu usljed nejednakih promjena kamatnih stopa po različitim rokovima dospijeca (fiksne stope), odnosno različitim rokovima ponovnog utvrđivanja cijene (varijabilne stope) osjetljivih stavki aktive, pasive i vanbilansa;
- Bazni rizik je izloženost nastala usljed nekorelisanih promjena između različitih indeksa kamatnih stopa;
- Rizik krive prinosa (izloženost nastala usljed nejednakih pomjeranja kamatnih stopa u različitim periodima dospijeca);
- Rizik ugrađene opcije je izazvan izloženošću mogućim promjenama u očekivanim ili ugovorenim novčanim tokovima ili iz promjene dospijeca koje dovode do ponovnog utvrđivanja cijena.

Mjerenje izloženosti riziku kamatne stope pozicija Bankarske knjige se ostvaruje kroz korišćenje sistema GAP izvještaja kojim se raspoređuju pozicije aktive i pasive, kao i vanbilansa (ukoliko su izložene tom riziku) u odgovarajuće vremenske

okvire prema najskorijem sljedećem datumu dospijeca ili ponovnog određivanja cijena. Mjerenje se vrši na mjesečnom nivou.

Na mjesečnom nivou se takođe korišćenjem gap analize izvještava o izloženosti pozicija baznom riziku, kao i veličini izračunatog VaR sa horizontom od 1 dana i vjerovatnoćom od 99%.

Osím navedenog, Odjeljenje kontrole rizika na mjesečnom nivou vrši mjerenje i prati uticaj rizika kamatne stope na promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige korišćenjem standardizovanog kamatnog šoka za sve značajne valute pojedinačno (značaj je određen veličinom izloženosti i likvidnošću valute), a po ostalim valutama zbirno (pokazatelj Equity ratio). U značajne valute spadaju EUR, USD, CHF, GBP, CAD, JPY, RSD.

Rezultati mjerenja predstavljaju osnovu za donošenje odgovarajućih odluka Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom.

Upravljanje kamatnim rizikom se zasniva na uspostavljanju odgovarajućeg sistema ograničenja, kao i na kontroli poštovanja tih limita. Limitirani su Equity ratio pokazatelj, kao i mjesečno izračunati VaR. Pokazatelj Equity ratio je ograničen na 20% sopstvenih sredstava Banke, dok izračunati VaR sa horizontom od 1 dana i vjerovatnoćom od 99% na mjesečnom nivou ne treba da prelazi 200 EUR.

Upravljanje rizikom kamatne stope je dopunjeno praćenjem osjetljivosti bilansa uspjeha Banke u odnosu na različita scenarija promjene kamatnih stopa. Osjetljivost bilansa uspjeha je efekat pretpostavljenih promjena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u toku jedne godine.

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2021. godine:

	000EUR		
	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
Sredstva			0
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	0	36,116	36,116
Kredit i potraživanja od banaka	8,087	0	8,087
Kredit i potraživanja od klijenata	162,200	0	162,200
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	0	0	0
Nekretnine, postrojenja i oprema	0	1,609	1,609
Nematerijalna sredstva	0	2,327	2,327
Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	0	296	296
Tekuća poreska sredstva	0	1,597	1,597
Ostala finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	5	5
Ostala sredstva	0	2,699	2,699
Ukupno sredstva	170,287	44,649	214,936
Obaveze			0
Depoziti klijenata	144,052	18,573	162,625
Pozajmljena sredstva od banaka	0	0	0
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	14,282	0	14,282
Subordinisani dugovi	5,502	0	5,502
Ostale finansijske obaveze	0	36	36
Ostale obaveze	0	3,525	3,525
Rezerve	0	876	876
Ukupno obaveze	163,836	23,010	186,846
Kapital			0
Akcijski kapital	0	27,661	27,661
Gubitak iz prethodnih godina	0	0	0
Dobit/gubitak tekuće godine	0	356	356
Ostale rezerve	0	74	74
Ukupan kapital	0	28,091	28,091
Ukupni kapital i obaveze	163,836	51,101	214,937
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa			
- 31. decembar 2021. godine	6,451	21,639	
- 31. decembar 2020. godine	10,778	16,957	

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2020. godine: 000EUR

	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
Sredstva			0
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	0	30,785	30,785
Kredit i potraživanja od banaka	4,014	0	4,014
Kredit i potraživanja od klijenata	168,858	0	168,858
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea	0	0	0
Nekretnine, postrojenja i oprema	0	1,410	1,410
Nematerijalna sredstva	0	2,281	2,281
Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	0	277	277
Tekuća poreska sredstva	0	1,597	1,597
Ostala finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	24	24
Ostala sredstva	0	2,223	2,223
Ukupno sredstva	172,872	38,597	211,469
Obaveze			0
Depoziti klijenata	139,838	17,094	156,932
Pozajmljena sredstva od banaka	3,503	0	3,503
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	13,251	0	13,251
Subordinisani dugovi	5,502	0	5,502
Ostale finansijske obaveze	0	49	49
Ostale obaveze	0	3,346	3,346
Rezerve	0	1,151	1,151
Ukupno obaveze	162,094	21,640	183,734
Kapital			0
Akcijski kapital	0	125,100	125,100
Gubitak iz prethodnih godina	0	-100,564	-100,564
Dobit/gubitak tekuće godine	0	3,125	3,125
Ostale rezerve	0	74	74
Ukupan kapital	0	27,735	27,735
Ukupni kapital i obaveze	162,094	49,375	211,469
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa			
- 31. decembar 2020. godine	10,778	16,957	
- 31. decembar 2019. godine	5,248	19,409	

Rizik promijene cijena finansijskih instrumenata i novčanih tokova

Cjenovni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitka usljed promjene cijena finansijskih instrumenata, evidentiranih bilansno.

Mjerenjem cjenovnog rizika se obezbjeđuju podaci o uticaju na prihode i kapital Banke nastalog usljed promjena u tržišnim cijenama.

Postavljeni limiti ograničavaju veličinu ulaganja i definišu prihvatljiv gubitak za Banku. Vrijednost ulaganja, odnosno tržišna vrijednost portfolija se utvrđuje dnevno. Takođe, praćenje poštovanja postavljenih limita se odvija na dnevnom nivou.

Važećom Strategijom rizika je predviđeno izbjegavanje ove vrste rizika kroz zabranu otvaranja pozicija u vlasničkim hartijama od vrijednosti, kao i sopstvenih pozicija Banke.

(52) Rizik likvidnosti

52.1. Definicija

Likvidnost Banke se definiše kao sposobnost da izvršava svoje obaveze u skladu sa rokom dospijeaća.

Rizik likvidnosti se definiše kao rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirenje obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva uz troškove koji su veći od uobičajenih.

Svoje obaveze iz poslovanja Banka izvršava iz sljedećih izvora:

- Tekućih novčanih priliva;
- Priliva od prodaje likvidnih instrumenata;
- Pozajmljenih sredstava sa tržišta.

52.2. Metode mjerenja i praćenja rizika likvidnosti

Kratkoročna (dnevna) likvidnost

Osnovni instrumenti i pokazatelji za praćenje i mjerenje kratkoročne (dnevne) likvidnosti su:

- Priprema i praćenje plana novčanih tokova u određenom vremenskom razdoblju (nedeljno praćenje za period od 1 godine od dana izvještavanja);
- Analiza kretanja i projekcija usklađenosti novčanih tokova u pojedinim vremenskim intervalima i poštovanje postavljenih limita za scenarije normalnih uslova poslovanja, krize srednjeg inteziteta, kao i u slučaju ozbiljnih poremećaja na tržištu, na nedeljnom i mjesečnom nivou;
  - Obim potencijalnih novčanih tokova koje je moguće pokriti korišćenjem sekundarnih izvora likvidnosti;
  - Ispunjavanje regulatornih zahtjeva na području likvidnosti.

Likvidnost na rok

Odjeljenje kontrole rizika vrši utvrđivanje **usklađenosti** novčanih priliva i odliva preko skale dospijeaća (GAP analiza), najmanje za sljedeće vremenske periode: 7, 30, 90, 180, 365 i preko 365 dana. Adekvatna ročna usklađenost sredstava i izvora sredstava obezbjeđuje se poštovanjem sljedećih limita:

- kratkoročni izvori sredstava sa dospijeaćem do 30 dana mogu se angažovati samo u instrumente aktive sa rokom dospijeaća do 30 dana (pokriće 100%);
- kratkoročni izvori sredstava sa dospijeaćem do 30 do 90 dana mogu se angažovati samo u instrumente aktive sa rokom dospijeaća do 90 dana (pokriće 100%);
- najviše 10% kratkoročnih izvora sredstava sa dospijeaćem do 90 do 180 dana mogu se angažovati samo u instrumente aktive sa rokom dospijeaća dužim od 180 dana (pokriće 10%);

U 2021. godini Banka je interno računala 2 racia za praćenje likvidnosti na rok:

- NSFR - Basel III koeficijent pokrivaća neto stabilnih izvora finansiranja (strukturni racio likvidnosti). Predstavlja odnos raspoloživog iznosa stabilnog finansiranja i potrebnog iznosa stabilnog finansiranja. Ustanovljeni čvrsti limit je 90%.

- LCR - Basel III kratkoročni koeficijent pokriva likvidnosti koji pokazuje da li Banka ima dovoljno visoko kvalitetne aktive da pokrije potrebe likvidnosti u slučaju stresnog scenarija likvidnosti na 30 dana. Postavljeni interni limit visoko likvidna aktiva/neto novčani odliv je minimum 110%.

Imajući u vidu značajnu povezanost sa matičnom kompanijom Addiko Bank AG, Beč, Austrija, kao i planove i principe poslovanja po kojima će raditi Banka, kao ključne faktore za održavanje likvidnosti prepoznaju se:

Eksterni faktori:

- Raspoloživost depozitnih izvora od matične kompanije;
- Raspoloživost depozita domaćih pravnih lica.

Interni faktori:

- Redovna naplata kredita;
- Upravljanje likvidnošću, u skladu sa procedurama upravljanja likvidnošću.

Ključni faktori likvidnosti u Banci

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

Prema očekivanom dospjeću

	1-7 dana	8-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	1-5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
I Finansijska aktiva u bilansu stanja								
Novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka	28,089	494	995	1,411	2,208	2,835	84	36,116
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	27,415	0	0	0	0	0	0	27,415
Sredstva izdvojene obavezne rezerve	674	494	995	1,411	2,208	2,835	84	8,701
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti								
potraživanja od banaka (sredstva kod banaka)	8,284	1,910	11,429	8,888	17,939	85,104	37,029	170,583
kreditni klijentima	8,087	0	0	0	0	0	0	8,087
ostala finansijska sredstva	473	3,028	13,105	13,079	21,292	90,971	37,029	178,977
kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti	296	0	0	0	0	0	0	296
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	-572	-1,118	-1,676	-4,191	-3,353	-5,867	0	-16,777
ostala finansijska sredstva	5	0	0	0	0	0	0	5
Ostala sredstva	5	0	0	0	0	0	0	5
Ukupno	2,699	0	0	0	0	0	0	2,699
Ukupno	39,077	2,404	12,424	10,299	20,147	87,939	37,113	209,403
II Finansijske obaveze u bilansu stanja								
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti								
depoziti banaka i centralnih banaka	1,039	5,043	13,206	18,000	38,270	88,954	12,395	176,907
depoziti klijenata	0	0	0	0	0	0	0	0
kreditni banaka i centralnih banaka	1,036	4,993	13,206	17,950	38,153	85,459	1,828	162,625
kreditni klijenata, koji nijesu banke	0	0	0	0	0	0	0	0
Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja	3	50	0	50	117	3,495	10,567	14,282
ostale finansijske obaveze	36	0	0	0	0	0	0	36
Subordinisani dug	36	0	0	0	0	0	0	36
Ostale obaveze	2	0	0	0	0	0	5,500	5,502
Ostale obaveze	0	881	881	881	882	0	0	3,525
Ukupno	1,077	5,924	14,087	18,881	39,152	88,954	17,895	185,970
III Razlika								
Gap dospjeća I-II	38,031	-3,520	-1,663	-8,582	-19,005	-1,015	19,218	23,464
Kumulativni Gap	38,031	34,511	32,848	24,266	5,261	4,246	23,464	
% od ukupnog izvora sredstava - 31. decembar 2021. godine	20%	19%	18%	13%	3%	2%	13%	
Gap dospjeća I-II	20,309	-11,513	-8,107	-12,649	-17,766	18,367	34,956	23,597
Kumulativni Gap	20,903	8,796	689	-11,960	-29,726	-11,359	23,597	
% od ukupnog izvora sredstava	11%	5%	0%	-7%	-16%	-6%	13%	

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza sa stanjem na dan 31. decembar 2020. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

Prema očekivanom dospjeću

	1-7 dana	8-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	1-5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
I Finansijska aktiva u bilansu stanja								
Novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka	23,234	465	936	1,327	2,077	2,667	79	30,785
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	22,600	0	0	0	0	0	0	22,600
Sredstva izdvojene obavezne rezerve	634	465	936	1,327	2,077	2,667	79	8,185
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti potraživanja od banaka (sredstva kod banaka)	4,117	1,497	11,249	7,727	16,373	82,124	50,061	173,148
kreditni kljentima	4,014	0	0	0	0	0	0	4,014
ostala finansijska sredstva	431	2,705	13,062	12,260	20,000	88,471	50,061	186,990
kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti	276	0	0	0	0	0	0	276
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja ostala finansijska sredstva	-604	-1,208	-1,813	-4,533	-3,627	-6,347	0	-18,132
Ostala sredstva	24	0	0	0	0	0	0	24
Ukupno	2,223	0	0	0	0	0	0	2,223
Ukupno	29,598	1,962	12,185	9,054	18,450	84,791	50,140	206,180
II Finansijske obaveze u bilansu stanja								
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	9,238	12,638	19,455	20,866	35,381	66,424	9,684	173,686
depoziti banaka i centralnih banaka	0	0	0	0	0	0	0	0
depoziti klijenata	7,732	12,588	17,455	20,816	35,280	61,236	1,825	156,932
kreditni banaka i centralnih banaka	1,503	0	2,000	0	0	0	0	3,503
kreditni klijenata, koji nijesu banke	3	50	0	50	101	5,188	7,859	13,251
Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja ostale finansijske obaveze	49	0	0	0	0	0	0	49
Subordinisani dug	49	0	0	0	0	0	0	49
Ostale obaveze	2	0	0	0	0	0	5,500	5,502
Ukupno	0	837	837	837	835	0	0	3,346
Ukupno	9,289	13,475	20,292	21,703	36,216	66,424	15,184	182,583
III Razlika								
Gap dospjeća I-II	20,309	-11,513	-8,107	-12,649	-17,766	18,367	34,956	23,597
Kumulativni Gap	20,309	8,796	689	-11,960	-29,726	-11,359	23,597	
% od ukupnog izvora sredstava - 31. decembar 2020. godine	11%	5%	0%	-7%	-106%	-6%	13%	
Gap dospjeća I-II	20,712	-11,754	-12,614	-12,439	-21,525	15,817	45,178	23,375
Kumulativni Gap	20,712	8,958	-3,656	-16,095	-37,620	-21,803	23,375	
% od ukupnog izvora sredstava	10%	4%	-2%	-8%	-19%	-11%	12%	

Ukupno garancije i preuzete obaveze na dan 31. decembar 2021. godine (Napomena 46):

	Do godinu dana	Preko godinu dana	Ukupno
Garancije	7,588	2,208	9,796
Preuzete neopozive obaveze za neiskorišćene odobrene kredite	6,811	4,180	10,991
Ukupno 31.12.2021.	14,399	6,388	20,787

Ukupno garancije i preuzete obaveze na dan 31. decembar 2020. godine (Napomena 46):

	Do godinu dana	Preko godinu dana	Ukupno
Garancije	7,611	2,246	9,857
Preuzete neopozive obaveze za neiskorišćene odobrene kredite	9,125	5,535	14,660
Ukupno 31.12.2020.	16,736	7,781	24,517

Banka je u toku 2021. godine održavala dnevni koeficijent likvidnosti iznad limita od 0,9 propisanog od strane Centralne banke Crne Gore.

	31.12.2021	31.12.2020
Na dan 31. decembar	1.93	1.76
Prosjek za decembar	1.88	1.65
Maksimalan nivo u toku godine	2.07	1.76
Minimalan nivo u toku godine	1.40	1.05

Banka je tokom 2021. godine imala bolju adekvatnost ročne usklađenosti sredstava i izvora sredstava nego u 2020. godini. U 2021 godini se povećao udio avista depozita u ukupnim depozitima. Kako su avista depoziti tretirani prema očekivanom dospjeću na osnovu utvrđenih pretpostavki stabilnosti, oni su svojim povećanjem uticali na bolji odnos aktive i pasive što je dovelo do poboljšanja svih koeficijenata. U 2021. godini smanjeni su iznosi depozita sa dospeljećem do 30 dana.

Struktura na dan 31. decembra 2021 je sljedeća:

	31.12.2021	31.12.2020
Učešće likvidnih obaveza u likvidnim sredstvima - ročnost do 30 dana	17%	72%
Učešće likvidnih obaveza ročnosti od 31 - 90 dana u likvidnim sredstvima ročnost do 90 dana	30%	97%
Procenat obaveza ročnosti od 91 - 180 dana koji su plasirani u instrumente aktive sa ročnošću preko 180 dana	50%	61%

Stanja racija likvidnosti na dan 31. decembra 2021. godine:

- NSFR - koeficijent pokriva neto stabilnih izvora finansiranja

	31.12.2021	31.12.2020
Raspoloživi stabilni izvori finansiranja	167,459	161,922
Potrebni stabilni izvori finansiranja	135,043	139,370
NSFR	124%	116%
<ul style="list-style-type: none"> • LCR - kratkoročni koeficijent pokriva likvidnosti na 30 dana 		
	31.12.2021	31.12.2020
Visoko kvalitetna aktiva	36,116	30,786
Odlivi likvidnih sredstava	26,941	24,681
Prilivi likvidnih sredstava	9,626	6,055
Neto odliv likvidnih sredstava	17,315	18,626
LCR	209%	165%

(53) Rizik zemlje

Rizik zemlje predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitka za Banku zbog nemogućnosti naplate potraživanja od lica izvan Crne Gore, iz razloga koji su vezani za politički, socijalni i ekonomski ambijent zemlje u kojoj se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika i obuhvata:

- političko-ekonomski rizik (vjerovatnoća ostvarivanja gubitka koja proizilazi iz nemogućnosti naplate potraživanja Banke zbog ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika, kao i opštih ekonomskih i sistemskih prilika u toj zemlji);
- rizik transfera (vjerovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje dužnika, koja proizilazi iz ograničenja plaćanja obaveza prema povjeriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti, utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika).

Potrebni kapital za rizik zemlje po metodologiji regulatora se utvrđuje tako što se ukupna neto izloženost prema dužnicima iz te zemlje ponderiše odgovarajućim ponderom rizika.

Neto izloženost prema jednoj zemlji predstavlja ukupnu izloženost prema dužnicima te zemlje, potom umanjenu za formirane rezerve za potencijalne kreditne gubitke po tim izloženostima.

(54) Operativni rizik

54.1. Definicija

Operativni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usljed nastupanja nepredvidljivih eksternih događaja. Banka identifikuje, procjenjuje i prati operativni rizik u svim materijalno značajnim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima, uključujući eksternalizaciju, a prije njihovog uvođenja procjenjuje operativni rizik koji može nastati njihovim uvođenjem.

54.2. Metode mjerenja i praćenja izloženosti operativnom riziku

Cilj Banke pri upravljanju operativnim rizikom jeste, pored identifikacije, i smanjenje vjerovatnoće nastanka identifikovanih potencijalnih događaja, kao i minimizacija gubitaka pri događajima po osnovu izloženosti Banke operativnom riziku.

Upravljanje operativnim rizikom (ORM) integriše prakse upravljanja rizikom u procese, sisteme i kulturu. Kao proaktivan partner višem menadžmentu, vrijednost ORM-a leži u podršci i izazovu višeg menadžmenta da uskladi sistem internih kontrola sa strategijom banke mjerenjem i ublažavanjem gubitaka usljed izloženosti riziku, doprinoseći optimalnom povratu za akcionare.

Robusni okvir upravljanja operativnim rizikom koji uključuje identifikaciju, mjerenje, upravljanje, praćenje i izvještavanje o operativnom riziku pruža mehanizam za diskusiju i efektivnu eskalaciju problema i vodi boljem upravljanju rizikom. Sveobuhvatno prikupljanje podataka, koje okvir podržava, omogućava analizu složenih pitanja i olakšava definisanje odgovarajućih akcija za ublažavanje rizika.

Upravljanje operativnim rizikom je kontinuirani ciklični proces koji uključuje samoprocjenu rizika i kontrole, donošenje odluka o riziku, analizu scenarija i implementaciju kontrola rizika, što rezultira prihvatanjem, ublažavanjem ili izbjegavanjem rizika.

Banka primjenjuje dva pristupa za identifikaciju i evaluaciju operativnog rizika: „reaktivni pristup“ procjene rizika na osnovu nastalog događaja i „proaktivni pristup“, putem scenarij analize i samoprocjene rizika.

Cilj upravljanja operativnim rizikom u Banci jeste postizanje „proaktivnog pristupa“ (upravljanje rizikom) umjesto „reaktivnog pristupa“ (upravljanje gubicima).

Svi zaposleni Banke su dužni da aktivno učestvuju u identifikovanju i izvještavanju o gubicima povezanim sa operativnim rizikom. U tom smislu je uspostavljena baza podataka o gubicima za sistematsko prikupljanje podataka kroz cijelu organizaciju.

Banka koristi jednostavni metod (engl. *Basic Indicator Approach - BIA*) za izračunavanje potreba za kapitalom za operativni rizik.

(55) Ostali rizici

Sljedeće vrste rizika su podržane kapitalom kao "Ostali rizici":

- reputacioni rizik,
- makroekonomski rizici,
- sistemski rizici,
- poslovni rizik/strateški rizik.

Za materijalne ostale rizike, ekonomski kapital se uzima u obzir u proračunu sposobnosti za podnošenje rizika.

Rizici životne sredine, društva i upravljanja (ESG)

ESG rizici uključuju sve rizike koji proizilaze iz potencijalnih negativnih uticaja, direktnih ili indirektnih, na životnu sredinu, ljude i zajednicu, pored onih koji proizilaze iz korporativnog upravljanja. ESG rizik može uticati na profitabilnost, reputaciju i kreditni kvalitet i može dovesti do pravnih posljedica.

Addiko banka uzima u obzir ekološke, društvene i upravljačke rizike povezane sa aktivnostima kompanija klijenata i posvećuje posebnu pažnju dubinskoj analizi pitanja održivosti u vezi sa sektorima koji se smatraju kao osjetljivi. Addiko ne tretira ESG rizike kao posebnu vrstu rizika, već ih integriše u postojeću klasifikaciju rizika i postojeći okvir upravljanja rizicima, kao pokretače drugih vrsta rizika (npr. kreditni rizik ili operativni rizik).

Addiko banka je već identifikovala industrijske grane koje su i mogle bi u budućnosti biti pogođene klimatskim i ekološkim rizikom. Krajem 2021. godine kreditni portfolio Addiko banke ne pokazuje koncentraciju u datim industrijama, dok su u isto vrijeme definisane mjere za praćenje i ograničavanje takve izloženosti.

U okviru operativnog procesa odobravanja kredita, Addiko banka je definisala mjere za prepoznavanje potencijalnog uticaja klimatskog i ekološkog rizika na kvalitet imovine klijenata u pogođenim industrijama. Odgovarajuća procjena je neophodna kako bi se spriječile potencijalne finansijske, pravne ili reputacione posljedice za banku, koje bi se mogle pojaviti u slučaju da banka podržava finansiranje takve kompanije.

(56) Upravljanje kapitalom

Banka kontinuirano upravlja kapitalom, koji predstavlja širi koncept od pozicije kapitala u bilansu stanja, sa ciljem da:

- Obezbjedi usaglašenost sa zahtjevima vezanim za kapital, koji su definisani od strane Centralne banke Crne Gore, a u okviru Odluke o adekvatnosti kapitala;
- Obezbjedi adekvatan nivo kapitala po principu „nastavka poslovanja“;
- Održi kapital na nivou koji će omogućiti budući razvoj poslovanja.

Adekvatnost kapitala, kao i korišćenje kapitala Banke, prati se mjesečno od strane rukovodstva Banke, dok se regulatorno izvještava na kvartalnom nivou.

Centralna banka Crne Gore je Zakonom o bankama definisala sljedeće limite za kapital:

- Minimalni novčani iznos kapitala od EUR 5 miliona,
- Koeficijent solventnosti kapitala od 10% sopstvenih sredstava banke.

Odbor direktora Banke odobrava Strategiju upravljanja kapitalom, koja predstavlja osnovni dokument Banke za upravljanje kapitalom.

Radi održavanja odgovarajućeg nivoa i strukture raspoloživog internog kapitala koji može da podrži očekivani rast plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja, rizike kojima je Banka izložena i kojima se očekuje da može biti izložena u narednom periodu, Banka uspostavlja plan upravljanja kapitalom. Uvažavajući sve prethodno navedene elemente, Banka sprovodi kvantifikovanje planiranog kapitala.

Plan upravljanja kapitalom sadrži:

- Strateške ciljeve i vremenski period za njihovo ostvarenje;
- Način organizacije procesa upravljanja raspoloživim internim kapitalom;
- Postupak i procedure planiranja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala;
- Način dostizanja i održavanja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala i

- Mjere koje bi Banka preuzela u slučaju nastanka nepredviđenih događaja koji mogu da utiču na iznos raspoloživog internog kapitala.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Sl.list CG” 38/11, 55/12 i 82/17) sopstvena sredstva Banke se sastoje od osnovnog kapitala i dopunskog kapitala.

Zbir osnovnih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja osnovni kapital Banke.

Osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke su:

- uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- naplaćene emisione premije;
- rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama;
- rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- neraspoređena dobit iz prethodnih godina;
- dobit u tekućoj godini za koju je Skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital.

Odbitne stavke pri izračunavanju osnovnog kapitala Banke su:

- gubitak iz prethodnih godina;
- gubitak iz tekuće godine;
- nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti;
- pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke;
- iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke Crne Gore.

Zbir dopunskih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja dopunski kapital.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava Banke koji se uključuju u dopunski kapital su:

- nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija;
- naplaćene emisione premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- subordinisani dug, za koji su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- hibridni instrumenti, za koje su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- revalorizacione rezerve

Odbitne stavke pri izračunavanju dopunskog kapitala su:

- stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije;
- potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital.

U vezi obračuna rizikom ponderisane aktive i vanbilansnih stavki za potrebe kapitala za kreditni rizik, rizična bilansna i vanbilansna aktiva se utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve tipove aktive, a na osnovu Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala banaka.

Banka izračunava potrebni kapital za tržišne rizike u skladu sa regulativom CBCG. Potrebni kapital za tržišne rizike predstavlja zbir potrebnog kapitala za:

- pozicioni rizik, koji obuhvata cjenovni rizik i rizik kamatne stope;
- devizni rizik, i
- rizik poravnanja i rizik druge ugovorne strane.

Osim kreditnog, tržišnog, operativnog i rizika zemlje, Banka mjeri, prati i limitira rizik kamatne stope iz bankarske knjige i rizik likvidnosti. Preuzimanje, mjerenje, praćenje, limitiranje, kontrola i korektivne akcije su propisane sljedećim dokumentima: Politika upravljanja rizikom likvidnosti, Plan upravljanja likvidnošću u kriznim situacijama, Poslovnik rada Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom, Politika upravljanja tržišnim rizikom, odgovarajuće procedure i radna uputstva u pojedinačnim sektorima i odjeljenjima.

Banka je identifikovala i rizik usklađenosti, koji se prati na način kako je definisano u Politici koja uređuje kontrolu usklađenosti poslovanja.

U Banci je implementiran proces interne procjene adekvatnosti kapitala, kojim se u prvom redu utvrđuje rizični profil Banke, raspoloživi interni kapital za pokriće potreba za kapitalom, kao i visina internog kapitala potrebnog za pokriće materijalnih rizika za koje je primjenjiv kvantitativni ili kvalitativni pristup obračuna. Osim rizika tzv. prvog stuba koji su uzeti u obzir prilikom regulatornog obračuna potrebnog kapitala, ovim procesom se procjenjuju i kamatni rizik iz bankarske knjige, rizik koncentracije, rizik likvidnosti kao i ostali rizici.

Definisana su četiri metoda za obračun potrebnog internog kapitala za pokriće rizika:

- Regulatorni metod (jednostavni ili standardni);
- Ostali kvantitativni metodi koji predstavljaju dobru bankarsku praksu (VaR modeli, scenario analize, itd);
- Ostali kvalitativni metodi (tj. ekspertski stavovi zaposlenih i menadžmenta), i
- Rizik se ne mjeri iznosom potrebnog internog kapitala (bez obzira na materijalnost ne može biti izražen kao zahtjev za kapitalom).

Metodologija obračuna potrebnog kapitala je određena za sve materijalne tipove rizika:

- Tržišni rizik - ostali kvantitativni metodi (VaR);
- Kreditni rizik - ostali kvantitativni metodi. Banka primjenjuje jednofaktorski model aktive u okviru konteksta Basel II odredbi. Za mjerenje zahtjeva za internim kapitalom po osnovu rizika zemlje koristi se IRB formula za preduzeća, banke i zemlje. Primijenjeni parametri su izvedeni iz eksternih rejtinga zemalja;
- Operativni rizik - jednostavni metod propisan regulativom Centralne banke Crne Gore;
- Rizik likvidnosti - kvantitativni metod - VaR;
- Rizik objekta - standardizovani pristup propisan regulativom Centralne banke Crne Gore;
- Ostali rizici (strateški, reputacioni, poslovni, rizik kapitala) - Banka alokira 5% od minimalnog regulatornog zahtjeva za kapitalom u istom izvještajnom periodu.

U sljedećoj tabeli je prikazana struktura sopstvenih sredstava Banke na dan 31. decembar 2021. godine (sa uporednim podacima 2020. godine), kao i koeficijent adekvatnosti kapitala za godinu izvještavanja:

	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
Osnovni elementi sopstvenih sredstava		
Upłaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	27,661	125,100
Ublažavanje negativnog efekta primjene MSFI 9	1,691	-1,015
Ukupno osnovni elementi sopstvenih sredstava	29,352	124,085
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala		
Gubitak iz prethodnih godina	0	97,181
Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	2,327	2,281
Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	2,206	1,579
Ukupno odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala	4,533	101,041
Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke)	24,819	23,044
Dopunski elementi sopstvenih sredstava		
Subordinisani dug	4,400	5,500
Ukupno dopunski elementi sopstvenih sredstava	4,400	5,500
Dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva	4,400	5,500
Sopstvena sredstva (osnovni kapital+dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva) prije odbitnih stavki	29,219	28,544
SOPSTVENA SREDSTVA (osnovni kapital +dopunski kapital)	29,219	28,544
Rizična aktiva:		
Bilansna aktiva	133,148	130,874
Vanbilansna aktiva	7,266	9,141
Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti primjene MSFI 9	1,691	2,368
Ukupno rizična aktiva	142,105	142,383
Potreban kapital za ostale rizike	2,753	2,370
Adekvatnost kapitala	17.68%	17.28%

U okviru Odluke o dopunama Odluke o adekvatnosti kapitala Banaka („Sl. list CG”, br.38/11, 55/12 i 82/17) definisan je način na koji se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva Banke u toku tranzicionog perioda zbog prelaska na vrednovanje stavki primjenom MSFI 9. Smjernice dozvoljavaju jedan od dva pristupa priznavanja uticaja primjene MSFI 9 na regulatorni kapital:

- Priznavanje punog uticaja tokom petogodišnjeg perioda; ili
- Priznavanje punog uticaja na dan usvajanja

Banka se odlučila za prvi pristup. Kao posljedica te odluke, uticaj na kapital tokom 2021. godine je iznosio EUR 1,7 miliona. U slučaju da je Banka odlučila da prikaže puni uticaj u 2018. godini došlo bi do smanjenja osnovnog akcijskog kapitala i ukupnog kapitala od EUR 3,38 miliona.

Godina	Ublaživanje negativnog uticaja primjene MSFI 9	Priznati uticaj po godinama
2018	-169	5%
2019	-507	15%
2020	-1,015	30%
2021	-1,692	50%
2022	-2,537	75%
2023	-3,383	100%

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je na dan 31. decembra 2020. godine obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala na nivou od 10% sopstvenih sredstava banke. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Koeficijent solventnosti, izračunat od strane Banke na osnovu važeće regulative CBCG, na dan 31. decembra 2021. godine iznosio 17,68% (na dan 31. decembra 2020. godine: 17,28%).

Pregled potrebnih rezervi (pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke) prema klasifikaciji aktive je data u tabeli:

Klasifikacija	Regulatorne rezerve	Ispravka vrijednosti	Potrebne rezerve
A	875	6,832	115
B	991	3,099	213
C	1,994	3,491	458
D	1,769	846	984
E	3,205	2,768	436
Ukupno 31.12.2021	8,835	17,036	2,206

(57) Pravična (fer) vrijednost

Međunarodni standard finansijskog izvještavanja 13 - „Odmjeravanje fer vrijednosti“ predviđa objelodanjivanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske iskaze. Za navedene potrebe, pravična (fer) vrijednost je definisana kao vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva, odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa pravičnom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i pravične (fer) vrijednosti.

MSFI 13 zahtijeva objelodanjivanje mjerenja fer vrijednosti prema sljedećim hijerarhijskim nivoima:

- Kotirane cijene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za ista sredstva ili iste obaveze (nivo 1);
- Informacije, osim kotiranih cijena uključenih u nivo 1, koje su zasnovane na dostupnim tržišnim podacima za sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. cijene) ili indirektno (tj. izvedeni iz cijena) (nivo 2);
- Informacije o sredstvu ili obavezi koje nijesu zasnovane na dostupnim tržišnim podacima (nivo 3).

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu (kao što su hartije od vrijednosti kojima se trguje i hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju) zasniva se na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilansa stanja.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu utvrđuje se različitim tehnikama procjene. Banka primjenjuje različite metode i utvrđuje pretpostavke koje se zasnivaju na tržišnim uslovima koji postoje na datum bilansa stanja. Te metode uključuju kotirane tržišne cijene ili kotirane cijene za slične instrumente, te procijenjene diskontovane vrijednosti novčanih tokova.

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtjevaju MRS i MSFI. Kako je objelodanjeno u Napomeni 4, po mišljenju rukovodstva, iznosi **objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.**

57.1. Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovodstvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	0	36,116	0	36,116	36,116
Kredit i potraživanja od banaka	0	0	8,087	8,087	8,087
Kredit i potraživanja od klijenata	0	185,971	0	185,971	162,200
Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	0	0	-	0	0
Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	0	0	296	296	296
Ostala finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	0	5	5	5
Ukupna sredstva 31.12.2021	0	222,087	8,388	230,475	206,704
Depoziti banaka	0	0	0	0	0
Depoziti klijenata	0	142,418	0	142,418	162,625
Pozajmljena sredstva od Banaka	0	0	0	0	0
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	0	14,355	0	14,355	14,282
Ostale obaveze	0	0	3,525	3,525	3,525
Subordinisani dug	0	9,046	0	9,046	5,502
Ukupne obaveze 31.12.2021	0	165,819	3,525	169,344	185,934

Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti obračunata je samo za potrebe objelodanjivanja, bez efekata na pozicije bilansa stanja ili bilansa uspjeha. Dodatno, s obzirom na to da nema aktivnog trgovanja ovim instrumentima, određivanje njihove fer vrijednosti zahtijeva korišćenje procjena rukovodstva u značajnoj mjeri.

Fer vrijednost je cijena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmjeravanja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cijena direktno utvrđiva ili procijenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke, koji su prema tome klasifikovani u nivo 2 i nivo 3 hijerarhije fer vrijednosti. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovodstvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	0	30,785	0	30,785	30,785
Kreditni i potraživanja od banaka	0	0	4,014	4,014	4,014
Kreditni i potraživanja od klijenata	0	0	168,858	168,858	168,858
Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	0	0	0	0	0
Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	0	0	276	276	276
Ostala finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	0	24	24	24
Ukupna sredstva 31.12.2020	0	30,785	173,172	203,957	203,957
Depoziti banaka	0	0	0	0	0
Depoziti klijenata	0	0	156,932	156,932	156,932
Pozajmljena sredstva od Banaka	0	0	3,503	3,503	3,503
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	0	0	13,251	13,251	13,251
Ostale obaveze	0	0	3,346	3,346	3,346
Subordinisani dug	0	0	5,502	5,502	5,502
Ukupne obaveze 31.12.2020	0	0	182,534	182,534	182,534

(58) Događaji nakon datuma izvještavanja

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja uticaj COVID 19 pandemije se nastavlja. Neizvjesno je trajanje pandemije i razmjere uticaja na ekonomiju. Uz snažnu kapitalnu i likvidnosnu poziciju Banka aktivno prati razvoj događaja i procjenjuje uticaj na poslovanje, finansijske rezultate, finansijski položaj i novčane tokove. Banka nije identifikovala značajne događaje nakon datuma bilansa, koji bi zahtijevali dodatno objelodanjivanje.

Vlada Crne Gore je na dan 26.01.2021 usvojila novi **Zakon** o kreditnim institucijama koji počinje sa primjenom od 01.01.2022. godine. Nakon preliminarnе procjene, utvrđeno je da primjena pomenutog Zakona ne može materijalno uticati na poslovanje Banke.

Addiko Bank

Godišnji izvještaj 2021

Addiko Bank AD Podgorica

Sadržaj

OBRAČANJE GLAVNOG IZVRŠNOG DIREKTORA	1
ČLANOVI UPRAVE BANKE	2
1. Osvrt na razvoj banke	3
1.1. Opšte informacije	3
1.2. Informacije o registraciji	3
2. Ekonomski ambijent u 2021. godini	4
3. Ukratko o učinku banke	4
4. Program transformacije	4
4.1. Repozicioniranje brenda	5
5. Retail prodajna mreža	5
6. Finansijski razvoj Banke	6
6.1. Bilans stanja	6
6.2. Analiza bilansa stanja	7
6.3. Bilans uspjeha	8
6.4. Analiza bilansa uspjeha	9
7. Analiza ključnih nefinansijskih pokazatelja poslovanja	10
7.1. Tržište i razvoj poslovanja	10
7.2. Upravljanje ljudskim resursima	10
7.3. Društveno odgovorno poslovanje	11
7.4. Ulaganje u životnu sredinu	12
8. Sistem interne kontrole za računovodstvene procedure	13
9. Korporativno upravljanje	13
9.1. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja	Error! Bookmark not defined.
9.2. Pravila imenovanja i ovlaštenja upravljačkih i nadzornih organa Banke	Error! Bookmark not defined.
10. Upravljanje rizicima	21
11. Upravljanje kapitalom	23
11.1. Kapital banke i upravljanje kapitalom	23
11.2. ICAAP - Politika interne procjene adekvatnosti kapitala	23
11.3. Informacije o kupovini sopstvenih akcija	24
12. Finansijski instrumenti	24
13. Predviđanja za 2022.	24

1. OBRAĆANJE GLAVNOG IZVRŠNOG DIREKTORA

Poštovane kolege, partneri, klijenti i akcionari,

Prije više od pet godina krenuli smo na put transformacije naše organizacije iz univerzalne banke u specijalizovanog igrača fokusiranog na potrošačko kreditiranje i kreditiranje malih i srednjih preduzeća, pružajući inovativno digitalno korisničko iskustvo. Danas s ponosom mogu da kažem da smo uspjeli da se pozicioniramo u crnogorskom bankarskom sektoru kao banka specijalista za potrošačko kreditiranje i mala i srednja preduzeća, digitalni lider i snažan i poželjan poslodavac.

Vrijeme velikih izazova i transformacije se nastavlja - svi smo na ispitu upornosti, istrajnosti, sposobnosti prilagođavanja i hrabrosti. Više nego ikada potrebna nam je inicijativa i snaga za inovacije kako bismo se suočili sa izazovima, napredovali i pronašli načine da adekvatno i blagovremeno odgovorimo na potrebe naših klijenata i podržimo razvoj zajednice u kojoj živimo i radimo.

Uprkos produženoj COVID-19 krizi, naši ključni finansijski pokazatelji i pokazatelji rizika ponovo potvrđuju snažne operativne performanse Banke, zasnovane na solidnoj i rastućoj bazi klijenata. Posebno sam zahvalan i ponosan na naša dostignuća kada su u pitanju individualni klijenti i akvizicija novih biznis klijenata, što se ne može dovoljno vrjednovati ako pogledamo izazovne situacije naših prodajnih timova, kako u retail-u, tako i u korporativnom sektoru, prilikom opsluživanja naših klijenata tokom COVID-19 krize. Zajedno sa novim inovativnim proizvodima i opreznim pristupom upravljanju rizicima, Banka je na kraju 2021. godine ostvarila pozitivan rezultat i ojačala svoju snažnu kapitalnu poziciju sa pokazateljem adekvatnosti kapitala od 17,68% što je značajno iznad zakonskog minimuma od 10,0%.

Štaviše, uspjeli smo da dodatno unaprijedimo našu poziciju likvidnosti, što još jednom potvrđuje snažno povjerenje naših klijenata u naš poslovni model i strategiju i što, zajedno sa rastućom bazom klijenata, pruža neophodnu čvrstu osnovu na kojoj nastavljamo da gradimo Addiko priču i ostvarujemo naše ciljeve za 2022.

U svojoj poslovnoj strategiji, Banka se fokusira na jednostavno bankarstvo namijenjeno građanima i malim i srednjim preduzećima, tako da ćemo nastaviti da marljivo radimo na tome da postanemo izuzetan pružalac usluga u našim osnovnim segmentima poslovanja.

Podrazumijeva se da su pozitivni pomaci koje smo vidjeli u prethodnom periodu i naša ambicija da stalno unapređujemo u budućnosti mogući samo sa timom vođenim performansama, funkcionalnim i motivisanim.

Posljednje dvije godine nisu bile izazovne samo za naše zaposlene u smislu poslovnih ciljeva i COVID-19 krize, već proizilaze i iz procesa interne transformacije koji je ključni element za odbranu naše tržišne pozicije u sve konkurentnijem okruženju - konkurentnom u bankarskoj industriji i izazvanom od novih igrača u finansijskoj industriji. U ovom kontekstu, želio bih da se zahvalim svakom pojedinačnom članu našeg tima na njihovom izuzetnom zalaganju i fantastičnim dostignućima koje su postigli u protekloj godini.

I na kraju, ali ne i najmanje važno, u ime Upravnog odbora Addiko banke AD Podgorica, želim da se zahvalim svim našim klijentima, pružiocima usluga i poslovnim partnerima na dobroj saradnji i povjerenju u našu organizaciju i radujemo se daljem radu sa vama.

S poštovanjem,

Christoph Schön, glavni izvršni direktor

2. ČLANOVI UPRAVE BANKE

Christoph Schön, glavni izvršni direktor, nadležan za opšte poslove i poslove podrške poslovanju

Odgovoran za rad sljedećih organizacionih djelova:

- Služba interne revizije
- Sektor za korporativno upravljanje
- Odjeljenje za upravljanje ljudskim resursima i korporativne komunikacije, upravljanje projektima i procesima
- Sektor za informacione tehnologije i digitalizaciju
- Odjeljenje za upravljanje nabavkom i imovinom

Rade Bajić, izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansijama

Odgovoran za rad sljedećih organizacionih djelova:

- Odjeljenje za računovodstvo i izvještavanje
- Služba za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama
- Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima
- Sektor za upravljanje kreditnim rizikom

Miloš Miketić, izvršni direktor za komercijalne poslove

Odgovoran za rad sljedećih organizacionih djelova:

- Sektor prodaje proizvoda na malo
- Odjeljenje za razvoj proizvoda, digitalnih kanala i poslova zastupanja u osiguranju
- Odjeljenje za poslovanje sa privredom i malim i srednjim preduzećima
- Sektor operacija
- Ekspertska funkcija za marketing

Izveštaj Uprave za 31. decembar 2021. godine

3. Osvrt na razvoj banke

3.1. Opšte informacije

Addiko Bank AD Podgorica, Podgorica, Bul. Džordža Vašingtona 98, PIB O2454190 (dalje u tekstu: Banka) je kreditna institucija koja je dobila licencu Centralne banke Crne Gore (dalje u tekstu: CBCG) za rad u Crnoj Gori broj licence 0101-377/17-6, upisana je u Centralni registar privrednih subjekata pod registarskim brojem subjekta: 4-0215615 čime je stekla svojstvo pravnog lica i ovlaštena je za obavljanje bankarskih poslova shodno Zakonu o bankama.

Banka je članica Addiko Grupe, međunarodne grupe kreditnih institucija koja se sastoji od matične banke Addiko Bank AG sa sjedištem u Beču i podružnica koje su registrovane, licencirane i posluju u pet zemalja centralne i istočne Evrope: Hrvatska, Slovenija, Bosna i Hercegovina (gdje posluje preko dvije banke), Srbija i Crna Gora.

Osnovni kapital Addiko Bank AD Podgorica je u 100%-tnom vlasništvu Addiko Bank AG Wipplingerstraße 34/4, OIB: 51364807807, čije su akcije uvrštene u trgovanje na Bečkoj berzi u julu 2019. godine.

Na osnovu svoje strategije, Addiko banka se repositionirala u specijalizovanu banku za poslovanje sa stanovništvom i malim i srednjim preduzećima (MSP), kao i usluga plaćanja (oblasti koje su u fokusu) nudeći neobezbijedene kredite za fizička lica i kredite za obrtni kapital za svoje MSP klijente. Ove osnovne aktivnosti se uglavnom finansiraju iz depozita stanovništva. Portfolio stambenih kredita, javnih i velikih korporativnih kredita (oblasti koje nisu u fokusu) postepeno su se smanjivali tokom vremena,

obezbjeđujući likvidnost i kapital za rast kreditiranja stanovništva i malih i srednjih preduzeća.

Addiko banka svojim klijentima pruža savremeno korisničko iskustvo u skladu sa svojom strategijom.

Bankarski proizvodi i usluge su standardizovani, naročito u segmentu stanovništva i malih i srednjih preduzeća, u cilju poboljšanja efikasnosti, upravljanja rizicima i održavanja kvaliteta aktive.

3.2. Informacije o registraciji

Shodno dozvoli za rad izdatoj od strane Centralne banke Crne Gore, Banka može da obavlja poslove primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava, u cjelini ili djelimično za svoj račun.

Pored navedenog, Banka može da obavlja i druge bankarske poslove, odnosno:

- Izdaje garancije i preuzima druge obaveze;
- Kupuje i naplaćuje potraživanja;
- Izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente (uključujući kreditne kartice, putne i bankarske čekove);
- Vršiti platni promet u zemlji i sa inostranstvom;
- Trguje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenta: stranim sredstvima plaćanja uključujući mjenjačke poslove, valutnim i kamatnim instrumentima;
- Prikuplja podatke, izrađuje analize i daje informacije i savjete o kreditnoj sposobnosti preduzeća i preduzetnika;
- Vršiti depo poslove;
- Vršiti usluge čuvanja u sefovima.

4. Ekonomski ambijent u 2021. godini

Pandemija Covid-19 i dalje pogađa svijet i region u kome Banka posluje, sa periodičnim talasima koji se javljaju svakih nekoliko mjeseci.

Crna Gora je sa 11,4% zabilježila jednu od najvećih stopa rasta BDP-a u Evropi u 2021. godini, nakon naglog pada u 2020, kao rezultat oporavka u turističkom sektoru, što je zauzvrat povećalo potrošnju. Oživjela ekonomija je takođe pomogla stabilizaciji fiskalnog sektora, sa znatnim smanjenjem i deficita i javnog duga. Sa negativne strane, inflacija je u decembru 2021. godine dostigla 4,6% na godišnjem nivou, čime je prosjek za cijelu godinu iznosio 2,4%. Solidni ekonomski rezultati su, međutim, zasijeni političkom nestabilnošću.

5. Ukratko o učinku banke

Banka uprkos COVID-19 krizi ostvaruje pozitivan rezultat uz proaktivno upravljanje rizicima, kako bi se na vrijeme identifikovali i uračunali svi potencijalni efekti povećanog kreditnog rizika na rezultat. Banka je na kraju 2021. godine ostvarila profit prije oporezivanja u iznosu od 0.4 miliona EUR (2020: 3.1 miliona EUR).

Neto prihod od kamata ostvario je pad od 0.3% u poređenju sa 2020. godinom, sa poboljšanom kamatnom maržom koja je u 2021. godini ostvarila rast na 4.93% u poređenju sa 4.80% u 2020. godini.

Povećanje neto prihoda od naknada i provizija reflektuje postepenu normalizaciju privredne aktivnosti tokom drugog kvartala 2021. godine tako da neto prihod od naknada zabilježio je rast na iznos od 1.3 milion EUR (2020: 1.0 miliona EUR).

Poslovni rashodi su porasli tokom 2021. godine i iznosili su -9.4 miliona EUR (2020: -9.1 miliona EUR), najvećim dijelom zbog većih troškova reklamiranja kao posljedica oporavka privrede i vraćanja u normalne tokove poslovanja.

Na kraju 2021. godine, profil rizika je reflektovao produženi uticaj krize izazvane pandemijom Covid-19. Koeficijent nekvalitetne izloženosti bio je na nivou od 6.9% (2020: 6.3%).

Tokom 2021. godine, Banka je primila izvještaj u vezi sprovedenog procesa provjere kvaliteta aktive (AQR). Proces je uspješno okončan te je pokazao da je Banka

primjenjivala najbolje standarde za klasifikaciju i ocjenu kvaliteta aktive sa nematerijalnim

promjenama ispravki vrijednosti kao i minimalnim korekcijama koeficijenta solventnosti.

Banka je dodatno ojačala već jaku kapitalnu poziciju sa koeficijentom adekvatnosti kapitala znatno iznad zakonskog minimuma od 10.0%. Ukupni koeficijent adekvatnosti kapitala na kraju 2021. godine iznosio je 17.68% (2020: 17.3%).

6. Program transformacije

U avgustu 2021, novi Addiko menadžment tim pokrenuo je Program transformacije kako bi banka postala vodeća specijalistička banka u regionu. Cilj Programa je da postavi izazov univerzalnim bankama u vidu najboljih digitalnih ponuda i onlajn usluga, putem izvanrednog personalizovanog servisa za klijente, ubrzavajući time transformaciju u isključivo specijalističku banku.

Planirano je da Program transformacije traje do kraja 2022. godine i počiva na tri stuba:

Prvo, na podsticanju rasta u oblastima koje su u fokusu pomoću novih inicijativa za segmente fizičkih lica i malih i srednjih preduzeća, proširenje digitalne i hibridne ponude, i ubrzanje transformacije kreditnog portfolija ka segmentima koji su u fokusu. Drugo, na smanjenje troškova i složenosti s jedne strane i pojednostavljivanje operativnog modela s druge strane, korišćenjem digitalnih mogućnosti. Treći stub je ambiciozno smanjenje nenaplativih izloženosti (NPE), kao i istraživanje strukturalnih mogućnosti.

Dok će novim poslovnim inicijativama biti potrebno više vremena da se materijalizuju, a ubrzano smanjenje izloženosti koje nisu u fokusu će imati negativan kratkoročni uticaj na rast neto bankarskog prihoda, Program transformacije je već dao prve rezultate tokom 2021. godine:

- Transformacija kreditnog portfolija je ubrzana:
  - Prebacivanjem fokusa na niže iznose odobrenih kredita za mala i srednja preduzeća
  - Smanjenje koncentracije u segmentu malih i srednjih preduzeća sa niskim prinosom i visokim cijenama
  - Rast kreditnih izloženosti koje su u fokusu
  - Smanjenje kreditnih izloženosti koje nisu u fokusu

- Stopa operativnih troškova (OPEX-a) smanjena
- Podsticaj za smanjenje nenaplativih izloženosti (NPE) pokrenut je tokom druge polovine 2021. godine, što je dovelo do smanjenja obima NPE.

6.1. Repozicioniranje brenda

Banka je usred procesa repozicioniranja brenda. Odlučeno je da budući zaštitni znak kompanije bude kreiran da najbolje odražava njenu poslovnu strategiju da postane vodeća specijalizovana banka za fizička lica i mala i srednja preduzeća. Takođe, dogovoren je novi koncept oglašavanja koji je planiran za implementaciju tokom drugog kvartala 2022. godine.

Kao specijalisti u poslovanje sa fizičkim licima i malim i srednjim preduzećima, Banka se zalaže da u svim situacijama pruži klijentima brzinu i fleksibilnost - kad god i gdje god je klijentima potreban dodatni podsticaj.

Proces repozicioniranja obuhvata:

- Narativ brenda (komunikaciona platforma)
- Uticaj na korisničko iskustvo (efekat repozicioniranja na različite tačke kontakta s kupcima duž ukupnog prodajnog procesa u skladu sa unaprijed definisanim marketinškim oblastima)
- Segmentacija i hijerarhija poruka (segmentacija ciljnih grupa i odgovarajuće kaskadiranje poruka za potrebe eksterne komunikacije)
- Mjerenje brenda (Postavljanje sistema mjerenja brenda i definisanje ključnih pokazatelja učinka (KPIs))

7. Retail prodajna mreža

U skladu sa svojim strateškim opredjeljenjem da predvodi digitalnu transformaciju, Banka je u prvoj polovini 2021. primijenila novi, moderan koncept organizacije načina poslovanja u Addiko mreži sa ciljem da postigne još bolje prodajne rezultate, izvrsnost u pružanju bankarskih usluga i omogući bolju dostupnost usluga klijentima širom Crne Gore.

Novim konceptom Addiko mreža je reorganizovana i transformisana grupisanjem određenih prodajnih lokacija u moderne Hub-ove, otvaranjem novih lokacija i naprednih kanala prodaje. Krunu novog koncepta predstavlja Addiko „Bank2Go“ mobilna banka, u vidu pokretne poslovnice kao svojevrstne inovacije na tržištu Crne Gore.

Na kraju 2021. godine, Addiko retail mreža posluje kroz filijale/ekspoziture na sljedećim lokacijama:

Filijala Podgorica - Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 37
Ekspozitura Podgorica I - Bul. Save Kovačevića 74 (Mall of Montenegro)

Ekspozitura Podgorica II - Blaža Jovanovića 8 (TC „Bazar“)

Filijala Bar - Maršala Tita br. 3

Ekspozitura Budva - Ul. 22. novembra 2A

Filijala Kotor - Partizanski put 570, Tabačina

Ekspozitura Herceg Novi - Njegoševa 20

Šalter Sutorina - Sutorina bb (HDL Novi Mall)

Kreditna Express poslovnica - HDL Radanovići

Ekspozitura Nikšić - Trg slobode 29

Ekspozitura Bijelo Polje - Ul. Tršova bb

Ekspozitura Pljevlja - Trg Đorđa Peruničića

8. Finansijski razvoj Banke

8.1. Bilans stanja

000 EUR

	2021	2020	(%, pts)
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	36.116	30.785	17.3%
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	170.583	173.149	-1.5%
Kredit i potraživanja od banaka	8.087	4.014	>100%
Kredit i potraživanja od klijenata	162.200	168.858	-3.9%
Ostala finansijska sredstva	296	277	7.3%
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	5	24	-77.5%
Ostala finansijska sredstva	5	24	-77.5%
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.609	1.410	14.2%
Nematerijalna sredstva	2.327	2.281	2.0%
Tekuća poreska sredstva	1.597	1.597	0.0%
Ostala sredstva	2.699	2.223	21.4%
UKUPNA SREDSTVA	214.937	211.469	1.6%
OBAVEZE			
Finansijska sredstva koja se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	176.907	173.686	1.9%
Depoziti klijenata	162.625	156.932	3.6%
Kredit banaka i centralnih banaka	0	3.503	-100%
Kredit klijenata koji nijesu banke	14.282	13.251	7.8%
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	36	49	-26.8%
Ostale finansijske obaveze	36	49	-26.8%
Rezerve	876	1.151	-23.9%
Ostale obaveze	3.525	3.346	5.4%
Subordinisani dugovi	5.502	5.502	0.0%
UKUPNE OBAVEZE	186.846	183.734	1.7%
KAPITAL			
Akcijski kapital	27.661	125.100	-77.9%
Gubitak iz prethodnih godina	0	(100.564)	-100%
Dobit tekuće godine	356	3.125	-88.6%
Ostale rezerve	74	74	0.0%
Ukupan kapital	74	74	0.0%
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE	214.937	211.469	1.6%

8.2. Analiza bilansa stanja

Bilans stanja Banke pokazuje jednostavnu i postojanu strukturu aktive - više od 75% ukupne aktive čine neto krediti i veći dio njih je već u oblasti koja je u fokusu (neobezbjedeći krediti fizičkim licima i krediti malim i srednjim preduzećima). Štaviše, znatan dio aktive čine gotovinske rezerve. Banka je nastavila da mijenja pravac poslovanja od niskoprofitabilnih proizvoda kao što su stambeni krediti i javno finansiranje ka visokoprofitabilnim proizvodima namijenjenih stanovništvu i malim i srednjim preduzećima. Ovo se ogleda u udjelu ova dva segmenta koji su dostigli nivo od 84%.

U 2021. godini, ukupna aktiva Banke se povećala i iznosi 214.9 miliona EUR (2020: 211.5 miliona EUR).

Istovremeno, gotovinske rezerve su porasle na 36.1 miliona EUR (2020: 30.8 miliona EUR) što odlikava snažnu likvidonosnu poziciju Banke.

Ukupni krediti i potraživanja od kreditnih institucija (neto) zabilježili su rast u iznosu od 4.1 miliona EUR, tj. na 8.1 miliona EUR (2020: 4.0 miliona EUR);

Kreditni i potraživanja od klijenata (neto) smanjena su za 6.7 miliona EUR, tj. na 162.2 miliona EUR (2020: 168.9 miliona EUR). Do promjene je uglavnom došlo u ključnom segmentu, kreditiranje fizičkih lica i malih i srednjih preduzeća gdje je došlo do pada kredita (bruto) na 148.5 miliona EUR sa 152.9 miliona EUR koliko su iznosili u 2020. godini. Ovakva promjena je rezultat nižih novih isplata koje su bile pod negativnim uticajem smanjenih ekonomskih aktivnosti usljed Covid-19 krize.

Materijalna sredstva su neznatno povećana na 1.6 miliona EUR, u poređenju sa 1.4 miliona EUR koliko su iznosila u 2020. godini, dok su istovremeno nematerijalna sredstva ostala na istom nivou od 2.3 miliona EUR (2020: 2.3 miliona EUR).

Poreska sredstva su ostala na istom nivou i iznose 1.6 miliona EUR (2020: 1.6 miliona EUR).

Ostala aktiva uvećana je na 2.7 miliona EUR (2020: 2.2 miliona EUR).

Na strani pasive, finansijske obaveze mjerene po amortizovanom trošku uvećane su na 176.9 miliona EUR (2020: 173.7 milion EUR):

- Depoziti kreditnih institucija bilježe pad na 0.0 miliona EUR (2020: 3.5 miliona EUR);
- Depoziti klijenata porasli su na 162,6 miliona EUR (2020: 156.9 miliona EUR) što pokazuje stabilnu depozitnu bazu koja je još jedna od prednosti Banke.
- Depoziti ostalih klijenata porasli su na 14.3 miliona EUR (2020: 13.3 miliona EUR) kao posljedica direktne linije likvidnosti od strane Ministarstva finansija koja je obezbjeđena u saradnji sa CEB-om i koja će se koristiti za podršku oporavka privrede.

Rezerve su smanjene na 0.9 miliona EUR (2020: 1.2 miliona EUR).

Ostala pasiva bilježi povećanje na 3.5 miliona EUR (2020: 3.3 miliona EUR), a obuhvata vremenska razgraničenja za usluge koje su pružene ali još uvijek nisu fakturisane, kao i obaveze za avanse primljene od klijenata.

Kapital je uvećan na 28.0 miliona EUR (2020: 27.7 miliona EUR) uslijed ostvarene dobiti nakon oporezivanja iz tekuće godine. Tokom 2021. godine, Banka je iskoristila zakonsko pravo da pokrije akumulirane gubitke iz osnivačkog kapitala tako što je smanjila vrijednost osnivačkog kapitala. Ova promjena nije imala uticaj na ukupan iznos kapitala već samo na raspodjelu između kapitalnih pozicija.

8.3. Bilans uspjeha

	000 EUR		
	2021	2020	(%, pts)
Prihodi od kamata i slični prihodi	12.580	13.008	-3.3%
Rashodi od kamata i slični rashodi	(2.078)	(2.479)	16.2%
Neto prihodi od kamata	10.501	10.529	-0.3%
Prihodi od naknada i provizija	3.216	2.746	17.1%
Rashodi naknada i provizija	(1.953)	(1.732)	12.7%
Neto prihodi od naknada i provizija	1.264	1.014	24.7%
Neto dobiti / gubici od kursnih razlika	230	161	42.7%
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	(84)	(223)	62.2%
Ostali prihodi	692	2.493	72.3%
Troškovi zaposlenih	(4.311)	(4.138)	4.2%
Troškovi amortizacije	(1.040)	(1.001)	3.9%
Opšti administrativni troškovi	(4.084)	(3.965)	3.0%
Neto dobiti/gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata	(44)	(106)	58.5%
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	(2.273)	(966)	>100%
Troškovi rezervisanja	(175)	(610)	71.3%
Ostali rashodi	(320)	(63)	>100%
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	356	3.125	88.6%
Porez na dobit	-	-	-
NETO PROFIT	356	3.125	88.6%

8.4. Analiza bilansa uspjeha

Neto prihod od kamata zadržan je na sličnom nivou od 10.5 miliona EUR (2020: 10.5 miliona EUR). Prihod od kamata u 2021. godini iznosio je 12.6 miliona EUR, u poređenju sa 2020. godinom kada je iznosio 13.0 miliona EUR. Ovakav pad je rezultat činjenice da likvidnost stvorena planiranim smanjenjem portfolija koji nije u fokusu kao i rasta depozita nije mogla biti u potpunosti reinvestirana u fokusne segmente zbog uticaja Covid-19 na isplate kredita tokom 2021. godine. Negativan uticaj na prihod od kamata djelimično je kompenzovan smanjenjem troškova kamata na -2.1 miliona EUR, u poređenju sa 2020. godinom kada je iznosio -2.5 miliona EUR. Ovakvo smanjenje najvećim dijelom je rezultat nižih troškova kamata za depozite klijenata što je izazvano prelaskom sa oročenih depozita sa većim prinosom na tekuće depozite sa nižim prinosom.

Neto prihodi od naknada i provizija porasli su na 1.3 milion EUR (2020: 1.0 miliona EUR) kao posljedica rasta prihoda od naknada i provizija na 3.2 miliona EUR, koji je u 2020. godini iznosio 2.7 miliona EUR, dok troškovi naknada i provizija takođe pokazuju rast ali u manjem iznosu i iznosili su -2.0 miliona EUR, dok su u 2020. godini iznosili -1.7 miliona EUR. Povećanje neto prihoda od naknada i provizija odlikava postepenu normalizaciju privredne aktivnosti tokom drugog kvartala 2021. godine, dok je na prethodnu godinu negativno uticala Covid-19 pandemija.

Neto prihod od kursnih razlika bio je pozitivan i pokazuje rast u odnosu na 2020. godinu u iznosu od 43% i iznosi 0.23 miliona EUR (2020: 0.16 miliona EUR).

Neto dobiti/gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata su iznosili 0.04 miliona EUR (2020: 0.10 miliona EUR). S obzirom na stabilizaciju ekonomskog tržišta te znatno manji broj moratorijuma nastalih usljed regulatorne odluke CBCG, te dobrovoljnih restrukturiranja koje je Banka ponudila određenom broju klijenata, Banka je obračunala i proknjižila neto gubitak od modifikacije u iznosu navedenom iznad.

Ostali neto prihodi (koji predstavljaju zbir ostalih poslovnih prihoda i ostalih poslovnih rashoda) iznose 0.4 miliona EUR (2020: 2.4 miliona EUR).

Rezultat u 2020 je bio pod jakim uticajem pozitivnog rješenja u vezi poreske kontrole iz prethodnog perioda, pri čemu je Banka priznala prihod od 1.6 miliona EUR tokom 2020. godine u skladu sa novom odlukom Poreske Uprave.

Poslovni rashodi su u 2021. godini rastu do iznosa od -9.4 miliona EUR (2020: -9.1 miliona EUR), uglavnom vođeni većim troškovima za zaposlene (-0.2 miliona EUR). Ostali administrativni troškovi takođe rastu, najvećim dijelom zbog većih troškova reklamiranja obzirom da su marketinške kampanje djelimično otkazane tokom 2020. godine kao rezultat pandemije Covid-19 kao i zbog troškova naknada regulatornim agencijama nastalih uslijed procesa pokrivanja akumuliranih gubitaka smanjenjem osnivačkog kapitala.

Troškovi rezervisanja pokazuju pad na -0.2 miliona EUR (2020: -0.6 miliona EUR), uglavnom pod uticajem negativnog jednokratnog efekta povezanog sa realizovanim vansudskim poravnanjima tokom 2020. godine.

Troškovi kreditnih gubitaka su iznosili -2.3 miliona EUR (2020: -1.0 miliona EUR). Povećanje rezervisanja za rizike je uglavnom uzrokovano prilagođavanjem modela rizika u vezi sa promijenjenim makroekonomskim parametrima koji su reflektovali procijenjeni uticaj Covid-19 krize. Tokom prvih talasa epidemije u prvoj polovini 2020. godine, Banka je očekivala materijalne uticaje na kreditni kvalitet. Međutim, subvencije države, uvedeni moratorijumi, kao i restrukturiranja kredita, pozitivno su uticali na razvoj kvaliteta aktive u drugoj polovini 2020. godine.

U prvoj polovini 2021. godine privreda i klijenti su se pokazali otpornijim na krizu i stvarni troškovi rizika su bolji od prvobitno procijenjenih. Ažuriranjem makroekonomskih scenarija za izračunavanje očekivanog kreditnog gubitka, uprkos poboljšanju sveukupnog makroekonomskog okruženja u odnosu na prethodnu godinu, prepoznat je dodatni zaostali negativan efekat po osnovu većeg pada ekonomske aktivnosti u 2020. godini u odnosu na inicijalno procijenjeni.

9. Analiza ključnih nefinansijskih pokazatelja poslovanja

9.1. Tržište i razvoj poslovanja

Banka posluje na principima direktnog i jednostavnog bankarstva, s fokusom na proizvode koji zadovoljavaju ključne potrebe klijenata, a koji se zasnivaju na efikasnosti i jasnoj i transparentnoj komunikaciji. U oblastima poslovanja sa fizičkim licima, fokus je na ključne proizvode - potrošačko kreditiranje, pakete računa za isplate zarada i redovne transakcije.

Digitalne mogućnosti banke se kontinuirano razvijaju sa misijom da poboljšaju i obogate korisničko iskustvo, prije svega na mobilnoj platformi. Pored transakcionog bankarstva, klijenti Banke sada mogu da putem m-bankinga apliciraju za gotovinski kredit i dobiju sredstva na svoj tekući račun u roku od nekoliko minuta, bez odlaska u ekspozituru/filijalu.

U prvoj polovini 2021. Banka je zajedno sa ostalim učesnicima u privredi snažno pogođena mjerom opšteg „zaključavanja“ od strane Vlade Crne Gore u cilju sprječavanja širenja Covid-19 pandemije. Kao rezultat toga, tražnja za kreditima i broj transakcija jeste opao, ali je nakon pomenutog perioda uslijedio postepeni oporavak do samog kraja godine. Prodajne aktivnosti su se značajno intenzivirale, približavajući nivou rezultata iz perioda prije Covid-19 krize. Prodajni kanali su prilagođeni novom kontekstu poslovanja, dozvoljavajući klijentima udaljeni pristup bančnim proizvodima i servisima.

Tokom 2021. učešće kredita iniciranih digitalnim kanalima je bilo preko 60% od ukupnog broja kreditnih zahtjeva, što je još jedan dokaz uspješnog odgovora Banke na preporuku socijalne distance i funkcionisanja u vanrednim (pandemijskim) uslovima.

Banka se u 2021. godini usredsredila na kreiranje jedinstvene ponude paketa računa i unapređenje kartičnog poslovanja, te vrijedi istaći pakete transakcionih računa sa novim mogućnostima koje odgovaraju potrebama klijenata za besplatnim digitalnim transakcijama i podizanjima gotovine na svim bankomatima u Crnoj Gori, „3u1“ kreditne kartice - jedinstvene na crnogorskom tržištu sa tri različite funkcionalnosti na jednoj kartici, automatizovane procese odobravanja kreditnih kartica i prekoračenja, kao i automatizovanu realizaciju gotovinskih kredita.

Jednostavnost i brzina procesa otvaranja paketa računa (za koji je potrebna samo lična karta) i besplatne transakcije putem digitalnih kanala su prepoznate od strane klijenata, što za rezultat ima konstantno uvećanje baze korisnika navedenih proizvoda.

Segment malih i srednjih preduzeća je jedan od tri ključna segmenta Addiko banke. Digitalni tim zadužen za poslovanje sa privredom, razvio je internu platformu za upravljanje poslovnim procesima u cilju pružanja naprednih i brzih usluga. Ova platforma je omogućila značajno ubrzanje i pojednostavljivanje procesa odobravanja kreditnih proizvoda, što za posljedicu ima rast zadovoljstva klijenata Addiko banke.

Takođe, Banka je i za pravna lica razvila „2u1“ kreditnu karticu, jedinstvenu na crnogorskom tržištu, sa dvije različite funkcionalnosti na jednoj kartici.

Sve prethodno potvrđuje reputaciju Banke kao inovativne, koja razumije potrebe tržišta i u skladu sa tim prilagođava svoju ponudu i unapređuje postojeće procese.

9.2. Upravljanje ljudskim resursima

Strategija upravljanja ljudskim resursima pokreće kulturnu transformaciju Banke, koja se konstantno razvija, odražavajući principe povjerenja, integriteta i jasne orijentacije na rezultate. HR procesi Banke koji podržavaju tu transformaciju odnose se na procjenu i upravljanje radnim učinkom, selekciju i regrutaciju, razvoj talenata, edukaciju i razvoj zaposlenih. Na ovaj način Banka teži uspostavljanju kvalitetnog radnog okruženja, kako bi nastavila da gradi imidž uzornog i poželjnog poslodavca.

U 2021. Banka je nagrađena priznanjem "Izvršnost u izazovima" i na taj način pokazala prilagodljivost i kvalitetan odnos prema zaposlenima u periodu pandemije koronavirusa. Takođe, Banka je dobitnica dvije nagrade "Best Employer Brand Awards Adria 2021" - za najbolji brend poslodavca u bankarskom sektoru i najbolji brend poslodavca u kategoriji integracije brenda poslodavca i korporativnog brenda.

Tokom godine uspješno je implementirana i nova komunikacijska strategija - „Banka za netipične bankare“, nastala na temelju povratnih informacija zaposlenih i korporativnih vrijednosti, a koja ističe u prvi plan kulturu zajedništva, podsticajno okruženje i važnost lične inicijative.

Banka promovise korporativnu kulturu koja njeguje kontinuirano učenje, sa fokusom na stratešku transformaciju u specijalizovanu banku.

Edukativni programi su usmjereni na liderske vještine, regulatorne zahtjeve, odnos prema klijentima i svijest o rizicima, s posebnim pristupom rizicima i digitalnu banku fokusiranu na poslovanje sa stanovništvom i malim i srednjim preduzećima. Zaposleni su imali i interaktivna predavanja o snalaženju u stresnim situacijama, radu od kuće i organizaciji vremena. Takođe, Banka je nastavila s *Mentorskim programom*, jer je pokazao izuzetne rezultate u razmjeni znanja unutar same organizacije.

Kada je u pitanju zapošljavanje, izbor i regrutacija su bazirani na jasno definisanim potrebama poslovanja, a transparentnost i jednakost su osnov svakog postupka izbora, zaposlenja, imenovanja i unapređenja. Za ključne funkcije, sprovodi se procjena sposobnosti i podobnosti kandidata (eng. Fit&Proper), u skladu sa regulatornim smjernicama. Prioritet često ima interno regrutovanje i unapređenje zaposlenih, sa fokusom na prepoznavanju talenta i definisanju razvojnih mogućnosti u karijeri.

Tradicionalno, Banka je i ove godine učestvovala u programima stažiranja, kao i u Vladinom programu stručnog osposobljavanja.

Zaključno sa 31.12.2021, ukupan broj zaposlenih u Addiko banci iznosio je 166 lica. Prosječne godine starosti Addiko zaposlenih iznose 37,5 godina. Prosječna dužina radnog staža u Addiko banci iznosi 8,4 godina.

Zadovoljstvo zaposlenih i davanje povratnih informacija čine važne elemente korporativne kulture Banke. Putem anketa, kutije za prijedloge, direktno ili preko nadređenih, zaposleni mogu davati svoje mišljenje ili sugestije. Godišnje se sprovodi istraživanje zadovoljstva zaposlenih putem Upitnika o kulturi organizacije i radnom okruženju (eng. *Culture and Engagement Survey*) u kojem je ove godine učestvovalo čak 94,4% zaposlenih. Rezultati ovog istraživanja biće iskorišćeni u cilju boljeg razumijevanja stavova zaposlenih i unapređenja kulture organizacije kroz otvorenu komunikaciju, iskrenost i povjerenje.

Kada je riječ o zdravlju i zdravstvenim beneficijama, Banka za zaposlene obezbjeđuje 24/7 osiguranje od nesrećnog slučaja i participira u premiji za dopunsko privatno zdravstveno osiguranje. U toku oktobra, mjeseca borbe protiv karcinoma dojke, organizovano

je predavanje u cilju podizanja svijesti o značaju prevencije i besplatni pregledi za sve Addiko dame.

Implementacijom Politike raznolikosti i inkluzije, koja se sprovodi na nivou Addiko Grupe, Banka je potvrdila posvećenost uspostavljanju raznolike i inkluzivne radne snage. Pokrenuti su i brojni programi s ciljem adkvatnijeg pristupa talentima širom banke i onima na rukovodećim pozicijama - sa fokusom na žene na nemanadžerskim pozicijama ili novopromovisane menadžere.

Kao i u prethodnim godinama, Banka je i u 2021. nastavila da promovise zdrave stilove života, uključujući besplatne članarine za fitness centre i teretane, učešće u Montenegro Business Run maratonu, besplatne termine za igranje tenisa, malog fudbala i sl.

Politika isplate zarada i naknada regulisana je zakonskim odredbama, smjernicama Evropske bankarske agencije (EBA) i EU direktivama o kapitalnim zahtjevima.

9.3. Društveno odgovorno poslovanje

Strategija društveno odgovornog poslovanja Banke je usklađena sa najvišim međunarodnim standardima u ovoj oblasti.

Banka je i u kriznom periodu zadržala društveno-odgovoran pristup i u skladu sa svojim mogućnostima nastavila da pruža podršku lokalnoj zajednici. Iako u smanjenom obimu, realizovane aktivnosti su u fokusu imale razvoj i blagostanje djece i mladih, podršku ugroženim društvenim grupama i zaštitu životne sredine.

Zaposleni Banke sada već tradicionalno učestvuju u društveno odgovornim aktivnostima Banke kroz Addiko Cares volonterski klub.

U prethodnom periodu realizovano je više društveno-odgovornih i volonterskih aktivnosti, pa su tako zaposleni Addiko banke donirali školski pribor za djecu iz najugroženijih porodica, pružili podršku Zlatnim savjetnicima Ombudsmana koji se zalažu za prava djeteta, posadili sadnice lavande na Dan planete, dobrovoljno donirali krv, sakupili sredstva za nabavku novogodišnjih paketića seoskoj školi u Komanima i realizovali niz drugih aktivnosti.

Pored angažovanja zaposlenih, Addiko Bank AD Podgorica tokom 2021. podržala je humanitarne aktivnosti Internacionalnog kluba žena, Američke privredne komore, NVO „Brini o sebi“, a tradicionalno učestvuje i u inicijativi CBCG “Nedjelja štednje” namijenjene novorođenčadi.

Addiko Bank AD Podgorica konstantno teži ka tome da unaprijedi zajednicu u kojoj živi i podrži one inicijative koje nude dugoročna rješenja i podstiču poboljšanje kvaliteta i uslova života ljudi i to će biti fokus i u narednom periodu.

9.4. Ulaganje u životnu sredinu

Banka sprovodi poslovnu strategiju ekološki svjesno i angažovano, u skladu sa važećom regulativom.

U skladu sa Zakonom o životnoj sredini, Banka obavlja sljedeće aktivnosti na obezbjeđenju zaštite životne sredine:

- Uvođenje energetski efikasnijih tehnologija
- Upotreba proizvoda, procesa i tehnologija koji manje ugrožavaju životnu sredinu
- Preduzimanje mjera prevencije i otklanjanja posljedica ugrožavanja i štete po životnu sredinu
- Druge mjere u skladu sa Zakonom o životnoj sredini

Direktan uticaj na životnu sredinu rješava se uglavnom kroz nekoliko inicijativa:

- Potrošnja električne energije
- Potrošnja vode
- Potrošnja papira

- Otpad i reciklaža
- Upravljanje voznim parkom i zgradama
- Zdravlje i bezbjednost na radu
- Digitalizacija itd.

Tokom 2021. godine, Banka je nastavila sa upotrebom CITRIX i Thin Client tehnologija. Ovaj projekat je podrazumijevao zamjenu više od 70% radnih stanica sa Thin Client konzolama koje imaju značajno manji utrošak električne energije i optimizovanu potrebu za hardverskim komponentama koje su centralizovane u serverima, te se u značajnoj mjeri smanjuje i mogućnost elektronskog otpada u budućnosti. Sve filijale i rezervni kancelarijski prostori u potpunosti se zasnivaju na CITRIX/Thin Client arhitekturi, povezujući se preko postojećih linija do istog Data

centra, dok su zaposleni kojima obim posla omogućava upotrebu ove tehnologije u centrali, prebačeni na Thin Client.

Banka nije, shodno kriterijumima definisanim Zakonom, prepoznata kao zagađivač. Takođe, u doglednoj budućnosti ne planira realizaciju projekata koji bi imali negativan uticaj na životnu sredinu.

Banka se vodi principom optimizacije korišćenja energije i **drugih resursa u objektima**, u svim fazama adaptacije objekata, kao i prilikom korišćenja vozila iz voznog parka. Cilj je da se procenat emitovanja ugljen dioksida, kao pratećeg nus-proizvoda, smanji na najmanji mogući nivo i to primjenom mjera kao što su:

- Instalacija opreme sa visokim energetske iskorišćenjem koji odgovara standardu klase A+ pa naviše
- Upotrebom službenih vozila sa najsavremenijim komercijalno dostupnim motorima koji garantuju nizak stepen emisije štetnih gasova
- Redovno unaprjeđivanje i održavanje opreme i prostora

10. Sistem interne kontrole za računovodstvene procedure

Addiko banka posjeduje interni sistem kontrole za računovodstvene procedure (ICS), gdje se kroz organizaciju definišu i implementiraju odgovarajuće strukture i procesi.

Sistem interne kontrole Addiko banke ima za cilj da obezbijedi efikasno i uspješno poslovanje, odgovarajuću identifikaciju, mjerenje i ublažavanje rizika, smotreno vođenje posla, pouzdanost dokumentovanih podataka vezanih i nevezanih za finansije, bilo da su interni ili eksterni, kao i postupanje u skladu sa zakonom, propisima, zahtjevima supervizora i internim pravilima i odlukama.

Sistem interne kontrole (ICS) sastoji se od niza pravila, procedura i organizacionih struktura sa ciljem da se:

- Omogućiti primjena korporativne strategije,
- Postignu efektivni i efikasni procesi;
- Zaštititi vrijednost korporativne imovine;
- Obezbedi pouzdanost i integritet računovodstvenih podataka i podataka vezanih za upravljanje
- Omogućiti poslovanje u skladu sa svim relevantnim pravilima i propisima.

Kada su u pitanju posebni ciljevi u vezi sa računovodstvenim procedurama Addiko banke, sistem interne kontrole omogućava momentalno, precizno i istovjetno knjiženje svih poslovnih transakcija u računovodstvene svrhe. Realizacija sistema interne kontrole u vezi sa procesom finansijskog izvještavanja definisana je internim pravilima i propisima.

Sistem interne kontrole Addiko banke izgrađen je na pristupu koji se fokusira na sami proces. Addiko banka razvija kontrolne aktivnosti kroz obradu dokumentacije preko koje se prati i dokumentuje svaki proces, kao i podaci o toku procesa, u skladu sa internim smjernicama za upravljanje procesom.

Sveobuhvatna efikasnost internih kontrola konstantno se prati. Praćenje ključnih rizika dio je svakodnevnih aktivnosti Addiko banke, a povremeno se vrši procjena od strane rukovodilaca, interne kontrole, kao i sektora za upravljanje rizicima, usklađivanje poslovanja i internu reviziju.

Definisano je i stalno praćenje internog sistema kao i blagovremeno informisanje relevantnih strana (npr. odbora) o nepravilnostima interne kontrole i podizanju na viši nivo.

Nedostaci interne kontrole, bilo da su identifikovani od strane rukovodilaca, interne revizije ili drugih vidova kontrole, blagovremeno se prijavljuju odgovarajućem menadžmentu za dalje odlučivanje i brzo reagovanje na iste. Interna revizija vrši nezavisnu i redovnu provjeru usklađenosti sa zakonskim odredbama i internim pravilima.

Sami sistem interne kontrole nije statičan već se konstantno usklađuje sa promjenama u sredini. Primjena sistema interne kontrole u osnovi se bazira na integritetu i etičkom ponašanju zaposlenih. Upravni

odbor i rukovodeći tim aktivno i savjesno vrše svoju ulogu postavljajući primjer u promovisanju visokih etičkih standarda i integriteta, i uspostavljajući kulturu rizika i kontrole u organizaciji. Na taj način zaposlenima na svim nivoima ističe se i prezentuje važnost interne kontrole.

11. Korporativno upravljanje

11.1. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima i datumom dobijanja licence od strane Centralne banke Crne Gore br. 0101-377/17-6 od 29. decembra 2005. godine, Banka je stekla svojstvo pravnog lica i ovlašćena je za obavljanje bankarskih poslova shodno Zakonu o bankama. Osnovni principi rada Banke određeni su Osnivačkim aktom i Statutom Banke. Osnovni koncept korporativnog upravljanja uspostavljen je Zakonom o bankama, koji Banka sprovodi i nad čijim sprovođenjem nadzor obavlja Centralna banka Crne Gore.

U skladu sa Zakonom o bankama i Zakonom o privrednim društvima, korporativni organi Banke su Skupština, Odbor direktora i Izvršni direktori, odnosno Uprava banke, kao i komiteti koje osniva Odbor direktora ili Uprava banke, čiji je osnovni cilj praćenje određenih segmenata rada Banke, kako je detaljno objašnjeno u poslovnica kojima se uređuje struktura i rad ovih tijela, kao i linije izvještavanja prema korporativnim organima Banke.

Interno izvještavanje koristi Odboru direktora i menadžmentu Banke kao sredstvo za nadgledanje poslovanja Banke u cjelosti, a zaposleni koriste informacije koje primaju iz internih izvještaja kako bi izvršavali svoje radne obaveze.

Smatramo da Banka ima korporativnu strukturu koja je transparentna i organizovana tako da promoviše i pokazuje efikasno upravljanje Bankom. Takođe smatramo da je struktura Banke jasna i transparentna za zaposlene u Banci kao i za relevantne nadležne organe.

Korporativno upravljanje se uspostavlja na način:

- Da se u svim segmentima korporativnog upravljanja poštuje pravni okvir Crne Gore i dobra praksa poslovanja, regulative i smjernice Centralne banke Crne Gore;
- Da su u tom okviru postavljeni principi koji su fleksibilni i daju prostor Odboru direktora da na najbolji način upravlja i rukovodi Bankom i postiže postavljene ciljeve, o kojima izvještava Skupštinu;
- Da svi međusobni odnosi zainteresovanih strana u funkcionisanju Banke budu jasno diferencirani, da nema preklapanja niti praznina u odgovornostima i nadležnostima, te da kod svih zainteresovanih strana bude uspostavljena ravnoteža odgovornosti i obaveza, odnosno prava i nadležnosti;
- Da se odnosi među svim zainteresovanim stranama postave tako da kod svih preovladava zajednički interes, odnosno interes Banke u odnosu na njihove pojedinačne interese;
- Da se u potpunosti, efikasno i efektno izvršavaju sve funkcije upravljanja i rukovođenja Bankom, odnosno da se Banka upravlja na način koji dovodi do postizanja postavljenih ciljeva i zadataka.

U primjeni pravila korporativnog upravljanja implementirana je navedena regulativa, kao i druga interna akta Banke i u samoj primjeni istih ne postoje odstupanja.

11.2. Pravila imenovanja i ovlaštenja upravljačkih i nadzornih organa Banke

Kada su u pitanju pravila imenovanja i opoziva članova Uprave, odnosno izvršnih direktora, nadzornog ili Odbora direktora i statutom izvršenih promjena ovlaštenja članova uprave, izvršnih direktora,

nadzornog ili Odbora direktora, naročito u pogledu emitovanja akcija pravnog lica ili sticanja sopstvenih akcija primjenjuju se odredbe Zakona o bankama.

Dakle odredbama Zakona o bankama koji se direktno primjenjuje, uređen je način izbora izvršnih direktora Banke kao i uslovi koje izvršni direktori moraju ispuniti da bi dobili saglasnost Centralne banke Crne Gore, koja je u isto vrijeme preduslov za imenovanje izvršnih direktora, odnosno Uprave banke.

Zakon o bankama propisuje: da za izvršnog direktora banke može biti izabrano samo lice koje ima visoko obrazovanje, priznati lični ugled i adekvatne stručne kvalifikacije, profesionalnu sposobnost i iskustvo na rukovodećim poslovima u banci ili u finansijskom sektoru, ako za njegov izbor nema smetnji iz člana 31. Zakona o bankama. Izvršni direktori mogu biti strani državljani, s tim da najmanje jedan izvršni direktor mora poznavati jezik koji je u službenoj upotrebi u Crnoj Gori. Izvršni direktori su zaposleni sa punim radnim vremenom u banci.

Za izvršnog direktora može biti izabrano lice koje je dobilo prethodno odobrenje Centralne banke. Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za izbor izvršnog direktora moraju se priložiti dokazi o ispunjavanju uslova za izbor iz člana 36. Zakona o bankama.

Smetnje za izbor izvršnih direktora su ukoliko je to:

- Lice koje kontroliše ili je član Odbora direktora ili izvršni direktor druge banke ili finansijske institucije, pravnog lica koje kontroliše druga banka ili finansijska institucija ili finansijskog društva;
- Koje je povezano sa pravnim licem:
  - u kojem druga banka ima kvalifikovano učešće,
  - koje je podređeni član bankarske grupe kojoj pripada ta banka;
- Koje je u posljednjih 12 mjeseci radilo u Centralnoj banci na poslovima na kojima je imalo uvid u podatke o poslovanju banaka koji se smatraju tajnom, a čije bi poznavanje moglo da dovede do konkurentske prednosti u odnosu na druge banke;
- Koje je u posljednjih 12 mjeseci bilo direktor ili član Upravnog odbora Fonda za zaštitu depozita;
- Nad čijom je imovinom bio otvoren stečajni postupak, odnosno sprovedeno izvršenje u značajnijem obimu;
- Koje je bilo na rukovodećim poslovima u banci ili drugom privrednom društvu u vrijeme kada je nad

tim društvom otvoren stečajni postupak ili postupak likvidacije, osim ako Centralna banka ocijeni da ne postoji odgovornost tog lica za stečaj, odnosno likvidaciju tog privrednog društva;

- Koje je bilo član Odbora direktora ili rukovodeći radnik u banci u vrijeme kada je u toj Banci uvedena privremena uprava;
- Kojem je odlukom nadležnog suda izrečena zaštitna mjera zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti;
- Koje je osuđivano za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije člana Odbora direktora;
- Prema kojem Banka ima ukupnu izloženost veću od 2% iznosa sopstvenih sredstava, ili je to lice vlasnik, član odbora direktora ili izvršni direktor privrednog društva prema kojem Banka ima veliku izloženost.

Kada je u pitanju imenovanje članova Odbora direktora, Zakon o bankama propisuje uslove. Za člana Odbora direktora ne može biti izabrano lice koje nije dobilo prethodno odobrenje Centralne banke.

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za izbor člana odbora direktora moraju se priložiti dokazi o ispunjavanju uslova za izbor iz člana 30. Zakona o bankama. Centralna banka izdaje odobrenje na osnovu priloženih dokumenata i ostalih podataka sa kojima raspolaze, kada ocijeni da kandidat ispunjava uslove za imenovanje za člana Odbora direktora banke. Odobrenje Centralne banke je uslov za registraciju u CRPS. Centralna banka će oduzeti odobrenje ukoliko je izdato na osnovu neistinitih podataka ili ako nastanu smetnje za izbor iz člana 31. Zakona o bankama, a koje su ujedno i smetnje za izbor izvršnih direktora i pobrojane su u tekstu gore.

Odobrenje CBCG prestaje da važi:

- 1) ako lice za čiji je izbor izdato odobrenje ne bude izabrano ili ne otpočne sa obavljanjem funkcije u roku od šest mjeseci od dana izdavanja odobrenja;
- 2) danom prestanka funkcije člana Odbora direktora. Odobrenje iz stava 1 ovog člana ne prestaje da važi u slučaju reizbora člana Odbora direktora u toku trajanja mandata.

Shodno članu 29, tačka 5. Zakona o bankama, Skupština odlučuje o povećanju i smanjenju kapitala banke, pa je u nadležnosti skupštine da odluči o eventualnom emitovanju akcija banke. U skladu sa Zakonom o bankama, postavljena su ograničenja i u ovom dijelu, kupovina elemenata sopstvenih sredstava banke, sredstvima koja su direktno ili indirektno

pribavljena iz kredita ili drugog pravnog posla zaključenog sa tom bankom, ništavan je pravni posao.

Sticanje elemenata sopstvenih sredstava banke takođe je propisano Zakonom o bankama. Ukupni iznos sopstvenih akcija i drugih elemenata sopstvenih sredstava, stečenih od strane te banke, ne smije prelaziti 5% sopstvenih sredstava banke.

Banka je dužna da stečene sopstvene akcije otuđi u roku od šest mjeseci od dana sticanja. Ukoliko u roku iz stava 2 ovog člana Banka ne otuđi stečene sopstvene akcije, dužna je da te akcije poništi. Zabranjeno je uzimanje u zalog sopstvenih akcija ili drugih elemenata sopstvenih sredstava Banke.

Dakle, kako je već objašnjeno osnovni koncept korporativnog upravljanja uspostavljen je Zakonom o bankama, koji Banka sprovodi i nad čijim sprovođenjem nadzor obavlja Centralna banka Crne Gore.

U skladu sa konceptom korporativnog upravljanja, objašnjenim u tački 7.2, principi korporativnog upravljanja baziraju se na upravljanju koje sprovode sljedeća tijela Banke:

Odbor direktora u sastavu:

- Mirko Španović – predsjednik
- Boris Grabovičić – zamjenik predsjednika
- Zoran Vojnović – član
- Ivan Jandrić – član
- Belma Sekavić-Bandić – član

Tijela Odbora direktora

Odbor za reviziju u sastavu:

- Zoran Vojnović – predsjednik
- Andrea Castellarin – član
- Marlene Scheilander-Pinter – član

Outsourcing Komitet

Članovi Outsourcing Komiteta su:

- Glavni Izvršni direktor i izvršni direktor za poslove podrške poslovanju – predsjedavajući
- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansijama
- Izvršni direktor za komercijalne poslove
- Ekspertska funkcija za organizaciju, upravljanje procesima i projektima

- Direktor Sektora za informacione tehnologije i digitalizaciju
- Ekspertska funkcija za zaštitu informacija, zaštitu ličnih podataka i kontinuitet poslovanja
- Rukovodilac Službe za kontrolu nefinansijskih rizika
- Rukovodilac Službe za pravne poslove
- Direktor Sektora operacija
- Direktor Odjeljenja interne revizije
- Ekspertska funkcija za usklađenost

Komiteet za operativni rizik (Operational Risk Committee)

Članovi Komiteta za operativni rizik su:

- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije – predsjedavajući
- Izvršni direktor za poslove podrške poslovanju
- Izvršni direktor za komercijalne poslove
- Rukovodilac Službe za kontrolu nefinansijskih rizika
- Ekspertska funkcija za praćenje usklađenosti poslovanja
- Rukovodilac Službe za pravne poslove
- Direktor Sektora za informacione tehnologije i digitalizaciju
- Ekspertska funkcija za zaštitu informacija, zaštitu ličnih podataka i kontinuitet poslovanja
- Direktor Sektora operacija
- Direktor Sektora za upravljanje kreditnim rizikom
- Ekspertska funkcija za organizaciju, upravljanje procesima i projektima
- Direktor Odjeljenja interne revizije

Kreditni odbor (Local Credit Committee)

Članovi Kreditnog odbora su:

- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije
- Izvršni direktor za komercijalne poslove

Ostala radna tijela

Komiteet za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO)

Članovi Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom su:

- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije – predsjedavajući
- Glavni izvršni direktor i izvršni direktor za poslove podrške poslovanju
- Izvršni direktor za komercijalne poslove

- Direktor Odjeljenja za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama
- Direktor Odjeljenja za kontrolu rizika i upravljanje podacima
- Direktor Odjeljenja za poslovanje sa privredom i malim i srednjim preduzećima
- Direktor Sektora za prodaju proizvoda na malo / Direktor Sektora za razvoj proizvoda, digitalnih kanala i poslove zastupanja u osiguranju
- Direktor Odjeljenja za računovodstvo i izvještavanje
- Viši specijalista za upravljanje bilansnim pozicijama, sredstvima i operacijama na finansijskom tržištu

Komiteet za upravljanje informacionim tehnologijama (IT Steering Committee)

Članovi Komiteta za upravljanje informacionim tehnologijama su:

- Glavni izvršni direktor i izvršni direktor za poslove podrške poslovanju – predsjedavajući
- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije
- Direktor Sektora za informacione tehnologije i digitalizaciju
- Ekspertska funkcija za zaštitu informacija, zaštitu ličnih podataka i kontinuitet poslovanja
- Direktor Odjeljenja interne revizije
- Interni revizor za informacioni sistem
- Viši specijalista za analitiku glavnog bankarskog softvera i upravljanje promjenama na glavnom bankarskom softveru
- Viši specijalista za kvalitet podataka, analitiku glavnog bankarskog sistema i automatizaciju procesa
- Viši specijalista za usklađenost u IT-u i upravljanje dobavljačima
- Viši specijalista za IT infrastrukturu i IT bezbjednost

Opcioni članovi Komiteta su:

- Izvršni direktor za komercijalne poslove
- Rukovodilac Službe za kontrolu nefinansijskih rizika

Odbor za upravljanje promjenama (Change Advisory Board)

Članovi Odbora za upravljanje promjenama:

- Glavni izvršni direktor i izvršni direktor za poslove podrške poslovanju – predsjedavajući
- Izvršni direktor za komercijalne poslove
- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije
- Direktor Sektora za informacione tehnologije i digitalizaciju
- Viši specijalista za analitiku glavnog bankarskog softvera i upravljanje promjenama na glavnom bankarskom softveru

Komitet za unapređivanje poslovanja (Business Improvement Committee)

Članovi Komiteta za unaprjeđivanje poslovanja su:

- Glavni izvršni direktor i izvršni direktor za poslove podrške poslovanju – predsjedavajući
- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansijama
- Izvršni direktor za komercijalne poslove
- Ekspertska funkcija za organizaciju, upravljanje procesima i projektima
- Direktor Sektora za Informacione tehnologije i digitalizaciju
- Direktor Sektora operacija
- Direktor Sektora za upravljanje kreditnim rizikom
- Direktor Sektora prodaje proizvoda na malo
- Direktor Ekspertske funkcije za upravljanje ljudskim resursima
- Rukovodilac Službe za pravne poslove
- Ekspertska funkcija za usklađenost
- Direktor Odjeljenja interne revizije

Komitet za nadzor klijenata (WLC)

Članovi Komiteta za nadzor klijenata su:

- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije – predsjedavajući
- Viši specijalista za upravljanje problematičnim klijentima
- Direktor Sektora za upravljanje kreditnim rizikom
- Direktor Sektora za poslovanje sa privredom i malim i srednjim preduzećima

Komitet za stresno testiranje (Stress Testing Committee)

Članovi Komiteta za stresno testiranje su:

- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije – predsjedavajući
- Direktor Odjeljenja za kontrolu rizika i upravljanje podacima
- Direktor Odjeljenja za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama
- Direktor Sektora za razvoj proizvoda, digitalnih kanala i poslove zastupanja u osiguranju
- Rukovodilac Odjeljenja za podršku u poslovanju sa privredom i malim i srednjim preduzećima
- Rukovodilac Službe za kontrolu nefinansijskih rizika
- Viši stručni saradnik na poslovima upravljanja tržišnim rizikom i rizikom likvidnosti
- Viši stručni saradnik na poslovima upravljanja kreditnim rizikom

Komitet za upravljanje iskustvom klijenata (Customer Experience Committee)

Stalni članovi Komiteta za upravljanje iskustvom klijenata:

- Izvršni direktor za komercijalne poslove – predsjedavajući
- Glavni izvršni direktor
- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije
- Direktor Sektora operacija
- Direktor Sektora prodaje proizvoda na malo
- Direktor Sektora za razvoj proizvoda, digitalnih kanala i poslove zastupanja u osiguranju
- Rukovodilac Službe za naplatu potraživanja
- Ekspert za upravljanje iskustvom klijenata Grupe
- Ekspert za upravljanje žalbama i Kontakt centrom

Povremeni članovi Komiteta u upravljanju iskustvom klijenata:

- Direktor Sektora za informacione tehnologije i digitalizaciju
- Direktor Sektora za upravljanje kreditnim rizikom
- Rukovodilac Odjeljenja podrške kartičnom poslovanju
- Rukovodilac Službe za kontrolu nefinansijskih rizika

- Ekspertska funkcija za organizaciju, upravljanje procesima i projektima
- Direktor filijale/podružnice
- Direktor Grupe za prodaju, kanale distribucije i upravljanje iskustvom klijenata - povremeni član
- Ostali zaposleni po potrebi

Komitet za prevenciju prevara (Fraud Prevention Committee)

Članovi Komiteta za prevenciju prevara su:

- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije - predsjedavajući
- Rukovodilac Službe za kontrolu nefinansijskih rizika
- Rukovodilac Službe za pravne poslove
- Ekspertska funkcija za zaštitu informacija, zaštitu ličnih podataka i kontinuitet poslovanja
- Ekspertska funkcija za praćenje usklađenosti poslovanja
- Direktor Službe za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma
- Direktor Sektora za upravljanje kreditnim rizikom
- Direktor Odjeljenja za kontrolu rizika i upravljanje podacima
- Direktor Odjeljenja interne revizije

Komitet za upravljanje portfoliom projekata (Project Portfolio Steering Committee)

Članovi Komiteta za upravljanje portfoliom projekata su (stalni članovi):

- Glavni izvršni direktor i izvršni direktor za poslove podrške poslovanju – predsjedavajući
- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansijama
- Izvršni direktor za komercijalne poslove
- Ekspertska funkcija za organizaciju, upravljanje procesima i projektima
- Direktor Sektora za Informacione tehnologije i digitalizaciju

Komitet za upravljanje kapitalom (Capital Management Committee)

Članovi Komiteta za upravljanje kapitalom su:

- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije – predsjedavajući
- Glavni izvršni direktor i izvršni direktor za poslove podrške poslovanju
- Izvršni direktor za komercijalne poslove

- Direktor Odjeljenja za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama
- Direktor Odjeljenja za kontrolu rizika i upravljanje podacima
- Viši stručni saradnik na poslovima praćenja kreditnog rizika
- Viši stručni saradnik na poslovima praćenja tržišnog i rizika likvidnosti
- Direktor Sektora prodaje proizvoda na malo
- Direktor Sektora za upravljanje kreditnim rizikom
- Rukovodilac Odjeljenja za podršku u poslovanju sa privredom i malim i srednjim preduzećima

Komitet za upravljanje kreditnim rizikom (Credit Risk Management Committee)

Članovi Komiteta za upravljanje kreditnim rizikom su:

- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije – predsjedavajući
- Glavni izvršni direktor i izvršni direktor za poslove podrške poslovanju
- Izvršni direktor za komercijalne poslove
- Direktor Odjeljenja za kontrolu rizika i upravljanje podacima
- Viši stručni saradnik na poslovima praćenja kreditnog rizika
- Direktor Sektora prodaje proizvoda na malo
- Direktor Sektora za razvoj proizvoda, digitalnih kanala i poslove zastupanja u osiguranju
- Direktor Sektora za upravljanje kreditnim rizikom
- Rukovodilac Odjeljenja za podršku u poslovanju sa privredom i malim i srednjim preduzećima

Komitet za upravljanje podacima

Članovi komiteta za upravljanje podacima su:

- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije - predsjedavajući
- Glavni izvršni direktor
- Izvršni direktor za komercijalne poslove
- Direktor sektora za informacione tehnologije i digitalizaciju
- Direktor sektora operacija
- Ekspertska funkcija za zaštitu informacija, zaštitu ličnih podataka i kontinuitet poslovanja
- Direktor Odjeljenja za kontrolu rizika i upravljanje podacima
- Specijalista na poslovima upravljanja podacima

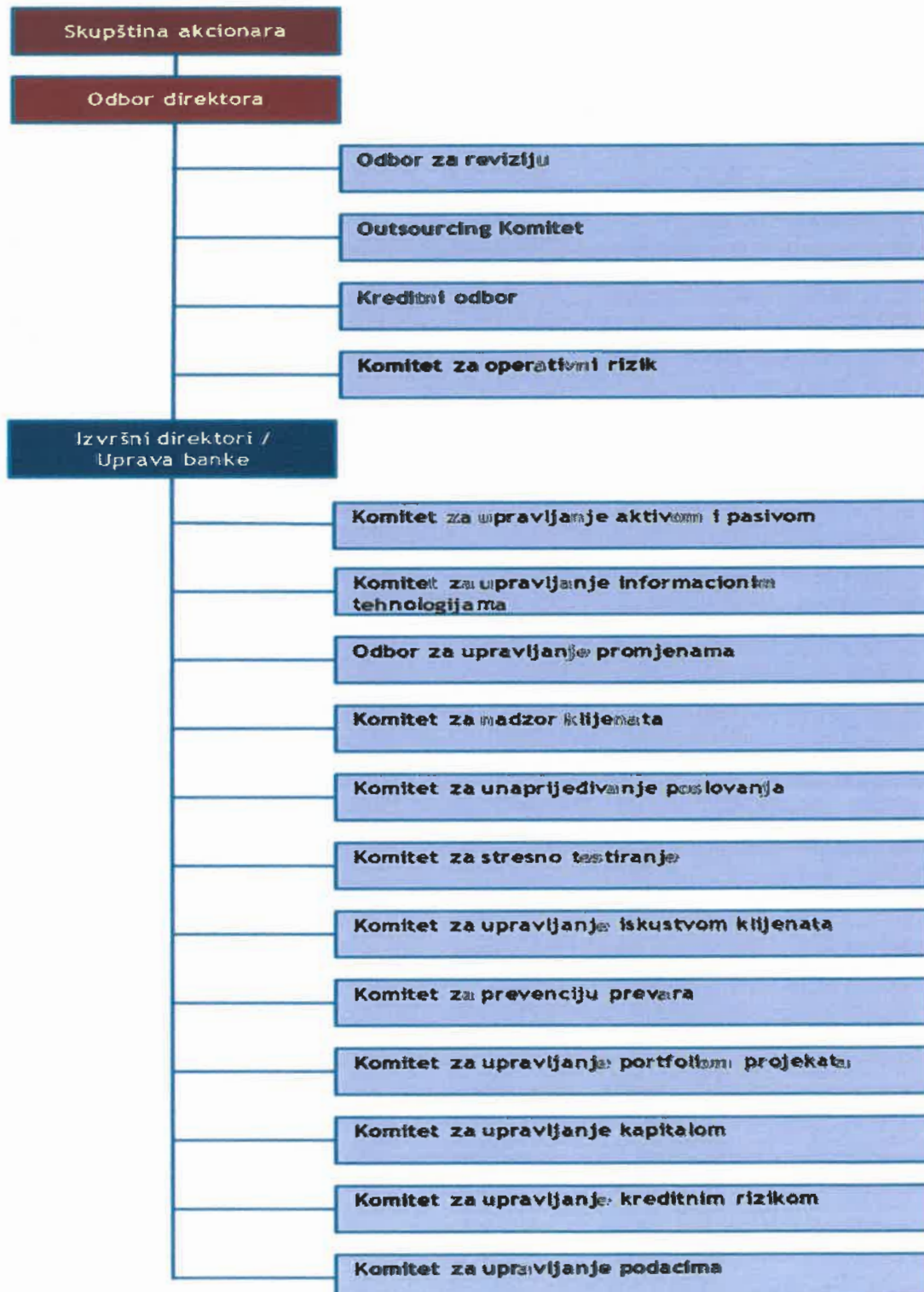
Imajući u vidu planirane izmjene bankarskih propisa i stupanje na snagu Zakona o kreditnim institucijama u januaru 2022. godine, Banka je tokom čitave 2021. godine vršila pripreme i radnje koje su neophodne u cilju tranzicije na novi regulatorni okvir.

Ključne aktivnosti i pripreme tiču se upravo sistema korporativnog upravljanja koji se mijenja u skladu sa odredbama Zakona i započeće sa funkcionisanjem početkom 2022. godine.

Addiko Bank

Radna tijela Addiko Bank AD Podgorica

decembar 2021. godine

* Prikaz je pripremljen u skladu sa načinom na koji su predmetna radna tijela formirana

12. Upravljanje rizicima

Banka upravlja i vrši kontrolu rizika u svim poslovnim segmentima sa ciljem optimizacije povrata prilagođenih riziku kako bi se osigurala sposobnost podnošenja rizika, a samim tim i zaštitili povjerioci banke. Kroz Strategiju rizika Banka određuje viziju, sklonost ka riziku i mogućnosti kako bi se osiguralo da se svi materijalni rizici kojima se banka izlaže u poslovanju identifikovani, shvaćeni i da su na raspolaganju odgovarajući odgovori za zaštitu Banke i sprječavanje štete po klijente, akcionare, privredu, kolege ili zajednicu, omogućavajući banci ostvarenje ciljeva i poboljšanje sposobnosti reagovanja na nove mogućnosti.

Sljedeći principi su osnova za vršenje sveukupne kontrole u Banci:

- Jasno definisani procesi i organizaciona struktura za sve tipove rizika, prema kojoj se usklađuju svi zadaci, nadležnosti i odgovornosti učesnika;
- Front i back office su funkcionalno razdvojeni da bi se spriječio konflikt interesa;
- U cilju identifikovanja, analize, mjerenja, kombinovanja, kontrole i praćenja svih tipova rizika, Banka primjenjuje odgovarajuće i međusobno kompatibilne procese;
- Postavljanje odgovarajućih limita i vršenje efikasnog praćenja svih tipova materijalnih rizika.

U nastavku su date definicije svih rizika kojima je Banka izložena, a koji su identifikovani kao materijalni:

Kreditni rizik je definisan kao vjerovatnoća potpunog ili djelimičnog gubitka usljed neizvršavanja ugovorenih obaveza uzrokovanih slabljenjem kreditne sposobnosti druge strane. Ova definicija uključuje i rizik druge strane, emitenta i plasmana. Rizik zemlje je specijalni oblik rizika druge strane i pojavljuje se u formi rizika transfera (nemogućnost zemlje da izvrši transfer novca) i kao političko-ekonomski rizik (nepovoljni uticaji političko-ekonomske situacije zemlje na kreditnu sposobnost klijenta). Banka posmatra ovaj rizik podvrstom kreditnog rizika, koji se dokumentuje i prati zasebno.

Operativni rizik definiše se kao rizik pojave gubitka usljed nepravilnog ili neodgovarajućeg ponašanja i aktivnosti zaposlenih, neadekvatnosti i/ili grešaka u

internim procesima i sistemima, ili usljed eksternih faktora i uticaja. Definisane na ovaj način uključuje pravni rizik, ali ne i reputacioni i strateški.

Tržišni rizik definiše se kao vjerovatnoća ostvarivanja gubitka usljed promjena u tržišnim cijenama ili parametrima koji utiču na formiranje cijena. Ovaj rizik pogađa kako bilansne, tako i vanbilansne stavke. Naročito se manifestuje kao rizik promjene kamatne stope, devizni rizik, kao i rizik promjene cijena finansijskih instrumenata.

Rizik likvidnosti se primarno definiše kao rizik likvidnosti sredstava. Sastoji se od rizika dospjeća (rizik da Banka neće uvijek imati sposobnost da izmiri dospjele obaveze) i rizika refinansiranja (rizik da Banka neće uvijek imati sposobnost da se potpuno ili djelimično refinansira ili samo uz nepovoljnije uslove od očekivanih). S druge strane, rizik tržišne likvidnosti podrazumijeva moguću nesposobnost Banke da izvrši velike transakcije po tržišnoj cijeni i u zadatom vremenu.

Rizik objekta obuhvata sve gubitke koji mogu nastati usljed kolebanja tržišnih vrijednosti pokretne i nepokretne imovine. Ne uzimaju se u obzir rizici nepokretne imovine koja predstavlja kolateral za hipoteku (rezidualni rizik) jer su već obuhvaćeni kreditnim rizikom.

Ostali rizici obuhvataju poslovni/strateški rizik, reputacioni rizik, kao i makroekonomski/sistemski rizik kojima je Banka izložena. Najvažniji od njih su reputacioni rizik (rizik da će negativni publicitet, bez obzira na istinitost tvrdnji, uzrokovati smanjenje klijentske baze, povećanje troškova ili smanjenje prihoda) i poslovni rizik (vjerovatnoća gubitaka po osnovu neočekivanih promjena u obimu poslovanja i/ili maržama).

Addiko banka definiše smjernice za upravljanje rizicima na standardizovan način. One se blagovremeno prilagođavaju organizacionim izmjenama kao i izmjenama djelova propisa kojima se regulišu procesi, metodologije i procedure. Postojeće smjernice provjeravaju se jednom godišnje kako bi se utvrdilo da li su potrebne izmjene. Na ovaj način omogućava se usklađivanje stvarnih i dokumentovanih procesa.

Odbor direktora je usvojio sljedeća interna akta kojima se uređuje sistem upravljanja rizicima:

- Strategija rizika
- Okvir za upravljanje rizicima
- Plan oporavka
- Strategija upravljanja kapitalom
- Plan kapitala
- Strategija upravljanja rizikom likvidnosti
- ICAAP politika
- Kreditni principi
- Politika za finansiranje Finansijskih institucija, Države, Opština i grupne limite
- Politika za finansiranje privrede i Javnog sektora
- Kreditna politika za fizička lica
- Monitoring politika za privredu i javne finansije
- Politika za upravljanje problematičnim klijentima, restrukturiranje i prinudnu naplatu pravnih lica
- Politika za definisanje zajmoprimca
- Politika za definisanje naplate kod klijenata iz segmenta privrede i Javnih preduzeća
- Politika identifikacije problematičnih plasmana
- Politika za restrukturiranje fizičkih lica i mikro preduzeća
- Politika za izdvajanje rezervacija za kreditni rizik
- Politika upravljanja kreditnim rizikom
- Politika upravljanja kolateralima
- Forbearance politika
- Politika naplate potraživanja za fizička lica i mikro preduzeća
- Politika revizije poslova na malo
- Politika upravljanja procesom stresnog testiranja
- Politika razvoja i implementacije modela
- Politika za korišćenje modela
- Politika za validaciju modela tržišnog rizika
- Politika za validaciju modela kreditnog rizika
- Politika rizika likvidnosti
- Politika upravljanja rizikom kamatne stope bankarske knjige
- Politika za definisanje limita za tržišni rizik i rizik likvidnosti
- Politika sistema interne kontrole
- Politika upravljanja operativnim rizikom
- Politika upravljanja rizikom prevara
- AML/CFT politika
- Politika za upravljanje eksternalizacijom
- Politika upravljanja kontinuitetom poslovanja
- Politika implementacije proizvoda
- Politika upravljanja pravnim rizikom
- Politika osiguranja
- Politika planiranja
- Politika zaštite ličnih podataka
- Politika zadržavanja ličnih podataka
- Politika upravljanja povredom ličnih podataka
- Politika bezbjednosti informacija
- Politika bezbjedne implementacije i rada IT sistema
- Politika upravljanja podacima
- Politika upravljanja kvalitetom podataka
- Politika usklađenosti

13. Upravljanje kapitalom

Banka kontinuirano upravlja kapitalom koji predstavlja širi koncept od pozicije kapitala u bilansu stanja, sa ciljem da:

- Obezbjedi usaglašenost sa zahtjevima vezanim za kapital, koji su definisani od strane Centralne banke Crne Gore, a u okviru Odluke o adekvatnosti kapitala;
- Obezbjedi adekvatan nivo kapitala po principu "nastavka poslovanja"; i
- Održi kapital na nivou koji će omogućiti budući razvoj poslovanja.

13.1. Kapital banke i upravljanje kapitalom

Adekvatnost kapitala, kao i korišćenje kapitala Banke, prati se mjesečno od strane rukovodstva Banke, dok se regulatorno izvještava na kvartalnom nivou.

Centralna banka Crne Gore je Zakonom o bankama definisala sljedeće limite za kapital:

- **Minimalni novčani iznos kapitala** od 5 miliona EUR;
- **Koeficijent solventnosti kapitala** od 10% sopstvenih sredstava banke.

Odbor direktora Banke odobrava Strategiju upravljanja kapitalom, koja predstavlja osnovni dokument Banke za upravljanje kapitalom.

Radi održavanja odgovarajućeg nivoa i strukture raspoloživog internog kapitala koji može da podrži očekivani rast plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja, rizike kojima je Banka izložena i kojima se očekuje da može biti izložena u narednom periodu, Banka uspostavlja plan upravljanja kapitalom.

Plan upravljanja kapitalom sadrži:

- Strateške ciljeve i vremenski period za njihovo ostvarenje;
- Način organizacije procesa upravljanja raspoloživim internim kapitalom;
- Postupak i procedure planiranja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala;
- Način dostizanja i održavanja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala, i

- Mjere koje bi Banka preuzela u slučaju nastanka nepredviđenih događaja koji mogu da utiču na iznos raspoloživog internog kapitala.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Sl.list CG” 60/08, 41/09 i 55/12), sopstvena sredstva Banke sastoje se od osnovnog kapitala i dopunskog kapitala.

U okviru Odluke o dopunama Odluke o adekvatnosti kapitala Banaka („Sl. list CG”, br.38/11, 55/12 i 82/17) definisan je način na koji se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva Banke u toku tranzicionog perioda zbog prelaska na vrednovanje stavki primjenom MSFI 9. Smjernice dozvoljavaju jedan od dva pristupa priznavanja uticaja primjene MSFI 9 na regulatorni kapital:

- Priznavanje punog uticaja tokom petogodišnjeg perioda; ili
- Priznavanje punog uticaja na dan usvajanja.

13.2. ICAAP - Politika interne procjene adekvatnosti kapitala

Osiguranje sposobnosti Banke da podnese ekonomski rizik glavni je dio upravljačke aktivnosti Addiko banke. Stoga, Banka je uspostavila jasno definisan interni proces procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP).

Upravljanje rizicima dio je sveobuhvatnog upravljačkog procesa banke, čime se rizični kapital alokira po vrstama rizika u skladu sa strategijom, postavljaju ograničenja i kapital prati kroz postavljeni sisteme limita. Identifikacija svih materijalnih rizika vrši se kroz godišnji proces popisivanja rizika koji predstavlja polaznu tačku za procjenu sposobnosti podnošenja rizika.

Metoda rizične vrijednosti (VaR metoda) primjenjuje se za procjenu zahtjeva za kapitalom za kreditni, tržišni i rizik likvidnosti, koji su prepoznati kao glavne kategorije rizika. Addiko banka upravlja se u skladu sa „gone concern” principom, sa nivoom povjerenja od 99.7%.

Zahtjevi za kapitalom posmatraju se u odnosu na kapital za pokriće rizika. Ovo se uzima kao osnova godišnjeg planiranja limita i mjesečno poređenje sa zahtjevima za rizičnim kapitalom, što čini dio analize o sposobnosti podnošenja rizika. Sprovode se i stresna testiranja gdje su parametri rizika (mogući problematični plasmani, vrijednosti kolaterala, devizni kursevi, itd.) naglašeni u određenim scenarijima, a predstavljeni su uticaji stresnih scenarija na likvidnost i sopstvena sredstva.

13.3. Informacije o kupovini sopstvenih akcija

Odlukom osnivača od dana 15.11.2021. godine pokrenut je postupak registracije smanjenja osnovnog kapitala društva Addiko Bank AD Podgorica, radi pokrivanja akumuliranih gubitaka nastalih u bilansima iz prethodnog perioda i ispunjavanja zakonskih pretpostavki za isplatu dividende akcionarima.

Smanjenje osnivačkog kapitala je isključivo bilansno netiranje (saldiranje) postojećih kapitalnih pozicija i apsolutno nema uticaj na efektivno raspoloživ i jak kapital banke, koji je i prije i poslije sprovedene aktivnosti ostao nepromijenjen, u iznosu od 27.660.996,62 EUR.

Naziv Akcionara	2021			2020		
	Broj akcija	U hiljadama EUR	% Učešća	Broj akcija	U hiljadama EUR	% Učešća
Addiko Bank AG, Vienna	125.100	27.661	100%	125.100	125.100	100%
Ukupno	125.100	27.661	100%	125.100	125.100	100%

14. Finansijski instrumenti

Za informacije o finansijskim instrumentima, vidite poglavlje 3.5. Finansijskih izvještaja sa napomenama iz donjeg teksta.

15. Predviđanja za 2022.

Predviđeno je da će ekonomski rast ostati snažan u naredne tri godine **uprkos** određenim preprekama u bliskoj budućnosti.

Očekuje se da će u prvom kvartalu 2022. realni BDP premašiti nivo iz perioda prije Covid-19. Kako globalna ograničenja ponude popuštaju, a ograničenja i neizvjesnosti u vezi sa pandemijom opadaju, očekuje se solidan rast u 2022. godini, bez obzira na fiskalnu politiku sa manjim stepenom podrške i očekivanja viših tržišnih kamatnih stopa. Potrošnja domaćinstava će

ostati ključni pokretač ekonomskog rasta, zahvaljujući povratku realnog raspoloživog dohotka,

izvjesnom opuštanju akumulirane štednje i snažnom tržištu rada.

Visoka inflacija će donekle smanjiti realne prihode i može usporiti potrošnju i rast. Više cijene energije u Evropi i regionu mogu imati negativan uticaj na preduzeća i domaćinstva, te uticati na mala i srednja preduzeća.

Pored toga, **političke tenzije** se ponovo javljaju, uz prisustvo krize vlasti. U ovom trenutku, malo je vjerovatno da će ovi događaji eskalirati, ali će i dalje vjerovatno imati određeni negativan uticaj na ekonomska kretanja u 2022. godini.

Sve u svemu, očekivanja za 2022. godinu su da će Crna Gora nastaviti solidan rast. Potrošnja i štednja mogu biti značajno podstaknute 2022. godine programom reforme poreza i tržišta rada „Evropa sad!“, kojim se ukidaju doprinosi za zdravstveno osiguranje, uvodi se progresivno oporezivanje dohotka i skoro udvostručuje minimalna zarada. To bi moglo značajno da smanji nejednakost prihoda, smanji sivu ekonomiju i suprotstavi se negativnim efektima inflacije. Međutim, program takođe može značajno da smanji državne prihode, što će dovesti do smanjenja javne potrošnje i rasta javnog duga. Solidni ekonomski rezultati su, međutim, zasijenjeni političkom nestabilnošću. Neizvjesnost u pogledu nove vladine koalicije može usporiti pristupanje EU i umanjiti potencijal rasta u 2022. godini. Očekuje se da će se ekonomija vratiti na nivo prije pandemije, osim ukoliko politička previranja ne eskaliraju.

Banka namjerava da dodatno ubrza sprovođenje svoje konkurentne specijalističke strategije, fokusirajući se na održivi rast poslovanja u segmentima potrošača i malih i srednjih preduzeća, sa posebnim fokusom na mikro i mala preduzeća, i opštom ambicijom da postane vodeća specijalizovana banka za ove segmente.

Razborit pristup riziku ostaće ključno sidro strategije generisanja rasta kredita. Banka namjerava da ponovo izbalansira svoju sklonost ka riziku kako bi omogućila rast i istovremeno iskoristila svoje napredne alate za upravljanje rizikom u segmentu potrošača i malih i srednjih preduzeća, kao dio svoje moderne digitalne platforme.

Jasan fokus na poslovanje sa potrošačima i malim i srednjim preduzećima će ubrzati transformaciju

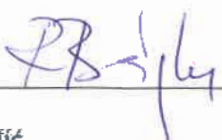
bilansa stanja Banke ka ovim segmentima koji generišu veću vrijednost.

Kao jednu od svojih kratkoročnih ambicija, Banka namjerava da dodatno unaprijedi svoju efikasnost smanjenjem troškova i složenosti, i racionalizacijom svog operativnog modela.

*Gore navedeni Outlook 2022. ne razmatra nikakve potencijalne uticaje razvoja situacije između Rusije i Ukrajine. Konfliktna situacija koja je u toku ne utiče na Addiko banku AD. direktno, pošto nema operativno prisustvo u tim zemljama. Direktno izloženosti prema obje zemlje su zanemarljive i trenutno se u ovom kontekstu ne očekuju značajna dodatna rezervisanja za rizik. Međutim, ne mogu se isključiti indirektni efekti, kao što su volatilnost finansijskog tržišta ili negativni efekti sankcija na neke od naših klijenata.

Addiko Bank
Addiko Bank AD Podgorica

Christoph Schön
Glavni izvršni direktor

Rade Bajić
Izvršni direktor za upravljanje
rizicima i finansije

Mitoš Miketić
Izvršni direktor za komercijalne
poslove

Addiko Bank AD Podgorica
Podgorica